BASKAN
KURGU-BİLİM DİZİSİ

KARA GÜNEŞ

mursa

ARTHUR C. CLARKE

KARA GÜNEŞ

ARTHUR C.CLARKE

BAŞKAN YAYINLARI

Yazan : ARTHUR C. CLARKE
Çeviren : MUSTAFA ŞARMAN
«Against the Fail of Night»
Ali Rıza Başkan Güzel Sanatlar Matbaası'nda dizilmiş ve basılmıştır. **Her hakkı mahfuzdur.****Başkan Yayınları A. Ş.**
İstanbul — 1984

Giriş

KENTİN sesi hiç kesilmezdi. Kentin çıkardığı, şimdi değişmekte olan sesi dünya dursa bile kesilmezdi. Salise salise, saniye saniye, dakika dakika, saat saat, gün gün, gece gece süregelmiş; asırlar, çağlar boyunca bir salise bile kesilmeyip sonunda zamanın kendisiyle bütünleşmişti. Bu ses, binlerce insanın gözlerini ilk açtığı andan son defa için kapadığı ana dek aralıksız duyduğu bu ses, kentin bir parçası olmaktan da öte ta kendisi; nabzıydı. Ve bu ses kesildiği zaman, Diaspar'ın kalbi tamamen duracak, geniş bulvarları tamamen çölün kumlarıyla örtülüp bunların altında can verecekti...

Buraya; toprağın yarım mil üstüne çöken ani sessizlik, Convar'ın balkona çıkıp dışarıya bakmasına yol açtı. Çok aşağısındaki büyük yapıların arasındaki yürüyen yollar hâlâ işliyordu ama bu yolların üstü sessiz; çıtı bile çıkmayan kalabalıklarla dolup taşmaktaydı. Bir şey kentin uyuşuk halkının evlerinden dışarıya uğramasına neden olmuştu ve kent halkı şimdi rengarenk madeni kayalıklar, yarlar arasından ağır ağır ileriye doğru sürüklenmekteydi. Convar daha dikkatle bakınca, istisnasız bütün yüzlerin gökyüzüne çevrilmiş olduğunu gördü.

Bir an için tüm varlığını bir korku dalgası kapladı. Aradan geçen bunca asırdan sonra istilâcıların yeniden Yer Yuvarlağına gelmiş olmaları olasılığının yol açtığı bir korku dalgasıydı bu. Sonra başım kaldırıp gökyüzüne baktı ve bir daha görebileceğini hiç, ama hiç sanmadığı bir harikayla yeniden karşılaşınca da bunun uyandırdığı hayranlığın vecdine kapılarak içeri girip küçük yaştaki oğlunu çağırmadan önce bir süre gökyüzündeki bu halkayı izledi.

Gördükleri karşısında küçük Alvin önce korkuya kapıldı. Kentin yüksek kuleleri de, yarım mil aşağısındaki, durduğu yerden bakıldığında noktalan andıran kalabalıklar da dünyasına aitti, öz dünyasının parçalarıydı ama gökyüzündeki nesnenin bu dünyayla en ufak bir ilgisi bile yoktu. Bu nesne, her neyse; kentteki tüm yapılardan daha büyüktü ve öylesine göz kamaştıran bir beyazlıktaydı ki gözleri yakıyor, körleştiriyordu. Katı bir maddeden yapılmış gibi görünmesine rağmen çevresinde kaldırdığı fırtınanın rüzgârları dış çizgilerini durmadan değiştirmekte; şekilden şekile sokmaktaydı.

Alvin, Yer Yuvarlağı göğünün bir zamanlar yabancı şekillerle dolup taşmış olduğunu biliyordu. Uzaydan bilinmeyen hâzinelerle dolu büyük gemilerin gelip gelip Diaspar havaalanına inmiş olduğunu da biliyordu. Ama bunlar yarım milyon yıl önce olup bitmiş ve hava alanı da tarihin başlangıcından önce yürüyen kumların altına gömülmüştü.

Convar'ın sesi hüzünlüydü.

— Bak, doyasıya bak Alvin ve unutma, hiç unutma. Yer Yuvarlağının göğü bir zamanlar bulutlarla kaplıydı, bulutlardan görünmemekteydi ama bu benim tüm yaşamım boyunca gördüğüm ikinci bulut ve bu bulut senin de yaşamın boyunca görüp göreceğin ilk ve son bulut olabilir çünkü...

Son bulutun da suyunun çöllerin, sonsuz çöllerin boğucu havası tarafından sünger gibi emilişini, son bulutun da gölgesinin sonsuz çöllerin kavrulan kumlan tarafından yutuluşunu, yavaş yavaş sindirilişini sessizce, Diaspar'ın bulvarlarıyla kulelerini dolduran binlerce insanla beraber sessizce, çıt bile çıkarmadan izlediler.

Birinci Bölüm

DERS bitmişti. Hypnone'un uyutucu sesi birdenbire tiz bir perdeye yükselip neler yapması gerektiğini emredici tiz ses tonuyla üç defa tekrarladıktan sonra yine birdenbire kesildi. Sonra makine hayal meyal bir şekil alıp gözden kayboldu, ama aklı gerçekle karşılaşmak için asırların gerisine gitmiş olan Alvin oturmaya, boş gözlerle önüne bakmaya devam etti.

Sessizliği önce Jeserac bozdu. Sesi tasalı, biraz da kararsızdı.

— Alvin, bunlar dünyadaki tek kayıtlar. Yer Yuvarlağını istilâcıların gelişinden önceki şekliyle gösteren en eski kayıtlar ve bu kayıtları şimdiye dek çok az kimsenin görmüş olduğuna da hiç kuşku yok.

Genç, ağır ağır özel öğretmenine doğru döndü. Gözlerinde yaşlı adamı tasalandıran bir şey vardı ve yaptığından bir kere daha pişmanlık duyan Jeserac bu sefer sanki vicdanının sesini susturmak istiyormuş gibi süratle konuşmaya başladı:

— Geçmiş çağlardan hiçbir zaman söz etmediğimizi ve sana bu kayıtlan sadece ve sadece görmeyi çok istediğin için gösterdiğimi biliyorsun. Bu kayıtların aklını karıştırıp alt üst etmesine müsaade etme. Mutlu olduğumuz sürece dünyanın tamamı değil de sadece bir kısmı üzerinde yaşamımızın bir önemi var mı? Kayıtlarda görmüş olduğun insanlar gerçi daha büyük bir dünyada yaşamaktaydılar ama yine de bizim kadar mutlu değildiler.

Alvin bunun doğru olup olmadığını sordu kendi kendine. Aklı bir kere daha çöle, Diaspar'ın çevresindeki çemberini gitgide daraltıp onu gitgide çöl ortasında bir adaya çeviren sahraya gittikten sonra yeniden Yer Yuvarlağının bir zamanlar nasıl bir dünya olmuş olduğuna kaydı. Kıtalardan daha büyük masmavi suları, engin denizleri, okyanusları;

dalgalan, altın gibi parıldayan sahilleri döven sonsuz okyanusları gördü. Kulakları bir kere daha bir milyon yıldan beri duyulmaz olmuş bir sesle çınlayıp bir kere daha dalgaların kayaları döven, sahillerde patlayan uğultusuyla doldu. Sonra da ormanlarla çayırları ve bir zamanlar dünyayı insanlarla paylaşmış, dünyada insan, oğluyla beraber yaşamış olan sayısız hayvanı anımsadı.

Ama bunlar bir düşten başka bir şey değildi artık. Okyanuslardan tüm geriye kalan da Yer yuvarlağını çepeçevre saran gri tuz çölleriydi. Bir kutuptan öbürüne uzanan tuz, kat kat tuz ve kum çölleriydi ve birgün Diaspan da yutacak olan bu beyabandaki tek aydınlık da Diaspar'ın ışıklarıydı ama bu üzerinden kuş uçmaz kervan geçmez beyabanın çok üstünde yıldızlar hâlâ parlamakta olduğundan, insanoğlunun artık yitirmiş olduğu bu dünya, bu unutulmuş yıldızların yanında yine de önemsiz, yine de solda sıfır kalmaktaydı.

— Jeserac, bir zamanlar Loranne kulesine gitmiş, orada artık kimse yaşamadığı için de çölü rahat rahat seyredebilmiştim. Karanlıktı. Toprağı göremiyordum. Ama gökyüzü, renk renk ışıklar içindeydi. Bu ışıklar, hiç hareket etmeyen, yerlerinden hiç ayrılmayan bu ışıkları uzun zaman izledim. Bunlar yıldızlar, bu ışıklar da yıldızların ışıklarıydı değil mi?

Jeserac gitgide kaygılanmaya başlamıştı. Alvin'in Loranne kulesine nasıl gidebilip nasıl çıkabilmiş olduğu daha sonra araştırılacak bir konuydu. Şimdi asıl önemli olan gencin ilgi duyduğu şeylerle gitgide daha tehlikeli bir hal almaya başlayan merakıydı. Kısaca yanıtladı:

— Gördüklerin yıldızlardı. Bundan ne çıkar?

— Bir zamanlar yıldızlara gidiyorduk değil mi?

Jeserac uzun bir duraksamadan sonra cevap verdi:

— Dilinin altındakini çıkar.

— Yıldızlara gitmekten niçin vazgeçtik? İstilacılar neredeydi?

Jecerac ayağa kalktı. Yanıtı, yeryüzünden şimdiye dek gelip geçmiş olan tüm öğretmenlerin klasik yanıtıydı:

— Bu günlük bu kadar yeter. İleride, biraz daha büyüdüğünde bu konuda daha fazla şey öğreneceksin. Ama ileride. Şimdi değil. Zaten şimdi bile gereğinden fazla şey biliyorsun.

Alvin üstelemedi. Beklemesine gerek yoktu. Yanıt açık olduğu için gerek yoktu. Ayrıca Diaspar'da aklı oyalayacak pek çok şey olduğundan bu özlemi, tüm Diaspar'da sadece ona özgü gibi görünen, kendisi dışında hiç kimse duymuyora benzeyen bu garip özlemi aylar boyunca rahatça unutabilirdi.

Diaspar başlı başma bir dünyaydı. İnsanoğlu geçmişin yıkıntıları arasından çekip çıkarabildiği her şeyini, tüm hâzinelerini burada toplamıştı. Şimdiye dek gelip geçmiş tüm kentler Diaspar'a kendilerinden bir şeyler vermişlerdi. Diaspar'ın adı insanoğlunun artık yitirmiş olduğu dünyalarda daha istilacıların gelişinden bile önce nam salmıştı.

Diaspar, Altın Çağların tüm ustalığı, tüm ince sanatı zevkiyle inşa edilmişti. Altın Çağın bu saltanatlı, bu unutulmaz günleri sonuna yaklaşırken deha sahibi insanlar kente yeni bir görünüm verip kenti makinelerle, ölümsüz kılan makinelerle donatmışlardı. Bu sebepten de Diaspar hep var olacak, insanoğlunun ahfadım zamanın nehri üzerinde hep güvenle taşıyacaktı.

Diasparlılar belki de dünyada kendilerinden önce yaşamış olanlar kadar hallerinden memnun, kendi yaşam ölçülerine göre de kuşkusuz mutluydular. Milyonlarca asrın el emeği ile göz nuru Diaspar'ın debdebesine adanmış olduğundan, uzun ömürlerini hiçbir zaman aşınmamış güzellikler içinde geçirmekteydiler.

Burası, asırlardan beri mültefit, nazlı bir gerileme dönemi içine girmiş olan bu dünya, Alvin'in dünyasıydı ve şimdiki zaman geçmişi unutturacak kadar göz kamaştıran bir zaman olduğundan Alvin henüz bu gerilemenin farkında değildi. Değildi çünkü gençliğinin uzun asırları giderek tükenmeden önce öğreneceği, yapacağı o kadar, o kadar çok şey vardı ki.

Alvin'i ilk çeken sanat dalı Musiki olmuş; bir süre birçok çalgıyı deneyip öğrenmeye çalışmıştı ama bu en eski sanat dalı öylesine karmaşıktı ki tüm inceliklerini öğrenmesi rahat rahat bin yıl alabilirdi. Bir dinleyici olabileceğini, ama asla bir çalgıcı, hele hele besteci olamayacağını nihayet anlayan Alvin sonunda Musikiden vazgeçip bu konudaki düşlerini kalbine gömmüştü.

Alvin bundan sonra kendini uzun bir süre düşünce değiştiricisine vermişti. Düşünce değiştiricisinin ekranı üzerinde bilerek veya bilmeyerek genellikle eski ustaların eserlerinin kopyalan olan bitip tükenmez renkler, şekiller oluşturmaktaydı. Bu şekillerle renkleri oluştururken de kendini gitgide daha sık bir tarzda ve hiç farkında olmadan kaybolup gitmiş olan ilk çağ dünyasının manzaralarını çizerken bulmaktaydı. Ama bununla da kalmamakta, ellerinin bu manzaralara kendiliklerinden gidişi gibi düşünceleri de sık sık Jeserac'ın ona göstermiş olduğu kayıtlara kaymakta, bu kayıtların özlemini çekmekteydiler. Çoğu zaman hissettiği müphem huzursuzluk onu hemen hemen hiç endişelendirmediği halde hoşnutsuzluğunun için için yanan alevinin dili yavaş yavaş bilincine doğru yükselip yalamaya başlamıştı bile ve bundan ötürü huzursuzluğu da aylar ve yıllar geçtikçe gitgide artmaktaydı.

Bir zamanlar Diaspar'ın sunduğu zevklerle eğlencelerden daha fazlasını dilememiş olan Alvin ufukları gitgide genişledikçe açtık sadece bunların yetmeyeceğini, sadece bunlarla yetinemeyeceğini anlamıştı. Tüm yaşamını sadece ve

sadece bu duvarların içinde tüketeceği düşüncesi gitgide daha dayanılmaz bir hal alıp onu bir kurt gibi için için kemiriyor, yiyip bitiriyordu ama tüm dünya çöllerle kaplı bulunduğundan başka bir seçeneği olmadığını da biliyordu.

Yaşamı boyunca çölü topu topu birkaç kere görmüştü ama çölü kendisinin dışında hiç kimsenin hiçbir zaman görmemiş olduğunu da bilmekteydi. Vatandaşlarının dış dünyaya karşı duyduğu korku bir türlü anlayamadığı bir şeydi. Alvin için dış dünya dehşet verici değil de esrarlı bir yerdi. Diaspar'dan usandığı zaman onu tıpkı şimdi yaptığı gibi karşı konulmaz bir şekilde çağıran esrarlı bir yerdi.

Kent halkı işlerine giderken yürüyen yollar rengarenk ışıklar saçmaktaydı. Alvin aralarından ana yüksek hızlı bağlantı istasyonuna doğru ilerlerken ona gülümsüyor, bazen de adıyla selamlıyorlardı ama bir zamanlar tüm Diaspar halkı tarafından tanınmaktan özel bir gurur duyan Alvin artık bundan pek hoşlanmamaktaydı.

Hız kanalı Alvin'i kentin kalabalık kalbinden birkaç dakika içinde uzaklaştırmıştı. Parlak renkli mermerden uzun bir peronun önünde birdenbire ama hiç sarsılmadan durduğunda görünürde ancak birkaç kişi vardı. Yürüyen yollar yaşamında çok doğal bir yer tuttuğu için Alvin hiçbir zaman başka bir ulaşım şekli düşünmemişti. Oysa eski dünyanın mühendisleri bu yolu görseler, bir yolun ucunun, ortası saatte yüz mil hızla ilerleyen bir yolun her iki ucunun nasıl olup da sabit kalabildiğini bir türlü anlayamayacaklar, bu ikilem karşısında saçlarım başlarım yolmaya başlayacaklardı. Gerçi bir gün Alvin de kendisini böyle bir bulmaca karşısında bulabilirdi ama şu an için çevresini olduğu gibi kabul ediyor, Diaspar'ın diğer sakinleri gibi o da bu çevreyi hiç yadırgamıyordu.

Kentin bu kesimi hemen hemen ıssızdı. Diaspar'ın nüfusunun bin yıldan beri hiç değişmemiş olmasına rağmen ailelerin düzenli aralıklarla yer değiştirmesi yerleşmiş bir gelenekti. Gerçi büyük kuleler şimdi yüz bin yıldan beri boştular ama yaşam dalgası birgün böylece kentin bu bölgelerine de ulaşıp bu kesimlerini de tekrar yaşamla, cıvıl cıvıl yaşamla dolduracaktı.

Mermer peronun sonunda bir duvar, bu duvarın içinde de gündüz gibi aydınlatılmış tüneller vardı. Alvin hiç duraksamadan bu tünellerden birini seçip içine daldı. Peristaltik alan onu anında kavrayıp süratle ileri gönderdi.

Tüm Diaspar'ı bir kanaviçeyi işler gibi özenle işleyen sanat buradan da geçmiş olduğu için yerin çok altındaki bir tünelde değil de doğrudan doğruya cennete giden yoldaydı sanki. Bu yolun iki yanında da çok daha eski çağların Diaspar'ının kuleleri güneşin ışıkları altında pırıl pırıl parlıyorlardı. Bu eski Diaspar'daki büyük yapıların çoğu gözlerine yabancı değildi ama yeni Diaspar'daki binalarından çok ince nüans farklarıyla ayrıldıkları için bir o kadar da daha ilginçtiler. Alvin bu yolun daha uzun sürmesini hep dilemiş ama bu tünelden geçiş süresini ağırlaştırıp geciktirecek bir çözüm yolunu şimdiye dek bir türlü bulamamıştı.

Göz açıp kapayana kadar kısa bir süre sonra yavaşça geniş, elliptik, her tarafı pencerelerle çevrili bir odaya çıkarılıp bu pencerelerden bir an için boy boy, renk renk, sapları başka, yaprakları bambaşka güzellikte, çiçekleri görebildi. Gerçi Diaspar'da daha hâlâ bahçeler vardı ama bu çiçekler doğanın değil de sadece ve sadece onları tasarlamış olan sanatçının beyninin ürünüydü ve bugün dünyada kuşkusuz böyle çiçekler yoktu.

Alvin pencerelerin önünden ayrılıp ilerleyince hayal parçalanıp görüntü bozuldu. Şimdi daire şeklinde, yukarıya doğru dik kavisler çizerek tırmanan bir geçitteydi ve ayaklarının altındaki döşeme sanki onu hedefine götürmek istiyormuş gibi ağır ağır hareketlenmeye başlamıştı. Birkaç adım attıktan sonra döşeme artık başka bir çaba gerektirmeyecek kadar büyük bir sürate eriştiğinden durdu.

Geçit yukarıya doğru daha da meyillenmiş, birkaç yüz
metre daha ileride de tam bir dik açı oluşturduktan sonra yeni bir kavis almıştı ama insan bunu ancak mantığıyla anlayabiliyor, duyularıysa inişsiz çıkışsız, dümdüz bir geçitte ilerlemekte olduğunu sanıyordu. Mıknatıslı alanın bozulması olanak dışı olduğundan gerçekte binlerce binlerce metre yüksekliğinde dikey bir şafta tırmanmakta oluşu Alvin'i hiç ürkütmemekteydi.

Geçit şimdi bir kere daha dik bir açı oluşturuncaya kadar aşağıya doğru inmeye başlamıştı. Döşemenin hareketi hissedilmez bir şekilde ağırlaşıp her iki tarafı da aynalarla kaplı uzun bir koridorun sonunda tamamen durunca Albin, Loranne kulesinin doruğuna çıkmasına artık çok az bir mesafe kalmış olduğunu anladı.

Alvin'in bildiği kadarıyla tüm Diaspar'da bu aynalı hole benzer, bu aynalı hol kadar eşine rastlanmaz, büyüleyici bir şey daha yoktu. Bu holü yaratmış olan sanatçının bir kaprisi sonucunda holdeki aynaların sadece birkaçı görüntüyü olduğu gibi yansıtıyor ve bunlar bile, yansıtma açılarını durmadan değiştiriyorlardı. Geri kalan aynalara gelince onların da bir şey yansıttığına kuşku yoktu ama durmadan değişen ve tamamen hayal ürünü bir çevrede ilerlemek yine de oldukça şaşırtıcıydı. Bu aynalar dünyasında bir süre oyalanan Alvin şimdiye kadar böyle bir şeyle hiç karşılaşmamış olduğu halde eğer bu aynalar dünyasının içinden birdenbire birisi çıkıp da kendisine doğru ilerlese ne yapacağını merak etmekten yine de alamadı kendini.

Birkaç dakika sonra küçük, çıplak, sıcak bir rüzgârın aralıksız estiği bir odadaydı. Bu oda kulenin havalandırma sisteminin bir parçasıydı ve bu sıcak rüzgârda kulenin duvarlarını delen bir dizi geniş ağızdan üfürmekteydi. Bu ağızlardan Diaspar'ın dışındaki dünya da görülebilmekteydi.

Diaspar'ın, kasıtlı olarak, sakinleri dış dünyayı görmeyecek bir tarzda inşa edilmiş olduğunu söylemek belki de fazla ileri gitmekti ama Alvin'in bildiği kadarıyla çölün kentin başka hiçbir yerinden görülememesi de oldukça garipti. Diaspar'ın en dış kuleleri kentin çevresinde bir duvar oluşturup sırtlarım kentin dışındaki düşman dünyaya çevirmekteydiler. Alvin halkının kendi küçük dünyaları dışındaki herhangi bir şey hakkında konuşmak hususunda gösterdiği tuhaf isteksizlik üzerinde bir kere daha kafa yormaktan kendini alamadı.

Binlerce metre aşağısında, çölün üzerinde güneş batıyordu. Yatay ışınlar küçük odanın doğuya bakan duvarına vururken, Alvin'in gölgesi gitgide büyüyüp tüm duvarı kaplıyor; ürkütücü bir görünüm alıyordu. Alvin bakışlarını bu göz kamaştırıcı ışıktan korumak için kısarak aşağıya, asırlardan beri hiçbir insanın üzerlerinden geçmemiş, çiğnememiş olduğu topraklara baktı.

Görecek fazla bir şey yoktu. Kum tepelerinin uzun gölgeleriyle batıda; uzak batıda, alçak, uzun, kırık kırık, parça parça, ardında güneşin batmakta olduğu dağ silsilesinin dışında görülecek hiçbir şey yoktu. Bu manzarayı milyonlarca insan içinde sadece kendisinin görmüş olması da garipti.

Alaca karanlık olmuyordu. Güneş batar batmaz gece çöküyor, yıldızlar beliriyordu. Yukarıda, Güneyde, Alvin'i daha önce de meraklandırıp uzun uzun düşündürmüş olan garip bir düzen yerleşiyordu. Ortasında tek bir beyaz, dev bir yıldız bulunan renk renk altı yıldızdan oluşan mükemmel bir daire beliriyordu. Oysa bir zamanlar gençliğin tüm şaşaasıyla parlamış olan büyük güneşler şimdi hızla feci sonlarına doğru akıp gitmekteydiler. Gitgide kararmakta oldukları için de gökyüzünde artık bu derece parlak pek az yıldız olması gerekirdi.

Alvin deliğin ağzında uzun bir süre diz çöküp yıldızların bir bir batıya doğru düşüşünü seyretti. Burada, kentin çok üzerindeki donuk, belli belirsiz aydınlıkta beyni normalin çok üstünde bir berraklıkla çalışıyor gibiydi. Bilgi dağarcığında hâlâ muazzam hoşluklar vardı ama Diaspar'ın karşı karşıya bulunduğu sorun yine de yavaş yavaş açıklığa kavuşmaya, kendini açığa vurmaya başlamaktaydı.

İnsan nesli değişmişti ama o, değişmemişti. Alvin'i şimdi kent halkından tamamen ayırıp tamamen bir başına bırakmış olan bitip tükenmez merakı ile sonsuz bilgiye susamışlığı bir zamanlar hepsi paylaşmıştı. Ama sonra bir şey; milyonlar milyonlarca yıl önce bir şey, insanoğlunu baştan aşağıya değiştiren bir şey vuku bulmuş olmalıydı. Bu bilinmeyen şeyin yanıtı acaba istilacılara atıfların içinde, zamanın başlangıcında mı yatmaktaydı?

Dönüş vakti gelmişti. Alvin ayağa kalkarken birdenbire daha önce hiç aklına gelmemiş bir düşünceyle sarsıldı. Hava tüneli hemen hemen yatay ve yaklaşık on, oniki metre uzunluğundaydı. Alvin şimdiye değin hep bu tünelin kulenin dimdik duvarında son bulduğunu düşünmüştü ama bu bir samdan başka bir şey değildi. Şimdi tünelin daha pek çok yönde bitebileceğini anlamaktaydı. Sadece güvenlik nedenleri için bile olsa, deliğin ağzı altında bir tür düz çıkıntı bulunması olasılığı kuşkusuz çok fazlaydı. Bu konuda daha fazla araştırma yapması için şimdi vakit çok geçti ama ertesi gün yine gelecekti.

Jeserac'a yalan söylemesi gerekeceğinden ötürü üzülmekteydi ama yaşlı adam garabetlerini hoş karşılamadığına göre; Alvin'in de ondan gerçeği gizlemesi aslında ona bir lutufta bulunmasından başka bir şey değildi. Alvin ne bulmayı umduğunu sorsalar tam anlamıyla söyleyemezdi. Ayrıca herhangi bir yolla Diaspar'dan ayrılmayı başarabilse bile çok kısa bir süre sonra yine geri dönmek zorunda kalacağım da çok iyi bilmekteydi ama bir macera olasılığına karşı duyduğu okul çocuğu coşkusu yine de her şeyden daha ağır basmaktaydı.

Bunu daha birkaç yıl öncesine kadar yapamayacak olmasına karşın şimdi tünelde rahatça ilerlemekteydi. İnsanoğlu yüksek yerlerden artık hiç korkmadığından, üç bin metrelik dimdik bir düşüş düşüncesi de Alvin'i hiç ürkütmemekteydi. Ama beklediğinin tersine, üçbin metre yerine sadece doksan metre düşüp kulenin karşısında çaprazlamasına sağa ve sola dönen geniş bir terasaya indi.

Kalbi göğsünden fırlayacakmış gibi çarpan Alvin bu terası da tırmanıp önündeki kaya tabakasının üzerine, açıklığa çıktı. Karşısında uzanan sonsuz çölü artık dar bir delik ağzından değil bu her tarafı açık kaya tabakasının üzerinden seyretmekteydi şimdi. Başının üzerindeki kule hâlâ çok yüksekti. Doruğu hâlâ gökyüzünde kayboluyor çevresinden Kuzey ve Güneye doğru uzanan devasa yapılar da bir devler bulvarı oluşturuyordu. Alvin heyecanla hava tünellerinin ağızları çöle doğru açılan tek yapının Loranne kulesi olmadığım, bu yapıların hava tünellerinin ağızlarının da çöle çıktığım farketti ve bu uçsuz bucaksız manzarayı iyice içine sindirdikten sonra üzerinde durduğu kaya tabakasını incelemeye başladı.

Yaklaşık on metre genişliğindeki kaya tabakası dimdik aşağıya doğru inmekteydi. Uçurumun kenarından korkusuzca aşağıya doğru bakan Alvin çölün en az bir mil aşağıda olduğuna, bu yönden ilerleme umudu bulunmadığına karar verdi.

Terasın öbür ucundan aşağı, görünüşe göre birkaç yüz metre daha aşağıdaki başka bir girintiye inen merdiven basamakları çok daha umut vericiydi. Bu basamaklar doğrudan doğruya yapının sarp yüzeyine oyulmuştu ve Alvin bu basamakların tüm yüzey boyunca devam edip etmediğini sordu kendi kendine. Bu soluk kesici bir olasılıktı ve bu olasılığın uyandırdığı coşkudan ötürü Alvin üç bin metrelik bir inişin doğurabileceği güçlükleri küçümseyip basamaklardan inmeye başladı.

Ama yüz metreden biraz daha fazla indikten sonra birdenbire yekpare gibi görünen bir kaya bloğunun karşısında buldu kendini. Geçecek bir yer yoktu. Yol kasıtlı olarak en ufak bir geçit bile vermeyecek bir şekilde kapatılmıştı.

Alvin bu engelin karşısında sonsuz bir üzüntüye kapıldı. Ama suç sadece ondaydı. Çünkü bir mil yüksekliğindeki bir merdivene tekrar tırmanma olasılığının olmadığını tamamen unutmuştu ve bundan ötürü de eğer aşağıya doğru inişini tamamlayabilmiş olsa bile bu inişin yine de hiçbir yararı olmayacaktı.

Bunca yolu boşuna, sonunda sadece başarısızlıkla karşılaşmak için almış olduğunu düşünen Alvin bu engele umutsuzluğun verdiği güçle daha yakından bakınca, o zamana kadar gözüne çarpmamış olan mesajı, taş üzerine derin derin kazılmış olan mesajı gördü. Bu mesaj artık kullanılmayan, çoktan unutulmuş eski harflerle, çok çok eski harflerle yazılmıştı ama Alvin bu harfleri yine de oldukça kolay bir şekilde sökebildi. Basit yazıtı üç kere üstüste okuduktan sonra da büyük, yassı, kalın kaya yığınlarının üzerine oturup aşağıdaki ulaşılmaz topraklara baktı ve yazıtı ezberden okudu :

DAHA İYİ BİR YOL VAR KAYITLAR MUHAFIZINA SELAMLARIMI İLETİN
Lyndarh Alaine

İkinci Bölüm

ZİYARETÇİSİ kendini tanıttığında, Kayıtlar Muhafızı Rorden duyduğu şaşkınlığı belli etmedi. Alvin'i görür görmez tanımış ve daha içeri girerken, bilgi makinesinde adını okuyup üç saniye sonra da bireysel dosyasını karıştırmaya başlamıştı.

Jeserac'a bakılırsa, Kayıtlar Muhafızının görevleri biraz belirsizdi ama Alvin yine de Rorden'i muazzam bir dosyalama sisteminin tam ortasında bulacağını ummuştu. Yine aynı şekilde ve böyle düşünmesi için aslında hiçbir neden olmadığı halde de Jeserac kadar yaşlı birisiyle karşılacağını sanmıştı. Şimdiyse içinde belki de bir düzine büyük makine bulunan bir odadaki orta yaşlarda bir adamla yüzyüzeydi. Bürosunun üzerinde birkaç dağınık kâğıttan başka hiçbir şey olmayan bu adamı hâlâ el altından bireysel dosyasını incelemekle meşgul olduğu için Alvin'e biraz dalgın bir tavırla baktıktan sonra konuşmuştu:

— Lyndarlı Alaine mi? Hayır, bu ismi daha önce hiç duymadım. Bununla beraber kim olduğunu hemen öğrenebiliriz.

Alvin, Rorden'in makinelerden birinin üzerindeki bir tuş dizisine basışım, sentez alanının kızıl pırıltısının anında belirip bir kâğıt parçasının anında makineden çıkışını ilgiyle izledi.

— Alaine benim selefimmiş gibi görünüyor. Çok uzun zaman önceki selefim. Son yüz milyon yıldaki muhafızların hepsini bildiğimi sanıyordum. Ancak Alaine'i tanımadığıma, burada da sadece adı kayıtlı olup adının dışında hiçbir ayrıntı gözükmediğine göre, çok çok daha önceki çağlarda yaşamış olmalı. Söz konusu yazıtı nerede gördünüz?

Alvin bir an duraksadıktan sonra yanıtladı:

— Loranne kulesinde.

Rorden başka bir tuş dizisine bastı ama bu kez ne sentez alanının kızıl pırıltısı belirdi ne de makineden bir şey çıktı.

— Ne yapıyorsunuz? Kayıtlarınız nerede?

Kayıtlar Muhafızı güldü.

— Buraya her gelen aynı şaşkınlığa düşüp aynı şeyi sorar. Gerek duyduğumuz tüm bilgilerin yazılı kayıtlarını tutmamız olanak dışı. Bilgiler elektrikli bir şekilde kaydedilip eğer sonsuza dek saklanmaları için özel bir neden yoksa, bir süre sonra da otomatikman silinirler. Ama eğer Alaine gelecek nesillere herhangi bir mesaj bıraktıysa bu mesajı yakında buluruz yine de.

— Nasıl?

— Dünyada bunun cevabını bilen kimse yok. Benim tüm bildiğim de bu makinenin bir birleştirici olduğu. Bu makineye bir dizi veri verilirse, bu verilerden yola çıkarak insanoğlunun bilgi dağarcığının tamamını tarar. Bu veriler arasında ilişki kurana kadar tarar.

— Bu çok zaman almaz mı?

— Çoğu zaman alır. Bir yanıt için bazen yirmi yıl beklediğim olmuştur. Bu bakımdan otursanız daha iyi olur.

Bu son cümleyi ciddi bir tavırla söylemişti ama gözlerinin çevresindeki derin, gülümseyen kırışıklıklar hem tavrındaki hem de sesindeki ciddiyeti yalanlamaktaydı. Kayıtlar Muhafızına benzeyen birisiyle daha önce hiç karşılaşmamış olan Alvin ondan hoşlandığına karar verdi. Çok genç olduğunun durmadan yüzüne vurulmasından bıkıp usandığı için yetişkin bir insan gibi muamele görmek hoşuna gidiyordu.

Sentez alanından tekrar kızıl bir pırıltı, makineden yeniden bir kâğıt parçası çıkınca Rorden bu kâğıt parçasında yazılı olanları okumak için öne eğildi. Yazı oldukça uzun olmalıydı. Çünkü okuyup bitirmesi birkaç dakika sürdü. Bitirince de hiçbir şey söylemeden bürodaki kanapelerden birine oturdu ve aşın bir zeka taşan gözlerini Alvin'e dikti.

Duyduğu merakı artık yenemeyen Alvin sonunda dayanamayıp patladı:

— Kâğıtta neler yazıyor?

Rorden bu soruya sakin bir tavırla sorduğu başka bir soruyla karşılık verdi:

— Diaspar'dan niçin gitmek istiyorsunuz?

Bu soruyu eğer babası veya Jeserac sormuş olsaydı, Alvin şimdi kendisini ya gırtlağına kadar gömüldüğü bir yarı gerçekler bataklığında çırpmıyor, ya da su katılmadık bir yalanlar denizinde boğuluyor bulacaktı. Ama daha ancak birkaç dakika önce tanımış olduğu bu adamda ne olduğunu henüz anlayamadığı, ama Alvin'i ne babasına ne de Jeserac'a açamadıklarını açıkça söylemeye iten bir şey; dostça, güven verici bir şey vardı. Ağır ağır ama kolayca, sanki çoktandır bu anı bekliyormuş gibi konuşmaya başladı:

— Bilmiyorum. Hep gitmek istedim. Diaspar'ın dışında hiç ama hiçbir şey olmadığını biliyorum ama yine de Diaspar'ın dışına çıkmak, Diaspar'ın dışına gitmek istiyorum.

Sanki yüreklendirmesini bekliyormuş gibi utangaç bir tavırla Rorden'e baktı ama Rorden'in gözleri çok uzaklara dalmıştı. Sonunda tekrar Alvin'e baktığı zamansa yüzünde gencin tam manasıyla anlayamadığı ama hafif bir hüzün okunan ve biraz rahatsız edici veya bir dereceye kadar ürkütücü bir ifade vardı.

Çok yakından tanımayan hiç kimse Rorden'in şimdi yaşamının en büyük buhranıyla yüzyüze gelmiş olduğunu anlayamazdı. Biraz yetenek, biraz da bireysel acarlık gerektiren görevi, makinelerin söylediklerini yorumlamaktan ibaretti ve o da bu görevi binlerce yıldan beri aksatmadan yürütmüştü. Kentin hay huyunu bir dereceye kadar dışında kalan, arkadaşlarından daima biraz uzak duran Rorden o ana değin karınca kararınca mutlu bir yaşam sürmüştü. Şimdiyse bu genç damdan düşercesine çıkagelip hem geçmiş çağların, milyonlarca yıl öncesinin hayaletlerini tedirgin etmiş, hem de pek aziz tuttuğu ruh barışının canına okumuştu.

Gerçi cesaret kırıcı birkaç sözcük herşeyi eski haline çevirmeye yetip de artacaktı ama Rorden karşısındaki tasalı, mutsuz gözlerin içine bakınca böyle bir şeyi asla yapamayacağını anladı. Böyle bir şey yapmasını Alaine'in mesajından önce kendi vicdanı, kendi vicdanının sesi yasaklamaktaydı:

— Alvin, seni hayretten hayrete sürükleyen bir sürü şey olduğunu biliyorum. Sanırım her şeyden çok da bir zamanlar dünyanın tümü dar gelirken şimdi neden sadece burada, Diaspar'da yaşadığımızı merak ediyorsun.

Alvin karşısındakinin aklından geçenleri, nasıl olup da böyle yüzde yüz şaşmaz bir şekilde okuduğunu düşünürken başıyla onayladı:

— Pekâlâ. Birbirimizi anlıyoruz ama bu soruya tam anlamıyla cevap verebileceğimi yine de sanmıyorum. Hemen umutsuzluğa kapılma. Henüz sözümü bitirmiş değilim. Herşey İnsanoğlu İstilacılarla savaşırken başladı. İstilacılar her kim veya kimler ne idiyse. İnsanoğlu istilacılardan önce yıldızlardan yıldızlara yayılmaktaydı ama istilacılardan sonra, şimdi bile kavrama olanağımız olmayan savaşlardan sonra gerisin geriye Yer Yuvarlağına sürüldü. Bu yenilgi belki de İnsanoğlunun karakterini değiştirip onu yaşamının geri kalan kısmını Yer Yuvarlağında geçirmeye razı etti. Belki de İstilacılar insanoğluna eğer kendi gezegeninde kalır, kendi gezegeninin dışına çıkmazsa kendisine ilişmeyeceklerini, rahat bırakacaklarım vaat ettiler. İşin aslım bilmiyoruz. Kesinlikle bildiğimiz tek şey, İnsanoğlunun o andan itibaren yoğun bir merkezi kültür geliştirmeye başladığı, Diaspar'ın da bu kültürün son aşaması, doruğu olduğudur. Bir güç varmış da, İnsanoğlunu bir zamanlar yıldızlara şevketmiş olan bu güç onu daha sonra önüne katıp bir araya gelmeye zorlamış gibi görünüyor. Çünkü başlangıçta bir sürü büyük kent olmasına rağmen sonunda Diaspar hepsini yuttu. Bunu çok az kişi kabul eder ama dış dünyadan hepimiz korkar, buna karşın hepimiz bilip anladığımız şeylerin özlemini çeker, bilip anladığımız şeyleri yeğleriz. Bu korku mantıksız da olsa, kökenleri tarihe uzanıp tarihten de kaynaklansa yine de yaşamımızdaki en güçlü güdülerden birisidir.

— Ben neden böyle bir korku duymuyorum peki?

— Gerek duyduğun her şeyi bulduğun, arkadaşların, dostların arasında güvenceli bir yaşam sürdüğün Diaspar'dan ayrılma düşüncesinin yüreğine dehşete benzer bir şey salmadığım mı söylemek istiyorsun?

— Evet.

Muhafız yüzünü ekşiterek gülümsedi:

— Korkarım aynı şeyi söyleyemeyeceğim. Ama bakış açım paylaşmasam da hiç olmazsa takdir ediyorum ve bu da bir şey saydır. Eskiden olsa sana yardım etmekten çekinirdim ama Alaine'in mesajım okuduğum için artık çekinmeyip elimden gelen her türlü yardımı yapacağım.

— Mesajın içeriğinden hâlâ söz etmediniz bana.

Rorden güldü:

— Sen birkaç fırın ekmek daha yiyip biraz daha büyüyene kadar da söz etmek niyetinde değilim. Ama neye ilişkin olduğunu anlatacağım.

Alaine gelecek çağlarda senin gibi kişilerin doğacağım öngörmüştü. Bu kişilerin Diaspar'dan ayrılmaya kalkışabileceklerini de öngörüp onlara yardım edebilmek için kollarım sıvadı. Öyle ki kentten hangi yolla ayrılmaya çalışırsan çalışasın, bu yolların hepsinin sonunda seni Kayıtlar Muhafızına doğru yönelten bir yazıtla karşılaşacaktın. Alaine bıraktığı mesajı var olan milyonlarca kayıt eğer birleştirici özellikle bu mesajı ararsa bulunabilecek güvenli bir

şekilde gömdü. Bu mesaj muhafıza araştırmacıya, araştırmasını onaylamasa bile yardım etmesini emrediyor. Alaine insanlığın gerilediğine inanıyor, insanlığı canlandırabilecek, insanlığa yeniden hayat verebilecek olan herkese yardım etmek istiyordu. Söylediklerimi anlayabiliyor musun?

Alvin başıyla onaylayınca Rorden devam etti:

— Ben yanıldığını sanıyorum. İnsanlığın olduğu yerde saydığına, gerilediğine inanmıyorum. İnsanlık gerilemedi. Sadece başka bir şekil aldı. Tabu sen şimdi bana karşı çıkıp Alaine'in yanında yer alacaksın ama sakın herkesten farklı düşünmenin, kimseye benzememenin çok hoş bir şey olduğunu düşündüğün için yapmayasın bunu? Unutma. Mutluyuz. Bir şey yitirdikse bile bunun ne olduğunun farkında değiliz. Alaine'in bıraktığı mesajda çok şey var ama asıl önemli olan şey Diaspar'dan dışarıya çıkan üç yol olduğu. Alaine ne bu yolların nereye gittiğini söylüyor, ne de üzerlerinde inceden inceye düşünmem gerekecek olan bazı karanlık referanslar verdiği halde, bu yolların nasıl bulunabileceğine dair herhangi bir ipucu veriyor. Ama mesajında yazılı olanlar doğru olsa bile sen yine de kentten ayrılmayacak kadar gençsin ve benim de yarın ilk iş olarak ebeveyninle konuşmam gerekecek. Ama seni ele verecek değilim, korkma. Korkma ve artık git. Git çünkü üzerinde düşünmem gereken pek çok şey var.

Rorden gencin gösterdiği minnetten biraz rahatsız oldu. Alvin gittikten sonra da bir süre oturup sonuçta doğru hareket edip etmemiş olduğunu düşündü.

Gençte bir atavism; bir atalara, büyük çağlara çekiş olduğunda kuşku yoktu. Eski çağlarda yaşamış dehalara eşdeğer beyinlere her birkaç kuşakta bir hâlâ rastlanmaktaydı ama ait oldukları zamanın dışında doğan bu beyinler Diaspar'ın huzurlu bir düş içinde yüzen dünyasını artık çok az etkileyebilirlerdi. İnsan iradesinin ağır, uzun zevali bu deha ne kadar parlak olursa olsun tek, bireysel bir dehanın artık durdurup önüne geçemeyeceği kadar ilerlemişti çünkü. Bu yalnız dehalarda birkaç asır süren bir huzursuzluk devresinden sonra kaderlerine boyun eğip akıntıya karşı kürek çekmekten vazgeçiyor, topluma uyuyorlardı. Alvin sonunda bu gerçeği, durumunu anladığı zaman tek mutluluk umudunun da dünyaya ayak uydurmakta olduğunu anlayacak mıydı acaba? Alvin'in cesaretini kırmanın uzun vadede daha iyi olup olmayacağım da düşündü ama artık çok geçti. Alaine gereken önlemleri çoktan almıştı.

Selefi kayıtlar muhafızı dikkate değer bir insan olmuş olmalıydı. Alvin gibi o da bir atavism, bir soya çekişti belki de. Rorden'den önceki muhafızlar Alaine'in mesajını çağlar boyunca kaç kere okumuş, neticesi ne olursa olsun kaç kere bu mesaja göre hareket etmişlerdi acaba? Eğer ettilerse, konuyla ilgili bazı kayıtlar olacağına hiç kuşku yoktu.

Rorden düşüncelerini bir süre boyunca bir tek konunun üzerinde odakladı. Sonra ilk başta ağır ağır, kısa bir süre sonra da gitgide artan bir güvenin verdiği gitgide artan bir hızla hareket ederek, makineleri bir soru yağmuruna tutmaya başladı. Öyle ki bir süre sonra bürodaki tüm Birleştiriciler tam kapasiteyle çalışmaya başladılar. Milyonlar, milyonlarca veri, İnceleyicilerden artık insan anlayışının dışındaki vasıtalarla gelip geçiyor, Rorden için de artık beklemekten, sabırla beklemekten başka yapacak bir şey kalmıyordu.

Alvin daha sonraki yıllarda dönüp de geriye bakınca bahtının o sıralar bu kadar yaver gitmiş oluşuna çoğu zaman şaşıracaktı. Eğer Kayıtlar Muhafızı kendisine karşı bu kadar dostça davranmamış olsaydı araştırması da hiçbir zaman başlamamış olacaktı çünkü. Ama çok şükür, aralarındaki büyük yaş farkına rağmen Rorden'in içinde de kendi içindeki meraktan bir şeyler vardı. Ancak bir farkla. Rorden yitirilmiş bilgileri tekrar ele geçirmekten başka bir şey istememekte, bu bilgileri kullanmayı asla ve asla düşünmemekteydi. Çünkü tüm Diasparlılara özgü ve Alvin'e o kadar garip gelen dış dünya korkusu onun içinde de çöreklenmişti ve dostlukları ne kadar büyürse büyüsün bu korku aralarında daima bir engel oluşturacak, Rorden'i daima frenleyecekti.

Alvin artık birbirinden tamamen farklı iki yaşam sürmekteydi. Bunlardan birincisi Jeserac'la paylaştığı yaşamdı. Jeserac ona halk, çeşitli yöreler, gelenek ve göreneklerle ilgili yığınla, yığınla olduğu kadar da karmaşık bilgileri veriyordu. Bu bilgilere sahip olmayan bir kimsenin kentin yönetiminde faal bir rol oynaması olanak dışı olduğundan, öğrencisinin öğrettiklerini iyice sindirmesi için de elinden geleni esirgemiyordu. Ama Jeserac vicdanlı olduğu kadar da geniş yürekli bir öğretmen olduğundan ve eğitim için daha önünde asırlar uzandığından görevini tamamlamakta da hiç mi hiç acele etmiyordu. Gerçeği söylemek gerekirse, bu rahatlıkla Alvin'in Rorden'le kurmuş olduğu dostluğun da payı vardı. Geçmişin tüm bilgisine doğrudan doğruya ulaşmak olanağı sadece Rorden'in elinde bulunduğundan, Diasparlılar Kayıtlar Muhafızına biraz saygıyla karışık bir korkuyla bakıp, onu biraz çekinilecek bir kimse saymaktaydılar ve Jeserac da Alvin'in böyle önemli bir kimseyle dostluk kurmuş olmasından gizli bir gurur, hoşnutluk duymaktaydı.

Alvin geçmişle ilgili bilginin ne denli akıl almaz, bunun yanı sıra da ne denli eksik olduğunu yavaş yavaş öğrenmekteydi. Bilgileri vadeleri geçer geçmez silip yok eden otomatik iptal devrelerine rağmen, ana kayıtlarda, en düşük değerlendirmeyle, en azından hâlâ yüz trilyon veri vardı ve işin daha kötüsü, buna ilişkin bilgi ilk defa için çalıştıkları zamanın sırrıyla beraber yitirilmiş olduğundan, Rorden makinelerinin kapasitesinin sınırlı olup olmadığını da bilmemekteydi.

Saatler boyunca usanmadan soru yağmuruna tuttuğu Birleştiriciler Alvin için bitip tükenmez bir hayranlık kaynağıydılar. Adlan S ile başlayan kimselerin kentin doğu kesiminde oturmak eğiliminde olduklarını öğrenmek

eğlendiriciydi. Birleştiricilerin bu verinin istatistiki hiçbir değeri olmadığını hemen eklemek için gösterdikleri aceleyse daha da eğlendiriciydi. Alvin buna benzer faydasız verilerden süratle arkadaşlarını etkilemek için yararlandığı bir dağarcık oluşturdu. Aynı zamanda, Rorden'in yönetiminde, ilk çağlar hakkında bilinen her şeyi de öğrenmeye başladı. Çünkü Rorden araştırmaya başlamadan önce yıllarca sürecek bir hazırlık devresinden geçmesi gerektiği hakkında ısrar etmiş, bu konuda herhangi bir ödün vermeye kesinlikle yanaşmamıştı. Alvin de zaman zaman başkaldırmasına rağmen sonunda bunun gerekliliğini kabul etmişti. Etmişti ama bir tek denemeden sonra da zamanı gelmeden bilgi edinmek konusundaki tüm umutlarını yitirmişti.

Rorden'in bulunmadığı, kentin idari merkezine ender ziyaretlerinden birini yaptığı bir gün yalnız kalan Alvin şeytanın dürtmesine karşı koyamayıp Birleştiricilere Alaine'in mesajı peşine düşmelerini emretmişti.

Rorden geri döndüğü zaman büyük bir korkuya kapılmış, makinelerin neden felç olmuş olduğunu büyük bir korku içinde anlamaya çalışan bir gençle karşılaşmıştı. Rorden sadece gülümseyip bir dizi tuşa peşpeşe basarak makineleri tekrar çalıştırdıktan sonra durumdan büyük bir ferahlık duymaya başlayan Alvin'e dönerek onu sert bir şekilde azarlamaya çalışmıştı.

— Bu sana bir ders olsun da bir daha boyundan büyük işlere kalkışma. Buna benzer bir şey yapmanı beklediğim için gitmeden önce kurcalamanı istemediğim tüm devreleri kapatmıştım. Bu devreler tekrar açmayı güvenli bulacağım ana kadar da kapalı kalacaklardır.

Süklüm püklüm sırıtan Alvin hiçbir karşılık vermediği gibi ondan sonra bir daha yasak sularda avlanmaya da kalkışmadı.

Üçüncü Bölüm

RORDEN çalışmalarının amacı hakkında rastgele atıflardan fazlasında bulunmadı üç yıl boyunca. Alvin de artık hem öğrenmesi gereken pek çok şey olduğunun, hem de ulaşılmaz bir hedefin peşinde koşmadığının bilincine iyice varıp sabrın sonunun selamet olduğunu iyice öğrendiğinden bu üç yıl oldukça çabuk geçti. Sonra bir gün, eski dünyanın iki zıt haritasını bağdaştırmaya çalıştıkları bir gün, ana Birleştirici birdenbire sinyal verip dikkatlerini kendisine çevirmelerini istemeye başladı.

Rorden aceleyle makineye koşup elinde üzeri baştan aşağıya yazdı uzun bir kâğıtla döndü. Kâğıda süratle göz gezdirdikten sonra da Alvin'e gülümseyerek bakıp sakin bir tavırla konuşmaya başladı:

— Birinci yolun hâlâ açık olup olmadığım yakında öğreneceğiz.

Yerinden haritaları dört bir yana saçarak fırlayan Alvin heyecanla haykırdı.

— Nerede bu yol? Nerede?

Rorden Alvin'i gülerek itip tekrar yerine oturttu:

— Seni bunca zaman sırf paşa gönlüm öyle dilediği için bekletmedim. Bunu hangi yolla yapacağımızı bilseydik bile sen o zamanlar yine de Diaspar'dan ayrılmayacak kadar gençtin ama ağırdan almamın tek nedeni bu değildi. Beni ilk görmeye geldiğin günü hatırlıyor musun? Sen gittikten sonra Alaine'in yaşadığı çağdan sonraki çağlarda yaşamış herhangi bir kimsenin kenti terketmeye çalışıp çalışmamış olduğunu anlamak isteyip makinelere kayıtlan incelettirmeye başladım. Buna ilk çalışanın sen olmayabileceğini, senden başkalarının da buna kalkışmış olabileceğini düşünüyordum ve bu düşüncemde de haklıydım. Daha pek çok kimse buna kalkışmış ve bunlar

dan sonuncusu da kentten yaklaşık elli milyon yıl önce ayrılmıştı ama bunların hepsi de arkalarında herhangi bir iz bırakmamaya büyük özen gösterip arkalarında en ufak bir ipucu bile bırakmamışlardı. Alaine bıraktığı mesajda yolu sadece ve sadece kendileri için araştırma yapanların bulmasına müsaade edilmesi gerektiğini özellikle vurguladığından ben bu özenin altında Alaine'in parmağının bulunduğunu biliyordum ama yolla ilgili sırrın özenle gizlenmiş olsa da bir daha bulunamayacak kadar özenle gizlenmemiş olduğunu da artık öğrenmiş olduğumdan her yolu denemeye, bir sürü çıkmaz yola girip çıkmaya başladım.

Bir yıl kadar önce araştırmalarımı ulaşım konusu üzerinde yoğunlaştırmaya başladım. Bunun nedeni Diaspar'la dünyanın geri kalan kısımları arasında bir zamanlar pek çok bağlantı bulunduğunun çok açık oluşuydu. Böylece limanın zamanla çölün kumları altına gömülmüş olmasına rağmen başka ulaşım vasıtaları da bulunabileceğini, bir zamanlar bulunmuş olması gerektiğini düşünüp bu yönde çalışmaya başladım. Başladım ama daha ilk attığım adımda da, Birleştiricilerin direkt sorulan yanıtlamayacaklarını anladım. Tıpkı bir zamanlar benim sana yaptığım şekilde, Alaine de makineleri bu konuda bloke etmiş olmalıydı ve ben bu bloğu kaldırmak olanağından maalesef yoksundum. Böylece dolaylı yöntemlere başvurmak zorunda kaldım.

Eğer bir zamanlar bir dış ulaşım sistemi var olmuşsa bile bu sistemden artık hiçbir iz kalmadığına kuşku yok. Daha açıkçası, bir zamanlar böyle bir sistem var olduysa bile bu sistem kasıtlı olarak gizlenmiş. Ben de Birleştiricilere kentte kayıtlar tutulmaya başlandığından beri gerçekleştirilmiş tüm büyük mühendislik projelerini incelettirmeye başladım. Elimde gördüğün merkez parkın inşaatıyla ilgili bir rapor. Alaine'in üzerine kendi eliyle not düştüğü bir rapor. Makinede Alaine'in ismine rastlar rastlamaz artık aradığını bulduğunu anlayıp beni çağırdı.

Rorden elindeki kâğıda bir kısmını yeniden okuyormuş gibi göz attıktan sonra devam etti.

— Tüm yürüyen yolların Park'ta birleşmesi gerektiğinden hiç kuşkulanmadık şimdiye dek. Tüm yürüyen yolların parkta birleşmesi bize hep çok normal bir şeymiş gibi göründü. Ama bu rapor Park'ın kentin kuruluşundan sonra inşa edildiğini bildiriyor. Bu rapordan gidersek yürüyen yollar bir zamanlar başka bir yere ulaşmaktaydılar.

— Belki de bir havaalanına?

— Havaalanı olamaz. Yürüyen yolların yapılışından önceki zamanlar, kent üzerinden uçuşa hiçbir zaman müsaade edilmediği için olamaz. Üstelik Diaspar bu kadar eski değil. Ama Alaine'in notunu dinle.

Çöl Diaspar limanını tamamen örttüğünde bu olasılığa karşı hazırlanmış olan acil kurtarma sistemi geri kalan taşıtları kurtarabilmeye muvaffak oldu. Ama bu taşıtlardan oluşan yeni araç parkı da göçten sonra hemen hemen hiç kullanılmadığı için sonunda yapımcısı Yarlan Zey tarafından tamamen kapatıldı.

Aklı oldukça karışmış gibi görünen Alvin sızlandı.

— Pek bir şey anladığımı söyleyemem.

Rorden gülümseyip tatlı tatlı serzenişte bulundu.

— Kafanı çalıştıracak yerde Birleştiricileri çalıştırıp yükü onlara yıkmayı yeğlediğin için böyle oluyor. Alaine'in tüm bildirileri gibi bu bildiri de istenilmeyen kişiler tarafından anlaşılmaması için muğlak tutulmuş ama ben bizi yeteri kadar aydınlattığı kanısındayım. Yarlan Zey adının senin için hiçbir anlamı yok mu?

Alvin ağır ağır yanıl tadı.

— Var sanıyorum. Anıttan söz ediyorsunuz.

— Evet. Anıt parkın tam ortasında. Eğer yürüyen yolları uzatsaydın hepsi de orada birleşeceklerdi. Belki de, bir zamanlar orada kesişmekteydiler.

Çoktan ayağa fırlamış olan Alvin haykırdı.

— Hemen gidip bir göz atalım.

Rorden başını «olmaz» dercesine salladı:

— Yarlan Zey'in mezarına birçok kez gittiğin halde bu mezar anıtta yine de alışılmışın dışında hiçbir şey görmedin şimdiye dek. Bu bakımdan oraya koşmadan önce makinelere yeni sorular sormamız daha iyi olmaz mı? Ne dersin?

Bu düşüncenin doğruluğunu kabullenmek zorunda kalan Alvin yeni sorulara yeni yanıtlar beklerlerken Birleştiricinin daha önce vermiş olduğu raporu okumaya koyuldu ve bir süre okuduktan sonra da başım kaldırıp Rorden'e baktı:

— Rorden, Alaine'in göç sözcüğüyle kastettiği neydi?

— Bu çok eski kayıtlarda sık sık geçen bir sözcüktür. Diğer kentlerin çökmeye yüz tuttuğu, tüm insanların Diaspar'a akın etmeye başladığı zamanlara ait bir sözcük.

— O halde bu sistem her ne ise, acil kurtarma sistemi bu kentlere gidiyor?

— Hemen hemen yüzde yüz olasılıkla.

Alvin bir süre düşündü.

— Şu halde sistemi bulsak bile sistemin bizi bir sürü ölü kentten başka bir yere götürmeyeceğini düşünüyorsun?

— Buna yarayacağından bile kuşkuluyum. Kentler terkedildiğinde makineler büsbütün kapatıldığından şimdi tümü çölün kumları altında kalmış olmalı.

Karamsarlığa kapılmayı reddeden Alvin bu fikre karşı çıktı.

— Ama Alaine'in bunu bilmesi gerekirdi.

Rorden omuzlarını silkti.

— Unutma. Varsayımda bulunmaktan başka bir şey yapmıyoruz. Ayrıca şu anda Birleştiricide de hiçbir veri yok. Onun için bu bekleyiş daha saatler sürebilir ama konu çok kısıtlı olduğu için kayıtlı tüm bilgilerin gün sona ermeden önce elimize geçmiş olacağına kuşkum yok. Özetlersek sonuçta senin dediğini yapmış oluyoruz.

Kentin ekranları kapalıydı. Güneş, ışıklan ilk çağlar insanına garip bir şekilde zayıf gelecek güneş tüm şaşaasıyla parlamaktaydı. Alvin bu yoldan daha önce yüzlerce kez geçmiş olmasına rağmen şimdi içinde yeni bir maceraya atılmaktaymış gibi bir duygu vardı. Yürüyen yolun sonuna vardıklarında eğilip onları kentten bu yana taşımış olan yüzeyi inceledi ve yaşamında ilk defa bunun ne harikulâde bir yüzey olduğunu anlamaya başladı. Burada tamamen hareketsiz olan bu yüzey ancak yüz metre ötesinde koşmakta, bir insanın koşabileceğinden çok daha büyük bir hızla koşmakta, dosdoğru üzerine gelmekteydi.

Alvin'e bakan Rorden gencin duyduğu merakı yanlış yorumladı.

— Öyle sanıyorum ki park inşa edildiğinde yolun son kısmım başka bir yere nakletmek zorunda kaldılar. Bu bakımdan bu yoldan herhangi bir şey öğrenebileceğini sanmıyorum.

— Düşündüğüm bu değildi. Yürüyen yolun nasıl çalıştığını araştırıyordum.

Böyle bir şey şimdiye dek aklımın ucundan bile geçmediği için Rorden şaşırdı. İnsanoğlu kentlerde yaşamaya başladığı zamandan beri ayaklarının altındaki sayısız hizmet araçlarım nasılı niçini hakkında hiç kafa yormadan kabullenmiş ve kentler tamamen otomatikleştiğinde de bu araçların artık farkına bile varmaz olmuştu.

— Bu konuda kafa patlatma. Çözmeye meraklıysan sana bin tane çok daha zor bulmaca gösterebilirim. Örneğin, Kayıtçıların bilgileri nereden ve nasıl devşirdikleri gibi.

Rorden bunları söyledikten sonra yürüyen yolları, Mühendisliğin en büyük becerilerinden biri olan yürüyen yollan, tamamen aklından çıkardı. İzotropik olmayan maddenin yapılmasına yol açmış olan uzun araştırma çağlarının onun için hiçbir önemi yoktu. Rorden'e bu maddenin bir buudu yönünden bir katının, diğer iki buudu yönünden de bir sıvının niteliklerine sahip olabileceği gibi bir şey bile söylenseydi Rorden'in yine de en küçük bir hayret eseri bile göstermeyeceğine hiç kuşku yoktu.

Park ancak üç mil kadar ilerideydi ama parka giden yolların hepsi kavisli olduğundan yol aslında olduğundan daha uzun çekmekteydi. Alvin çocukken kentin bu en büyük açık alanının bitkileriyle ağaçlan arasında çok zaman geçirmiş, çocukluğuyla ilk gençliği arasında parkta gezmedik yer bırakmamıştı ama daha sonraki yıllarda parkın büyüsünün büyük kısmı uçup gitmişti ve bunun nedenini de şimdi anlamaktaydı. Yasak meyveyi tatmış, eski kayıtlan görmüş ve parkın dünyanın yitirmiş olduğu güzelliğin soluk bir gölgesinden başka bir şey olmadığım öğrenmişti.

Biçilmeye hiçbir zaman gerek göstermeyen bodur, ölümsüz çimenlerin üzerinden ilerler, iki yanlarında yaşlan belirsiz ağaçların uzandığı bulvarlardan geçerlerken pek çok kimseyle karşılaşıp Alvin'i herkes, Kayıtlar Muhafızını da hemen herkes tanıdığı için, bir süre sonra selamlara karşılık vermekten yorulmuşlardı. Bunun için bulvardan çıkıp ikinci derecedeki küçük yollardan, ağaçlarının giriftliğinden gökyüzünün hemen hemen görünmediği sakin, ikinci derecede yollardan ilerlemeye başladılar. Ağaçların gövdeleri bazen çevrelerini öylesine sarıyordu ki kentin büyük kulelerini bile göremez oluyorlardı. Öyle ki, Alvin kısa bir süre için o kadar çok düşlemiş olduğu eski dünyada gezinmekte olduğunu hayal etti.

Parktaki tek yapı Yarlan Zey'in mezarıydı. Gül kurusu sütunları güneşin altında parlayan mezar alçak bir tepenin üzerinde duruyor, bu tepeye iki tarafında Eternal ağaçlarının sıralandığı bir bulvardan gidiliyordu. Üzeri açık olan mezarın tek holünün döşemesi büyük, doğal gibi görünen taş dilimleriyle kaplanmıştı. İnsanoğlu bu döşemenin üzerine asırlardan beri bastığı, bu döşemenin üzerinde asırlardan beri gidip geldiği halde, bu taşları her ne hikmetse yine de aşındıramamış, üzerlerinde en ufak bir iz bile bırakamamıştı. Alvin'le Rorden ağır ağır bu hole girip Yarlan Zey'in anıtı karşısında durdular.

Büyük parkın yaratıcısının gözleri sanki dizlerinin üzerine yayılmış planları inceliyormuş gibi hafifçe aşağıya bakmaktaydı. Yüzünde nesilleri asırlar boyunca şaşırtmış olan o garip bir şekilde kaçamaklı ifade okunmaktaydı. Bazılarına göre bu sanatçının bir kaprisinden, üzerinde durmaya bile değmez bir kaprisinden başka bir şey değildi. Bazılarına göreyse Yarlan Zey esrarlı bir nükteye gülümsemekteydi ve Alvin anıtın karşısında durduğu anda böyle düşünenlerin haklı olduğunu; Yarlan Zey'in bir nükteye, gerçekten de esrarlı bir nükteye bakıp buna gülümsemekte olduğunu anladı.

Rorden anıtın karşısında bir süre ilk kez görüyormuş gibi kıpırdamadan durduktan sonra birkaç adım gerileyip büyük, yassı temel taşlarını incelemeye başladı.

— Ne yapıyorsunuz?

— Biraz mantığımla hareket ediyor, mantığımdan çok da sezgimin sesine uyuyorum.

Rorden daha fazla bir şey söylemediği için Alvin tekrar anıta bakmaya başladı. Arkasından gelen hafif bir ses dikkatini çektiğinde hâlâ anıtı incelemekteydi. Bu ses üzerine dönünce yüzünde mutluluktan güller açan Rorden'in ağır ağır temele gömülmekte olduğunu gördü. Alvin'in yüzündeki ifadeyi gören Rorden bir yandan gülerken bir yandan da konuşmaya başladı:

— Bu işlemin tersinin nasıl yapılacağını bildiğimi sanıyorum. Eğer derhal geri dönmezsem beni bir ağırlık polarizatörü ile yukarı çekmen gerekecek ama dediğim gibi buna gerek kalacağını sanmıyorum.

Bu son sözler iyice boğuktu. Dikdörtgen oyuğun kenarına koşan Alvin, Rorden'in daha şimdiden yerin birkaç metre altına inmiş olduğunu gördü. Şaft, Alvin bakarken bile hızla derinleşmekte; Rorden'i giderek küçültüp, insan demek olanaksız bir noktacığa dönüştürmekteydi.

Sonra uzak ışık dikdörtgeni genişlemeye, delik kısalmaya başlayıp Rorden tekrar Alvin'in yanında durdu ve Alvin'in içini büyük bir ferahlık kapladı. Rorden bir an süren derin bir sessizlikten sonra gülümsedi:

— Eğer üzerinde çalışacak bir şey bulabilirse mantık mucizeler yaratabilir. Bu yapının kurgusu hiçbir şey gizleyemeyecek kadar basit olduğundan tek gizli çıkışı ancak temelinde olabilirdi. Bu çıkışın herhangi bir şekilde

belirtilmiş olması gerekeceğini düşünüp geri kalanların tümünden değişik bir temel taşı bulana kadar araştırdım.

Alvin eğilip inceledikten sonra karşı çıktı:

— Bu taşın diğerlerinden hiç farkı yok ki.

Rorden ellerini gencin omuzlarına koyup vücudunu yüzü anıta dönene dek çevirdi. Alvin anıta bir süre dikkatle baktıktan soma başını ağır ağır sallayıp fısıldadı:

— Demek Yarlan Zey'in sırrı bu.

Yanılmıyordu. Heykelin gözleri üzerinde durduğu taşa, sadece bu taşa dikilmişti. Nitekim Alvin bu taştan yanındaki taşa geçince Yarlan Zey'in artık kendisine doğru bakmadığım fark etti.

Rorden yeniden konuşmaya başladı:

— Özellikle bu gözlerin gösterdiği şeyi aramadıkça, hatta o zaman bile, bu bakışların yine de hiçbir şeyi göstermeyeceğini, hiçbir anlam ifade etmeyeceğini milyonda bir kişi bile akledemezdi. Bu taş parçasının üzerinde durur, çeşitli düşünce kanallarını izlerken, önceleri kendimi çıldırmak üzereymiş gibi hissettim. Bir süre sonra bir işe yaramadı. Tetiği bu isim çekmiş olsaydı pek çok kimse makineyi bilmeyerek, kazaen harekete geçirmiş olacağı için bir işe yaramadı. Bereket devreler oldukça hoşgörülü olmalıydılar ki şifre düşüncenin, kilidi açacak anahtarın «Lyndarlı Alaine» olduğu sonunda ortaya çıktı ve ben de aklımı yitirmekten ucu ucuna kurtuldum.

— Açıklanınca oldukça basit gibi geliyor ama ben bunu bin yıl düşünseydim bile yine de bulamazdım. Birleştiriciler böyle mi çalışıyor?

Rorden gülümsedi:

— Ben yanıtı bazen Birleştiricilerden önce buluyorum ama onlar daima buluyor.

Bir an durduktan sonra devam etti.

— Şaftı açık bırakmamız gerekecek. Başka çaremiz yok. Birinin şafttan aşağı düşmesi de hiç de olası gibi gözükmüyor nasıl olsa.

Sarsılmadan toprağa gömülürlerken dikdörtgen gökyüzü parçası gitgide küçülüp gitgide uzaklaştı. En az bin metre derinliğinde gibi görünen şaft duvarlarının yaydığı fosforla aydınlanmaktaydı. Üzerlerinde en ufak bir pürüz girinti çıkıntı bile olmayan bu duvarlar, şimdi kendilerini aşağıya doğru indirmekte olan makinenin nasıl bir araç olduğu hakkında hiçbir fikir vermemekteydiler.

Şaftın dibindeki kapı, ona doğru ilerlerken otomatikman açıldı. Kısa koridoru birkaç adımda geçtikten sonra kendilerini muazzam bir mağarada bulup bu mağaranın akıl almaz boyutları karşısında birer toz zerreciği gibi hissettiler. Bu mağaranın duvarları başlarının üçyüz metre üzerinde zarif, sarmal kavislerle birleşmekteydi. Karşısında durdukları sütunsa üzerindeki yüzlerce metre kalınlığındaki kaya yığınlarının ağırlığını kaldıramayacak kadar ince gibi görünmekteydi. Alvin biraz daha yakından bakınca bu sütunun mağaranın doğal bir parçası olmayıp tam tersine çok daha sonra yapılmış olduğunu anladı. Rorden de aym sonuca varmış, konuşmaya başlamıştı bile:

— Bu sütun bizi aşağıya indiren şafta kılıf görevi görsün diye yapılmış. Yürüyen yollar konusunda haklıydık. Hepsi de burada birleşiyor.

Mağarayı çepeçevre delip geçen büyük tünellere önce pek üzerlerinde durmadan bakmış olan Alvin, Rorden'in bu sözleri üzerine daha dikkatle bakınca başlarının üzerinde yumuşak meyillerle yükselen bu tünellerin yürüyen yolların bildik gri yüzeyinden başka bir şey olmadıklarım anladı. Diaspar'ın tüm trafik yükünü çeken o harikulade ulaşım sistemi burada, kentin kalbinin çok altında toplanıyordu ama bu yollara can veren garip madde donup kalmış olduğu için bu yollar büyük ana yolların cansız uzantılarından başka bir şey değildi.

Bu tünellerin en yakın olanına doğru ilerlemeye başlayan Alvin birkaç adım attıktan sonra ayaklarının altındaki döşemeye bir şeyler olmaya başladığım hissetti. Döşeme şeffaflaşmaktaydı. Birkaç adım daha attıktan sonra görünür hiçbir destek olmadığı halde havada durduğunu gördü. Durup aşağıya, altındaki boşluğa baktıktan sonra seslendi.

— Rorden, gelin. Gelin de şuna bir bakın!

Rorden de yanına gelince beraberce ayaklarının altındaki harikaya bakmaya başladılar. Belirsiz bir derinlikte, ancak seçilebilen muazzam bir harita yatmaktaydı. Ana şaftın altındaki bir noktaya doğru uzanan sonsuz bu hatlar ağı. Bu ağ ilk bakışta karmaşık, içinden çıkılmaz bir labirent gibi görünmekteydi ama Alvin bir süre sonra ana hatlarını kavramaya muvaffak oldu. Ama ne vardı ki Kayıtlar Muhafızı incelemesini her zamanki gibi daha Alvin araştırmasına başlamadan önce bitirmiş, daha Alvin ne diyeceğini düşünürken çoktan konuşmaya başlamıştı bile:

— Bir zamanlar bu döşeme herhalde tümüyle şeffaftı. Bu mağara kapatılıp da şaft inşa edildiği zaman mühendisler merkezini şeffaf yapmış olmalılar. Bunun neyin merkezi olduğunu anlıyor musun?

— Anladığımı sanıyorum. Ulaşım sisteminin haritası bu. Şu küçük daireler de yeryüzündeki öbür kentler olmalı. Şimdi bu dairelerimin yanında kentlerin isimlerini de görebiliyorum ama çok silik oldukları için okuyamıyorum.

Mağaranın duvarlarına doğru bakmaya başlamış olan Rorden dalgın bir tavırla konuştu:

— Bir zamanlar bir tür iç aydınlatma sistemi olmuş olmalı burada.

Alvin kuvvetle' yanıtladı:
— Ben de öyle düşünmüştüm. Bir tek merkezden yıldız şeklinde yaydan bu hatların tümünün de nasıl küçük tünellere doğru gittiğini görüyor musunuz?
Alvin yürüyen yolların büyük, kemerli tavanlarının yanında mağaradan dışarıya çıkan sayısız daha küçük tünel, yukarıya doğru çıkmak yerine aşağıya doğru meyillenen sayısız küçük tünel olduğunu görmüştü.
Rorden Alvin'i duymamış gibi devam etti:
— Harikulade bir sistemdi bu. Halk yürüyen yollarla gelip, gitmek istediği yeri seçiyor, sonra da haritadaki hattı, seçtiği yere giden hattı izliyordu.
— O zaman ne oluyordu peki?
Her zaman olduğu gibi Rorden bu kez de varsayımda bulunmaktan kaçındı:
— Bilmiyorum. Bu konuda yeterli bilgi sahibi değilim.
Soma konuyu birdenbire değiştirdi.
— Bu kentlerin isimlerini okuyabilmek için neler vermezdim.
Alvin Rorden'in yanından uzaklaşmış, ana sütunun çevresini dolanmaktaydı. Rorden, Alvin'in bu sütunun arkasından biraz boğuk, mağaranın duvarlarında yankılanan bir sesle seslendiğini duydu ama ancak seçilebilen harf gruplarından birini hemen hemen sökmüş olduğu için yerinden kımıldamayıp sormakla yetindi:
— Ne var?
Alvin yanıt vermek yerine üstelediği için Rorden sonunda istemeyerek de olsa yanına gitmek zorunda kaldı. Çok aşağılarında büyük haritanın öbür yarısı uzanıyor; hatlarının ördüğü soluk, ancak seçilebilen ağı bir yıldız şeklinde pusulanın kertelerine doğru uzanıyordu. Ancak bu kez hatlarından biri, sadece bir teki pırıl pırıl aydınlatılmış olduğundan, bir kısmı diğer yarısı gibi karanlıkta kalırken, bu hattan yayılan ışığını vurduğu kısmı aydınlıktaydı ve açıkça görülebilmekteydi. Aşağıya doğru inen tünellerden birine ışıklar saçan bir ok gibi uzanan bu hattın sistemin geri kalan kısmıyla ilişkisi yokmuş gibi görünmekteydi. Hat sonuna doğru altın rengi ışıklar saçan bir daireyi bir ok gibi bir yanından diğerine delip geçmekte ve bu dairenin karşısında da tek bir sözcük, Lys sözcüğü bulunmaktaydı. Bu sözcüğün dışında da hiçbir şey yoktu.

Alvin'le Rorden bu sessiz simgeye uzun bir süre sessizce baktılar. Bu simge Rorden için makinelerine soracağı yeni bir sorudan öte bir şey değilken, Alvin için sınırsız bir vaaddi. Bu büyük mağaranın, daha doğrusu muazzam garın eski halini getirmeye çalıştı gözlerinin önüne. Hava ulaşımının sona erdiği ama yeryüzündeki kentlerin birbirleriyle olan bağlantısının hâlâ devam ettiği zamanlardaki halini canlandırmaya çalıştı gözlerinin önünde. Aradan geçen milyonlarca yılı, kentler arasındaki bağlantının giderek azaldığı, büyük haritadaki ışıkların giderek söndüğü, sonunda bu tek ışıktan, bu tek hattan başka bir şey kalmayıncaya kadar bir bir söndüğü milyonlar, milyonlarca yılı düşündü. Bu tüm hatları sönmüş haritanın üzerindeki bu son ışığın ne zamandan beri tek başına parladığını, ne zamandan beri ayak seslerini, artık hiç duyulmayan ayak seslerini duymayı, bu sesleri çıkaracak ayaklara kılavuzluk etmeyi beklediğini, umutla sabırla beklediğini sordu kendine. Yarlan Zey'in yürüyen yollan ne zaman kapayıp Diaspar'ın kapılarını dış dünyaya ne zaman sonsuza dek örtmüş olduğunu sordu kendi kendine.

Bunlar milyonlarca yüz milyonlarca yıl önce olmuştu. Lys'in Diaspar'la olan bağlantısı daha o zamanlar, milyonlarca, yüz milyonlarca yıl önce kesilmiş olmalıydı ve Lys'in hâlâ var, hâlâ yaşamakta olması olanaksız gibi görünmekteydi. Belki de bu haritanın artık hiç, ama hiçbir anlamı kalmamıştı.

Alvin'i daldığı düşten Rorden uyandırdı sonunda. Biraz huzursuz hemen hemen sinirli bir hali vardı:

— Dönüş zamanı geldi. Şu an için daha ileriye gitmemeliyiz.

Dostunun pes perdeden sesinin altında yatanı anlayan Alvin karşı çıkmadı. Daha ileriye gitmeyi istiyordu ama daha ileriye gitmek için daha iyi hazırlanması gerektiğini bunun aksine davranmanın tedbirsizlik olacağını anlıyordu. İsteksizce merkez sütuna doğru dönüp yürümeye başladı. Alvin merkez sütuna, şaftın ağzına doğru ilerlerken ayaklarının altındaki döşemenin şeffaflığı gitgide bulanmaya, gitgide kararmaya başladı. Taa çok aşağısındaki ışıklı muamma ağır ağır silinip sonunda tamamen gözden kaybolunca ya dek...

Dördüncü Bölüm

BAŞKALARININ dış dünyaya karşı duyduğu korkularla bir zamanlar o kadar çok alay etmiş olan Alvin artık kendisini de bu korkulardan azat olmadığım anlamaya başlamakta, yol en sonunda açıldığı halde Diaspar'dan, bu tanıdık dünyadan ayrılmak konusunda şimdi garip bir isteksizlik duymaktaydı.

Gerçi Rorden onu bir iki kere vazgeçirmeye çalışmıştı ama her seferinde de yarım ağızla yapmıştı bunu. Ne Alvin ne de Rorden'in yaptıkları şeylerde herhangi bir tehlike görmemeleri ilk çağlarda yaşamış bir insana garip gelebilirdi ama aslına bakılırsa dünyada artık insanı tehdit edebilecek bir şey kalmamıştı. Bunun yanı sıra Alvin dünyada, Diaspar'da yaşayanlardan çok daha değişik türde insanlar olabileceğine de ihtimal vermemekteydi. Hele hele herhangi bir yerde zorla alıkonabileceği aklının ucundan bile geçmeyen bir olasılıktı. Başına gelebilecek en kötü şey olsa olsa hiçbir şey bulamaması olacaktı.

Üç gün soma bir kere daha garda, yürüyen yolların ıssız garında durmaktaydılar. Ayaklarının altındaki ışıklı ok hâlâ Lys'i göstermekte, onlar da artık bu ışıklı okun gösterdiği yönde ilerlemeye hazırdılar.

Tünele adım atarlarken peristaltik alanın bildik; ani, kuvvetli çekişini hissedip bir an içinde derinliklerin koynuna sürüklendiler. Ancak yarım dakika süren, en ufak bir çaba bile harcamadıkları yolculukları sona erdiğinde kendilerini yarım silindir şeklindeki dar, uzun bir garın bir ucunda buldular. Bu garın öbür ucunda sönük bir tarzda aydınlatılmış iki tünel vardı ve bu tünellerin her ikisi de göz alabildiğine uzanıp gitmekteydi.

İlk çağlardan bu yana varolmuş hemen hemen her uygarlığın insanına ceplerinin içi gibi tamdık gelecek olan bu çevre Alvin'le Rorden için başka, yabancı bir dünyadan bir görüntüydü. Tünelin öbür ucunda hedefine yönelik bir füze gibi yatan uzun, aerodinamik makinenin ne işe yaradığı açıktı ama bu araç onlar için yine de yepyeni, görülmedik bir şeydi. Aracın üst kısmı şeffaftı. Alvin bu şeffaf kısımdan bakınca, içinde uzanan lüks, rahat yatar koltuk sıralarını gördü. Görünürde aracın içine girmelerine yarayabilecek bir kapı yoktu ve aracın tümü göz alabildiğine uzanıp sonunda tünellerden birinin içinde kaybolan tek bir madeni sütun üzerinde havada durmaktaydı. Birkaç metre ötedeki başka bir sütun da ikinci tünele doğru uzanmaktaydı ama bu sütunun üzerinde hiçbir araç durmamaktaydı ve Alvin bu ikinci aracın Lys'in çok dışındaki, bilinmeyen bir yerdeki tıpatıp aynı bir küçük garda beklediğini yediği ekmek gibi bilmekteydi şimdi.

Rorden gırtlağı düğümlenerek sordu:

— Hazır mısın?

Alvin başıyla onayladıktan soma konuştu:

— Keşke siz de gelseydiniz.

Rorden'in yüzünde beliren huzursuzluğu görür görmez de bu sözleri söylediğine bin pişman oldu. Şimdiye değin Rorden kadar yakın bir dostu olmadığı halde aralarındaki engelleri yine de bir türlü yıkamamış, bir türlü aşamamış olduğunu neden unutmakta, hep hep unutmaktaydı sanki?

Sözcükler bilmediği bir nedenden ötürü gırtlağında takılıp takılıp kalmaya başladığı için güçlükle devam edip, güçlükle söz verdi:

— Merak etmeyin. En geç altı saat içinde döneceğim. Eğer olur da daha erken dönersem buralarda bir yerlerde bulunması gereken ileticileri kullanıp sizi hemen arayacağım.

Alvin bir yandan da kendi kendine her şeyin yolunda gittiğini, aslında tasalanacak hiçbir şey olmadığım telkin edip durmaktaydı ama aracın yanları birdenbire açılıp da zevkli iç mimarisi birdenbire gözlerinin önüne serilince boş bulunup irkilmekten kendini alamadı.

Rorden oldukça beklenmedik bir şekilde konuşmaya, süratle konuşmaya başladı:

— Makinelere kumanda etmekte güçlük çekmeyeceksin. Benim şu açıl emrime nasıl itaat ettiğini gördün. Bunun yanı sıra hareket saatinin önceden programlanmış olma olasılığı da fazla. Gecikmeden bin!

Alvin araca girip eşyalarını en yakın koltuğa koyduktan sonra ancak seçilebilen kapı eşiğinde duran Rorden'e döndü. Bir an için sessizlik, her birinin ilk önce karşısındakinin konuşmasını beklediği gergin bir sessizlik hüküm sürdü.

Onların yerine araç karar verdi. Hafif bir şeffaflık belirip aracın yanları yeniden kapandı. Uzun silindir ağır ağır ilerlemeye başlayıp daha Rorden yeni yeni el sallamaya başlarken, daha tünele bile girmeden önce bir insanın koşabileceğinden çok daha büyük bir hızla ilerlemeye başladı.

Rorden ağır ağır yürüyen yolların garına, garın ortasındaki ana sütuna döndü. Yeryüzüne çıkarken güneş ışığı bir sel gibi akmaya başladı şaftın içine. Tekrar Yarlan Zey'in mezarına çıkıp da çevresini meraklı bir seyirci topluluğunun sardığım gördüğü zaman buna hiç de şaşırmamakla beraber bir süre ne yapacağına da karar veremedi. Sonunda ağırbaşlı bir tavırla konuşmaya başladı:

— Korkulacak bir şey yok. Hiç gereği yokmuş gibi görünse de her birkaç yılda bir kimsenin çıkıp böyle bir şey yapması yine de zorunlu. Kentin temellerine gelince bu temeller son derece sağlamdır ve park inşa edildiğinden beri yerlerinden bir mikron bile oynamamışlardır.

Bu sözlerden sonra zinde adımlarla uzaklaşırken bir ara durup arkasına bakınca, anıt mezarın önündeki kalabalığın daha şimdiden dağılmaya başlamış olduğunu gördü. Diasparlıları çok yakından tanıyan Rorden kent sakinlerinin bu olay üzerinde daha fazla kafa yormayacaklarına en ufak bir kuşku bile duymamaktaydı ve böyle düşünmekte de yerden göğe kadar haklıydı.

* * *

Bir koltuğa yerleşen Alvin bakışlarını aracın içinde dolaştırınca ilerideki duvarı kısmen kaplayan göstergeyi gördü. Bu göstergenin üzerinde şu basit yazıt vardı:

LYS

OTUZBEŞ DAKİKA

Alvin göstergeye bakmaya devam ederken bu sayı otuzdörde düştü Aracın yaptığı hız hakkında en ufak bir fikri bile olmadığı için bu sayı ona yolculuğun uzunluğu hakkında gerçi hiçbir şey söylememekteydi ama yine de hiç yoktan iyiydi. Tünelin duvarları hiç değişmeyen bulanık-gri bir renkteydi ve aracın durmadan ilerlemekte olduğu hissini veren tek şey de duymayı özellikle beklememiş olsa hiçbir zaman farkına varmayacağı çok hafif bir titreşimdi.

Diaspar şimdi millerce, millerce geride kalmış olmalıydı. Alvin şimdi çölün, çölle çölün yürüyen kum tepeciklerinin altından geçiyor olmalıydı. Belki de şu anda, tam şu anda, çocukken Loranne kulesinden seyretmiş olduğu kırık dağ zincirinin altından geçmekteydi.

Soma şu son birkaç yıl esnasında hep olduğu gibi düşünceleri bir kere daha Lys'e yöneldi. Lys'in hâlâ var olup olmadığını, daha doğrusu var olup olamayacağını etraflıca düşündükten soma var olması gerektiğinde, aksi takdirde bu aracın kendisini oraya götürmeyeceğinde karar kıldı. Ama nasıl bir kentle karşılaşacaktı acaba? Hayal gücünü bu konu üzerinde ne kadar zorlarsa zorlasın gözlerinin önünde yine de daha küçük bir Diaspar'dan, Diaspar'ın daha küçük bir kopyasından başka bir şey canlandıramamaktaydı.

Aracın titreşimi birdenbire açıkça hissedilir bir şekilde değişti. Araç yavaşlamaktaydı. Buna kuşku yoktu. Zaman sandığından daha hızlı geçmiş olmalıydı. Biraz şaşıran Alvin tekrar göstergeye baktı.

LYS

YİRMİÜÇ DAKİKA

Bu kez iyice şaşırıp yavaş yavaş tasalanmaya başlayan Alvin, alnını aracın kenarına dayayıp gözlerini iyice açtı. Aracın yaptığı hızdan ötürü tünelin duvarları hâlâ bulanık gri bir renkteydiler ama şimdi zaman zaman, belirip belirmeleriyle kaybolmaları bir olan işaretler de seçebilmekteydi ve bu işaretler görüş sahasında gitgide daha uzun bir süre kalıyor gibi görünmekteydi.

Sonra tünelin duvarları birdenbire genişledi. Hâlâ çok büyük bir hızla ilerlemekte olan araç şimdi boş, çok büyük bir yerden, yürüyen yolların garından bile muazzam bir alandan geçmekteydi.

Şeffaf duvarlardan büyük bir hayranlıkla bakan Alvin altında uzanan sinyal işaretlerinin karmaşık ağım, çapraz sinyal işaretleriyle rayların, hatların, makasların birbirleriyle tekrar tekrar birleşip tekrar tekrar ayrılan, kesişen, tekrar ayrılıp birleşip tekrar tekrar kesişen, her iki yanındaki tüneller dehlizinde kaybolan ağım; arapsaçını andıran ağını bir an için görebildi. Başının üzerindeki uzun bir yapay güneşler zinciri garı gündüz gibi aydınlatıp büyük taşıt araçlarını gölgede bıraktığı için iskeletlerinden çıkan kızıl parıltıları zorlukla seçebilmekteydi. Işık gözlerini kör edecek kadar kuvvetli olduğundan Alvin bu garın İnsanoğlu için yapılmamış olduğunu anladı. Bu garın hangi amaca hizmet etmek için yapılmış olduğunu bir an sonra, aracı kılavuz raylarının üzerinde hareketsiz yatan silindir dizilerinin arasından yıldırım gibi geçtikten soma anladı. İçinde yol aldığı araçtan daha büyük olan bu araçlar yük taşıtları olmalıydı. Bu taşıtların çevresinde de tümü de hareketsiz ve sessiz olan, ne oldukları anlaşılmaz başka bir araç yığını kümelenmişti.

Bu muazzam, ıssız gar da büyük bir hızla gerisinde kalıp gözden kayboldu. Bu gardan geçiş Alvin'in yüreğine oldukça hatırı sayılır bir korku salmıştı. Diaspar'ın altında uzanan o büyük, karanlık haritanın gerçekte ne ifade ettiğini ancak şimdi anlamaktaydı. Dünya akıl almaz harikalarla, düşlerinde bile görmeye cesaret edemeyeceği harikalarla doluydu.

Alvin tekrar göstergeye baktı. Değişmemişti. Büyük gardan yıldırım gibi geçmesi bir dakika bile sürmemişti. Hâlâ hiçbir hareket belirtisi görülmemesine rağmen araç şimdi tekrar hızlanmakta ve her iki yanındaki tünel duvarları tekrardan tahmin bile edemeyeceği bir hızla gelip geçmeye başlamaktaydı.

O belirsiz titreşim değişikliği tekrar hissedildiğinde sanki aradan bir asır geçmişti. Göstergede şimdi şu yazıt vardı:

LYS BİR DAKİKA

Bu bir dakika, bir türlü bitip tükenmek bilmeyen bir dakika Alvin'in yaşamındaki en uzun bir dakikaydı ama her şeyin olduğu gibi bunun da bir sonu vardı ve gitgide daha yavaş ilerleyen araç artık sadece hız kesmekle kalmıyor, duruyordu. En sonunda duruyordu.

Uzun silindir tünelden hiç sarsılmadan çıkıp sessizce Diaspar'ın altındaki garın ikizi sayılabilecek bir gara girdi. Alvin bir an için her şeyi gölgeleyen, etrafını açıkça görmesini engelleyen bir heyecana kapıldı. Dizleri titriyor; soluğu kesiliyordu. Öylesine titriyor, kesiliyor, hareketlerine öylesine sekte vuruyordu ki Alvin heyecanım dizginleyip de kendisini toparlayamadan önce kapı birkaç kez boşuna açılıp boşuna kapandı. Alvin sonunda kendisini yeteri kadar, araçtan inmeye yetecek kadar toparlayıp da inerken göstergeye son bir kez daha baktı. Üzerindeki yazıt değişmişti ve bu yazıtta şimdi çok güven verici bir şey vardı :

Beşinci Bölüm

YOLCULUK, insanlık tarihinin gelmiş geçmiş en önemli, en can alıcı yolculuklarından biri, umduğundan çok daha kolay geçmişti.

Alvin gardan dışarıya çıkmak için bir yol aramaya başlayınca, artık ardında bıraktığından çok daha değişik bir uygarlıkla karşı karşıya bulunduğunu gösteren ilk işaretle karşılaştı. Yeryüzüne çıkan yol, garın öbür ucundaki basık, geniş bir tünelin içinden geçiyor, yine bu tünelin içinde bulunan bir merdivenle yukarıya doğru tırmanıyordu. Oysa robotlar merdivenlerden hiç hoşlanmadıkları, kentin mimarları da bu yüzden seviyenin değiştiği her yerde rampalar veya meyilli koridorlar yaptıkları için merdivenler Diaspar'da hemen hemen hiç rastlanmayan bir şeydi. Lys'te hiçbir robot olmaması mümkün müydü acaba? Ama bu öylesine olmayacak, öylesine saçma sapan bir soruydu ki Alvin'in bu soruyu sormasıyla unutması bir oldu.

Çok kısa olan merdivenin sonunda bir kapı vardı. Yaklaştığı zaman açılan bu kapı arkasından yine sessizce kapanınca Alvin kendini girdiğinden başka bir çıkışı yok gibi görünen geniş, kübik bir odada buldu ve kısa bir kararsızlıktan sonra tam karşısına düşen duvarı incelemeye koyuldu. Bu duvarı araştırırken arkasındaki kapı tekrar sessizce açıldı. Canı biraz sıkılmış olan Alvin tekrar dışarı çıkınca bu sefer tavanı kemerli bir koridorla yüzyüze geldi. Bu koridor tatlı bir meyille yine kemerli bir geçide doğru yükseliyor, bu yeni geçidin kemeri gökkubbesinin bir parçasını çerçeveliyordu. Hareket ettiğini hiç mi hiç hissetmemesine karşın yüzlerce metre yükselmiş olduğunu anlayan Alvin bu meyilli koridorla yokuş yukarı geçidi süratle geçip havaya, güneşe çıktı.

Şimdi alçak bir tepenin üzerinde durmaktaydı. Bir an için Diaspar'ın merkez parkındaymış gibi bir duyguya kapıldı. Yine de, şayet burası bir parksa, bunun aklının alamayacağı kadar muazzam bir park olduğuna kuşku yoktu. Görmeyi beklediği kentin hiçbir tarafta görülmemesi bir yana, gözün uzanabildiği her yerde de ormanlar ve otlarla kaplı ovalardan başka bir şey yoktu çünkü.

Bakışlarını ağaçların tepelerinin üzerine, ufuk çizgisine doğru kaldırınca taştan bir çizgi gördü. Ufuk çizgisini sağdan sola doğru büyük bir yay çizerek tümüyle kuşatan, Diaspar'ın en büyük yapılarının bile yanında cüce gibi kalacağı bir çizgi, taştan yapılmış bir çizgi gördü. Bu taş çizgi ayrıntıları ayırt edilemeyecek kadar uzaktaydı ama ana hatlarında Alvin'i şaşırtan, bir muamma karşısındaymış gibi düşündüren bir şey vardı ve Alvin bunun ne olduğunu ancak bir süre sonra, gözleri bu devasa görüntünün ölçeğine iyice alıştıktan soma anlayabildi. Bu taş çizgi, bu çok uzaklardaki taş duvarlar insan eseri değildi.

Demek zaman her şeyi yok etmişti. Demek Yer Yuvarlağında hâlâ dağlar, yeryüzünün hâlâ gurur duyabileceği dağlar yükselmekteydi.

Tünelin çıkışında, tepenin üzerinde uzun bir süre durdu. Uzun bir süre durup kendini bu yabancı dünyaya yavaş yavaş alıştırdı. Çevresini ne kadar inceden inceye araştırırsa araştırsın hiçbir tarafta İnsanoğluna ait bir iz, en ufak bir iz bile görememekteydi ama tepenin yamacından aşağıya inen yolun yine de iyi korunmuş, bakımlı bir hali vardı ve Alvin'in de bu yolu izlemekten, görünürdeki bu tek yolun götüreceği yere gitmekten başka bir seçeneği yoktu.

Yol tepenin ayağında, güneşin görünmesini hemen hemen engelleyen büyük ağaçların arasında yok oluyor, bu ağaçların gölgesi altında ilerleyen Alvin'i bilinmedik kokular karşılayıp, yabancı sesler selamlıyordu. Alvin rüzgârın yapraklar arasından geçerken çıkardığı hışırtıyı daha önce de duymuştu ama şimdi bu kokuları, İnsanoğlunun artık anısını bile unuttuğu bu kokulan nasıl tanımıyorsa bu hışırtıya karışan seslerin, yüzlerce, binlerce sesin kaynağını da çıkartamıyordu. Bu sesler ona hiç ama hiçbir şey anımsatmayıp onu sadece ve sadece sersemletiyordu. Bunun yanı sıra sıcak, baş döndürücü koku ve renk bolluğu, milyonlarca canlı şeyin hissettiği ama göremediği varlığı da başım büsbütün döndürüp bu sersemliği büsbütün arttırıyordu.

Birdenbire bir göle çıktı. Sağ tarafındaki ağaçlar sona erince önünde birdenbire bir göl, üzerinde küçük küçük adalar olan bir göl belirdi. Suyu, bu değerli sıvıyı böyle büyük ölçüde bir arada hiç görmemiş olan Alvin gölün kenarına gidip çömeldikten, dik suyu avuçladıktan sonra bu berrak suyun parmaklarının ucundan damla damla akışını seyretmeye başladı.

Suyun altındaki kamışların arasından birden yüzeye fırlayan büyük, gümüş rengi balık şimdiye dek gördüğü ilk hayvandı. Balık tekrar suya düşmeden önce yüzgeçleri hafif hafif pırpırlanarak bir an için havada asılı dururken Alvin şeklinin neden o kadar şaşırtıcı bir biçimde tamdık geldiğini sordu kendi kendine. Sonra Jeserac'ın kendisine henüz küçük bir çocukken göstermiş olduğu resimleri anımsayıp bu zarif hatları daha önce nerede görmüş olduğunu hatırladı.

Gerçi mantığı ona bu benzeyişin ancak tesadüfi olabileceğini söyleyip durmaktaydı ama mantığı yanılmaktaydı.

Yıldızlardan yıldızlara giden büyük uzay gemilerinin rüzgârlı güzelliği sanatçılara asırlar boyunca ilham kaynağı olmuştu. Bu büyük ustalar bir zamanlar zamanla çürüyüp dağılan taş ya da maden üzerinde değil de tüm maddelerin en ölümsüzü üzerinde çalışmış, kam, kemiği, eti işlemişti.

Alvin sonunda kendisini gölün büyüsünden kurtarıp dönemeçli yoldan ilerlemeye devam etti. Etrafım bir kere daha, ama bu kez kısa bir süre için, orman kapladı. Yol sona erdiğinde orman da bitmiş, Alvin de yaklaşık bir mil uzunluğunda, yarım mil genişliğinde bir açıklığa çıkmıştı.

Alvin insanoğlunun varlığını belirten bir ize niçin daha önce rastlamamış olduğunu şimdi anlamaktaydı. Açıklık iki katlı yapılarla kaplıydı. Bu yapıların yumuşak renkleri gözü yormuyor, tersine güneş zirvedeyken bile dinlendiriyordu. Bu temiz yüzlü, albenili yapıların çoğu yivli sütunları, yumuşak köşeli zarif nakışlı taşlan da kapsayan karmaşık bir mimari tarzda inşa edilmişlerdi. Bu çok eski zamanlardan kalma gibi görünen yapıların çatıları da zamanla bile ölçülemez kadar eski bir simge olan sivri, üçgen kemerdi.

Alvin ağır ağır bu kasabaya doğru ilerlemeye koyulurken hâlâ bu yeni çevreyi kavramaya çalışmaktaydı. Burada her şey yabancı, hava bile değişikti ve yapılar arasında gidip gelen uzun boylu, altın saçlı halk da Diaspar'ın uyuşuk sakinlerinden çok, çok farklıydı.

Tam kasabaya girmek üzereyken kendisine doğru geldiği çok açık olan bir grup görünce birden ani bir heyecana kapıldı. Kalbi göğsünü delercesine çarpmaya başlamıştı. Değişik ırklarla değişik uygarlıklardan gelen insanların bir gün birbirleriyle karşılaşmalarının tarih boyunca ne önemli bir rol oynayıp geleceği ne büyük ölçüde etkilemiş olduğu aklından bir an için, şimşek gibi gelip geçtikten sonra yaklaşanlara birkaç adım kala durup, bekledi.

Gerçi gelenler onu görmekten şaşırmış gibi görünmekteydiler ama bu yine de beklediği ölçüde büyük bir şaşkınlık değildi. Gelenlerin önderi elini insanoğlu kadar eski bir dostluk jestiyle uzatıp konuşmaya başlayınca Alvin bunun nedenini çabucak anladı.

— Ülkemiz Diaspar'dan çok değişik olduğu, terminüsten kasabamıza kadar yürüyüş de ziyaretçilere bu yeni çevreye alışma olanağı verdiği için sizi burada karşılamamızın daha iyi olacağını düşündük.

Alvin önderin elini hemen sıktı ama çok şaşırmış olduğu için ancak bir süre sonra konuşabildi.

— Geldiğimi biliyor muydunuz?

— Biliyorduk ama sizin kadar genç birini beklemiyorduk. Hem yolu nasıl oldu da buldunuz?

— Gerane, sorularımızı daha sonraya saklasak iyi olur. Seranis bizi bekliyor.

Seranis adından önce bir sözcük, anlamım bilmediği, hem saygı hem sevgi belirten bir sözcük kullanılmıştı. Gerane başıyla onaylayınca hep birden kasabanın içine doğru ilerlemeye başladılar.

Alvin gizliden gizliye çevresindeki yüzleri incelemekteydi. Bu zeki, sevimli yüzlerde kendi kentindeki benzer bir grubun yüzlerinde göreceği zihni nifak, can sıkıntısı, donukluktan eser yoktu. Bu sevimli insanlar kendi ulusunun tüm yitirdiklerine sahipmiş gibi görünmekteydiler. Gülümsedikleri zaman ki, sık sık gülümsemekteydiler, inci gibi dişleri görünmekteydi, insanoğlunun uzun gelişim süreci esnasında tekrar tekrar yitirip tekrar tekrar kazandığı, sonunda da ebediyen yitirdiği inci gibi dişleri.

Kasaba halkı kılavuzlarının peşi sıra ilerleyen Alvin'e açık, gizlemediği bir merakla bakmaktaydı. Alvin bu halkın arasında kendisine çocuklara özgü ciddi merakla bakan çocuklar da görünce çok şaşırdı ve sadece bu çocuklar bile ona artık Diaspar'dan ne kadar uzakta olduğunu, ayrıca Diaspar'ın ölümsüzlüğünün karşılığında ne ağır bir bedel ödemiş olduğunu; son kuruşuna dek ödemiş olduğunu, çok çarpıcı bir tarzda, fazlasıyla anlattı.

Kasabadaki en büyük yapının önünde durdular. Bu yapı kasabanın tam ortasındaydı. Küçük, yuvarlak kulesinin üzerindeki bayrak direğine çekilmiş yeşil bir bayrak hafif meltemle dalgalanmaktaydı.

Alvin bu yapıya girdiğinde Gerane'nın dışındakiler geride, kapının önünde kaldılar. Yapının içi sessiz ve serindi. Şeffaf duvarlardan sızan güneş değdiği her şeyi yumuşak, dinlendirici bir ışıkla aydınlatmaktaydı. Yerler güzel, cilalı mozaiklerle döşenmiş, büyük bir sanatçı, bir deha, duvarlara orman sahneleri resmetmişti. Bu sahnelerin yanında Alvin için hiçbir anlam ifade etmemekle beraber gözüne yine de hoş gelen duvar süslemeleri de vardı. Duvarda ayrıca görmeyi hiç beklemediği bir şey, kapalı ekranı durmadan değişen bir renk cümbüşüyle dolup taşan bir görüntü alıcısı da vardı.

Kısa, sarmal bir merdivenden yapının düz damına çıktılar. Buradan kasaba kuş bakışıydı ve Alvin tüm kasabanın yüz kadar yapıdan oluştuğunu gördü. Kasabanın dışında, ağaçların altında geniş çayırlar, bu çayırların bazılarında da hayvanlar vardı ama doğabilgisi bu hayvanların türünü anlamasına olanak vermeyecek kadar yetersizdi.

Kulenin verdiği gölgenin altına yerleştirilmiş bir büronun önünde oturan iki kişi dikkatle kendisine bakmaktaydılar. Karşılamak için ayağa kalktıkları zaman bu iki kişiden birisinin altın rengi lüle lüle saçları yer yer meçli çok güzel bir kadın olduğunu gördü. Bu görkemli kadının Seranis olması gerektiğini anladı ve gözlerinin içine bakınca bu gözlerin derinliklerinde Rorden'le ve daha ender olarak da Jeserac'la beraber olduğu zamanlar hissettiği o derin bilgelikle engin olgunluğu okudu.

Seranis'in yanındaki yaşça kendisinden biraz daha büyük gibi görünen bir gençti. Gözlerinde Seranis'in gözlerindeki hemen hemen ürkütücü bilgelik yerine dostluktan başka bir şey olmamasına, saçlarının da san yerine siyah olmasına rağmen düzgün yüz hatları bir elmanın iki yarısı gibi Seranis'inkilere benzediği için Alvin bu gencin Seranis'in oğlu olduğunu daha ilk bakışta anladı.

Seranis'ten biraz korktuğunu hisseden Alvin yardım aramak için kılavuzuna döndü ama Gerane çoktan ortadan yok olmuştu. Ne yapacağını bilemeyen Alvin tekrar diğerlerine dönünce Seranis gülümsedi ve bu gülümseyiş
Alvin'in içini ısıtıp duyduğu korkuyu güneş görmüş kar gibi eritti, yok etti.

— Lys'e hoş geldiniz. Ben Seranis'im. Bu da birgün yerimi alacak olan oğlum Theon. Size gelince Diaspar'dan şimdiye dek gelmiş en genç kimsesiniz. Ama daha önce yolu nasıl olup da bulduğunuzu anlatın bana.

Alvin önceleri duraksayarak, sonra da gitgide artan bir güvenceyle öyküsüne başladı. Lys Alvin'e ne kadar garip geliyorsa Diaspar da Theon'a o kadar tuhaf geldiğinden Alvin'i can kulağıyla, söylediklerinin kelimesini bile kaçırmadan dinlemekteydi. Seranis'e gelince, Diaspar'la ilgili her şeyi en az Alvin kadar iyi bildiği, bazı şeyleri ise Alvin'den de iyi bildiği açıktı ve bir iki kere bunu fazlasıyla belirten sorular sordu.

Alvin sözlerini bitirince Seranis sakin bir tavırla bir soru daha sordu.

— Lys'e niçin geldiniz?

— Dünyayı görmek istiyordum. Herkes Diaspar'ın dışında çölden başka bir şey olmadığını söylüyordu ama ben durumu kendi gözlerimle görmek istiyordum.

Seranis tekrar konuşmaya başladığında gözlerinde sıcak bir dostluğun yanı sıra derin bir hüzün okunmaktaydı.

— Bundan başka bir neden yok muydu?

Alvin bu soruyu yanıtladığı, bir süre duraksadıktan sonra yanıtladığı zaman konuşan, ağır ağır konuşan artık araştırıcı Alvin değil de, çocukluktan henüz çıkmış olan Alvin'di.

— Hayır, tek neden bu değildi. Yalnızdım. Çok yalnızdım. Ama tek nedenin bu olmadığını, yolculuğumun bir nedeninin de duyduğum yalnızlık olduğunu ancak şimdi anladım.

— Yalnız? Çok yalnız? Hem de Diaspar'da?

— Evet. Diaspar'da yedi bin yıldan beri doğmuş tek çocuğum ben.

O şahane gözler hâlâ üzerine dikiliydi ve Alvin bu büyüleyici gözlerin derinliklerine bakınca birden Seranis'in aklından geçenleri okuyabildiği gibi bir duyguya kapıldı. Seranis'in yüzünden daha bunu aklından geçirirken bile haliyle eğlenen bir ifadenin gelip geçtiğini görünce de yanılmadığına, haklı olduğuna bu sefer kesinkes emin oldu. Yazık, çok yazıktı. Bir zamanlar insanlar da, makineler de böyle bir yeteneğe sahiptiler ve makineler efendilerinin emirlerini hâlâ okuyabilmekteydiler ama Diasparlılar köleleri makineleri donatmış oldukları bu yeteneği ne yazık ki yitirmişlerdi artık.

Daldığı düşüncelerden Seranis'in sesiyle uyandı.

— Eğer aradığınız yaşamsa araştırmanız bitti. Dağlarımızın ötesinde Diaspar'la çölden başka bir şey yok çünkü.

Yerleşmiş inançlardan şimdiye dek hep kuşkulanıp bu inançları şimdiye dek hep kurcalamış olan Alvin'in şimdi Seranis'in söylediklerinden hiç şüphe etmeyip bu sözleri gerçeğin ta kendisi kabul etmesi garipti. Kendisine şimdiye tek tüm öğretilenlerin bu denli doğru çıkması karşısında gösterdiği tek tepkinin hüzün olmasıysa bundan daha da garipti.

— Bizimle ilgili her şeyi bildiğiniz halde neden bizimle ilişki kurmadınız? Bunca zaman neden ilişki kurmadınız, aramadınız?

Seranis gülümsedi:

— Bu birkaç sözcükle yanıtlanabilecek kadar kolay bir soru değil ama elimden geleni yapacağım.

Siz tüm yaşamınızı Diaspar'da geçirdiğiniz için sonunda insanı bir kent faresi sanmaya başladınız ama makineler bize tam bir hürriyet verdiğinden beri iki değişik tür uygarlık arasında daima bir rekabet süregeldiği için bu doğru değil. İlk çağlarda binlerce kent olmasına rağmen insanlığın büyük bir kısmı yine de bu bizimkine benzeyen kasabalarda yaşamayı yeğlediği için doğru değil.

Gerçi elimizde Lys'in kuruluşuyla ilgili bir kayıt yok ama uzak atalarımızın kent yaşamından nefret ettiklerini, kentlerden kaçtıklarını biliyoruz. Süratli, evrensel taşıt araçlarına rağmen atalarımız kendilerini bu nedenle kentlerin dışında tutup bağımsız, insanlığın şimdiye dek görmüş olduğu en üstün uygarlıklardan birisini geliştirdiler.

Her uygarlık kendi yolunda ilerlediğinden Lys'le diğer kentler arasındaki uçurum çağlar geçtikçe büyüdü. Bu uçurumun üzerine ancak büyük kriz anlarında bir köprü atılıyordu. Geçici bir köprü. Ay düşerken tahribinin Lys'li bilim adamları tarafından planlanıp yürütüldüğünü biliyoruz. Yer yüzeyinin İstilacılara karşı savunulmasında da, İstilacılara karşı verdiğimiz Shalmirane savaşında da yine aynı şey oldu ve Lys'le diğer kentlerin arasında geçici bir köprü kuruldu.

Shalmirane savaşı, bu ateşten gömlek, bu çetin sınav insanlığı tamamen tüketti. Kentler bir bir ölüp, bir bir çölün kumları altında kalmaya başladı. Nüfus gitgide azalırken göç, sonunda Diaspar'ı en son, en büyük kent yapacak olan büyük göç başladı.

Bu değişikliklerin çoğu bize dokunmayıp yanımızdan geçtiği için bizi etkilemedi ama bizim de kendi savaşımız, çöle

karşı vereceğimiz savaş vardı. Dağların oluşturduğu doğal engel yeterli olmadığından vatanımızı kurtarmak için verdiğimiz bu savaş binlerce yıl sürdü ama sonunda kazandık. Okyanuslar yok olmadığı, hâlâ orada, Yer Yuvarlağı kabuğunun millerce altında durduğu için şimdi Lys'in çok altında bize dünya durdukça yetecek suyla bu suyu dünya döndükçe verecek makineler var.

Tarihimiz kısaca bu. Diğer kentlerin halkının kasabamıza çok sık gelmesine karşın bizim bu kentlere, hem de daha ilk çağlardan itibaren, çok ender gittiğimizi, hatta hemen hemen hiç gitmediğimizi gereceksiniz. En büyük adamlarımızdan çoğu kentlerden gelip yerleştiği için biz kentlilerin gelişine hiçbir zaman engel olmadık ama kentler ölmeye başladığı zaman çöküşlerinin bize de sıçramasını, bizi de yozlaştırmasını istemedik. Hava ulaşımı sona erdikten sonra geriye zaten bir tek yol, Diaspar'la Lys'lar arasında yol, toprağın altındaki yol kalmıştı ve bu yolu da dört yüz milyon yıl önce karşılıklı anlaşmayla kapadık. Ama biz Diaspar'ı hep hatırladığımız halde sizin Lys'i niçin unuttuğunuzu, hem de tamamen unuttuğunuzu doğrusu ya anlayamıyorum.

Seranis biraz ekşi bir yüzle gülümsedikten sonra devam etti:

— Doğrusunu söylemek gerekirse Diaspar bizi şaşırttı. Onun da diğer kentlerin tuttuğu yolu tutmasını, çökmesini, ölmesini bekliyorduk ama Diaspar tam tersine sağlam, yıkılmaz, dünya durdukça ayakta kalabilecek bir uygarlığa erişti. Bunun bizim hayranlık duymadığımız bir uygarlık olmasına rağmen bu uygarlıktan kaçıp kurtulmayı dileyenlerin bunu başarmalarından, kurtulmalarından, bize sığınmalarından hep memnuniyet duyduk. Diaspar'la Lys arasındaki yolculuğu şimdiye dek düşünebileceğinizden çok daha fazla kimse yapıp kurtuldu ve bunların hemen hepsi de çok değerli insanlardı çünkü.

Alvin, Seranis'in söylediklerinden nasıl olup da bu derece emin olabileceğini merak etti. Bu güvenin yanı sıra, Diaspar'a karşı takındığı tavrı da beğenmemişti. Gerçi bu sözcük tamamen yersiz değildi ama Alvin'in yolculuğuna yine de kaçış adı verilemezdi.

Bir yerde bir çan çaldı. Peşpeşe altı kere çaldı ve altıncı çalışının uğultusu sakin, durgun havada ağır ağır dinerken Alvin güneşin iyice alçalmış olduğunu, doğu ufkunun hafiften kararmaya başlamış olduğunu gördü.

— Diaspar'a dönmem gerek. Rorden beni bekliyor.

Altıncı Bölüm

SERANİS, Alvin'e bir süre düşünceli düşünceli baktıktan sonra ayağa kalktı:

— Lütfen biraz bekleyin. Halletmem gereken bazı işler var. Theon'a gelince sizinle yalnız kalıp sorular sormak için yanıp tutuştuğuna hiç kuşku yok.

Seranis merdivenlere doğru yürüyüp gözden kaybolunca Theon, Alvin'i bir soru yağmuruna tuttu. Theon, Diaspar'dan söz edildiğini duyduğu, kentlerin uygarlıklarının doruğuna erişmiş oldukları zamanlara ait kayıtları da görmüş olduğu halde, kent sakinlerinin nasıl bir yaşam sürdüğünü yine de düşleyememekteydi. Öyle ki sorularının çoğu Alvin'i ilk başlarda epey eğlendirdi ama Lys hakkındaki cehaletinin Theon'un kentler konusundaki cehaletini kat kat aştığını en sonunda anlayınca da gönül eğlendirmeyi unuttuğu gibi suratı da bir karış asıldı.

Seranis epey bir süre sonra geri döndüğünde yüzünden hiçbir şey anlaşılamamaktaydı.

— Durumunuzu görüşüyoruz. Siz şimdi ne kadar söz verirseniz verin böyle bir sırrın saklanmasına yine de imkân olmadığı için eğer Diaspar'a dönerseniz varlığımızı tüm kent öğrenecek.

Alvin bu sözler üzerine vücuduna hafif bir panik duygusunun yayılmaya başladığım hissetti. Seranis bunu anlamış olmalıydı ki daha sonraki sözleri daha güven verici, daha yatıştırıcıydı:

— Sizi arzunuz hilâfına alıkoymak niyetinde değiliz. Bu bakımdan eğer Diaspar'a dönerseniz beyninizden Lys' le ilgili her şeyi silmemiz gerekecek.

Bir an duraksadıktan sonra devam etti:

— Sizden öncekilerin hepsi de Lys'e temelli kalmak için geldiklerinden daha önce hiç böyle bir şey yapmamış, kimsenin beynini yıkamamıştık.

Alvin cevap vermeden önce iyice düşündü:

— Beynimi yıkamanıza gerek yok. Diaspar'ın varlığınızı öğrenmesi kötü bir şey olmadığı, tam tersine her iki taraf için de iyi bir şey olduğu için gerek yok.

Seranis bu yanıttan hiç hoşlanmamış görünmekteydi.

— Biz aynı kanıda değiliz. Şimdiye dek bize hep halkınızın en değerlileri, en seçkinleri geldi. Oysa eğer şimdi kapılarımızı açarsak ne kadar avare, tembel varsa onlarla üstüne üstlük de yeni heyecanlar peşinde koşan macera düşkünleri üşüşecek, Lys bunlarla dolup taşacaktır ki biz böyle bir şeyi kesinlikle istemiyoruz.

Seranis'in tümüyle bilinçsiz, tümüyle taraflı tutumundan ötürü bir uzlaşmaya varma umutlan gitgide suya düşüp cam gitgide sıkılmaya başlayan Alvin bu sefer dobra dobra konuştu.

— Bu doğru değil. Geri dönmeme müsaade edip ondan sonra da kapılarınızı ardına kadar açsanız bile Diaspar'dan Lys'e geleceklerin sayısı yine de bir elin parmaklarını geçmeyecektir.

— Karar verme yetkisi bende değil. Sorunu Konsey'in üç gün sonraki toplantısına götüreceğim. O zamana kadar da konuğum olursunuz.

Sesi hafifçe yumuşadı:

— Theon'da size ülkemizi gezdirir.

— Konuğunuz olmayı çok isterdim ama dediğim gibi Rorden beni bekliyor. Ayrıca burada olduğumu da biliyor ve derhal geri dönmezsem her şeyi yapabilir.

Seranis hafifçe gülümsedi:

— Bu sorun üzerinde oldukça durduk. Şu anda bu soruna çözüm bulmaya çalışıyoruz ve bulup bulamayacağımızı da yakında anlayacağız.

Alvin bu kadar açık bir gerçeği önemsememiş, ihmal etmiş olduğundan ötürü kendini, sadece kendini suçladı.

Geçmiş çağlarda yaşamış olan mühendisler ebediyen yaşayacak bir sistem yaratmışlardı. Bunun en açık kanıtı da Lys'e yaptığı yolculuktu ve o, kafası kırılacak budala, bu sistemi sadece önemsememekle kalmamış, üstüne üstlük bir de küçük görmüştü.

Telefonlu görüntü alıcısının ekranındaki kromatik sis perdesi kalkıp da Rorden'in odasının tanıdık çizgileri belirince Alvin böyle bir şeyin olmasını artık çoktandır beklediği halde yine de sarsıldı.

Bürosunda oturan Kayıtlar Muhafızı başım kaldırıp Alvin'i görünce sevindi ve duyduğu sevinci şakacı bir tavırla konuşarak gizlemeye çalıştı.

— Bu kadar çabuk döneceğini ummamıştım doğrusu. Karşılamaya geleyim mi?

Alvin ne diyeceğini düşünürken Seranis bir adım öne çıkınca Rorden Seranis'i gördü ve gözleri tabak gibi açılıp sanki daha iyi görmek istiyormuş gibi öne doğru eğildi. İnsanoğlu telefonlu görüntü alıcısını bir milyon yıldan beri kullanmasına rağmen gözlerini hâlâ köreltmemiş olduğu için, bilinçsiz olduğu kadar da yararsız bir hareketle öne doğru

eğilip, ellerini Alvin'in omuzlarına koyan Seranis'i dinlemeye başladı ve ancak Seranis sözlerini bitirdikten bir süre sonra konuşabildi:

— Elimden geleni yapacağım. Anladığım kadarıyla iki seçenek var. Bunlardan birincisi Alvin'i bir tür ipnoz altında, İkincisi de hiç dokunup değiştirmeden, geldiği zamanki haliyle göndermeniz. Bana gelince Alvin'i geldiği zamanki haliyle geri gönderseniz ve Diaspar böylece varlığınızı öğrense bile, yine de bir şeyin değişmeyeceğini, Diaspar'ın sizi yine de bilmezden gelmeye devam edeceğini şimdiden vaat edebileceğimi sanıyorum.

— Bu vaadinize gereken önemi vereceğimize emin olabilirsiniz.

Seranis'in sözlerindeki kırgınlığı, ne kadar belli belirsiz olursa olsun yine de anında hisseden Rorden gülümseyerek ekledi:

— Şimdi ben de Alvin kadar çok şey biliyorum. Beni ne yapacaksınız?

Seranis bu kez gizlemediği bir kırgınlıkla karşılık verdi:

— Alvin henüz çocuk sayılır ama siz Diaspar kadar eski bir kuruluşun başısınız. Ayrıca bu da Lys'in Kayıtlar Muhafızıyla ne ilk ne de son konuşmasıdır ve hiçbir Kayıtlar Muhafızı da sırrımızı şimdiye kadar açığa vurmamıştır.

Rorden herhangi bir yorumda bulunmayıp sormakla yetindi:

— Alvin'i orda ne kadar tutmayı düşünüyorsunuz?

— En fazla beş gün. Konsey üç gün sonra toplanıyor.

— Pekâlâ. Soran olursa Alvin'in önümüzdeki beş günü benimle beraber tarihi bir araştırma yapmakla geçireceğini, başını kaşıyacak zamanı olmadığını, kimseyi göremeyeceğini söyleyeceğim. Böyle bir şey ilk defa olmadığı için de kimse kuşkulanmayacak. Ama arayan eğer Jeserac olursa, bittabi ne ben ne de Alvin yerimizde olmayacağız.

Alvin kendini tutamayıp güldü:

— Zavallı Jeserac. Neler karıştırdığımı bilse yüreğine inerdi.

Ama Rorden gülmedi. Gülmek bir yana hiç beklemediği bir karşılık verdi.

— Sandığından çok daha az başarılı oldun. Gerçi herhangi bir sorun çıkacağını sanmıyorum ama yine de beş günden fazla kalma orada.

Görüntü kaybolunca Rorden bir süre kımıldamadan oturup karanlık ekrana baktı. Dünya haberleşme şebekesinin hâlâ var, hâlâ çalışır durumda olabileceğinden daima kuşkulanmış, sonunda da bu kuşkusunda haklı çıkmıştı ama bu şebekeyi çalıştıracak anahtarlar çoktan yitirilmiş olduğundan, İnsanoğlunun da milyonlarca devrenin izini bulması artık hiçbir şekilde olası olmadığından, artık bunun hiçbir önemi kalmamıştı. İnsan görüntülü telefonların çoktan ölmüş, çoktan yeryüzünden silinmiş kentlerde hemen şu içinde bulunduğu anda bile çalabileceğim, boşu boşuna çalıyor olabileceğini düşününce bir tuhaf oluyordu. Belki bir gün gelecek kendi telefonu da boşuna çalacak, belki bir gün gelecek bir Kayıtlar Muhafızı, bilinmeyen aracıya cevap verecek bir Kayıtlar Muhafızı da bulunmayacaktı.

Korkmaya başladığım hissetti. Onların ne denli akıl almaz şeyler olduğu kafasına yeni yeni dank etmeye başlamaktaydı. Rorden şu ana dek hareketlerinin doğuracağı sonuçlar üzerinde pek durmamıştı. Tarihe karşı duyduğu ilgiyle Alvin'e karşı duyduğu sevgi şimdiye dek yaptıklarını yapması için yeterli bir neden olmuş, Alvin'i bu sevgiden ötürü durmadan yüreklendirip durmadan yönlendirmişti ama böyle bir şeyin olabileceğine de, böyle bir sonuçla karşılaşabileceklerine de asla, asla inanmamıştı.

Aralarındaki yaş farkına, asırlarca yaş farkına rağmen gencin iradesi kendi iradesinden daima daha güçlü olmuş, onu daima bastırmıştı. Öyle ki bu konuda bir şey yapmak için artık çok geçti. Rorden kendini artık tamamen olayların rüzgârına, kontrol etmesine hiçbir şekilde imkân olmayan olayların rüzgârına kaptırmıştı ve artık bu rüzgârlar kendisini nereye sürüklerse oraya sürüklenecek, nereye atarsa oraya çıkacak, nerede bırakırsa orada kalacaktı.

Alvin Theon'a dönüp sordu:

— Sadece iki üç günlüğüne gittiğimize göre bütün bunları da yanımızda taşımamız şart mı? Üstelik beraberimizde bir sentezci de götürürken?

Theon küçük bir yer arabasına son yiyecek kaplarını yüklemekteydi:

— Bu sana garip gelebilir ama biz en çok sevdiğimiz ürünleri hiçbir zaman sentetize etmeyiz. Filizlenmelerini, boy atmalarını seyretmeyi sevdiğimiz için hiçbir zaman sentetize etmeyiz. Bizde hemen hemen her yörenin kendine özgü ürünleri vardır ve Airlee de şeftalileriyle ün salmıştır. Ayrıca bizde ikram da çok eski bir adettir ve gideceğimiz yerde başkalarına da rastlayabilir, onlara da ikramda bulunabiliriz. Senin anlayacağın, yanıma bu kadar çok şeftali almamın asıl nedeni bu ikram âdeti. Yoksa dipsiz ambar olsan da, patlayana kadar tıkınsan da sen bu şeftalileri yine de bitiremezsin.

Alvin yansına kadar yemiş olduğu şeftaliyi Theon'un başına doğru fırlatınca Theon yana çekilip savuşturdu ve şeftali yere düştü. Daha düşer düşmez de görünmeyen kanatlardan çıkan hafif bir uğultu duyulup gökkuşağının tüm renklerini taşıyan bir böcek, Krift belirdi ve şeftalinin üzerine konup özsuyunu emmeye başladı.

Alvin Krifte tamamen alışamamıştı henüz. Çağrıldığı zaman gelmesine ve bazen basit emirleri yerine getirmesine

rağmen bu büyük böcekte beyin namına hiçbir şey olmaması ona hâlâ zor gelmekteydi. Çünkü yaşam Alvin için daima zekânın eşdeğeri olmuş, bazen İnsanoğlununkinden de çok daha yüksek zekânın ta kendisi olagelmişti.

Krift dinlenirken kanatlarını katlayıp vücuduna yapıştırıyor, vücudu, üzerine elmaslar, zümrütler kakılmış bir asa gibi parıldıyordu, gökkuşağının tüm renkleriyle yanıp sönüyordu. Krift dünyanın şimdiye dek görmüş olduğu böceklerin en renklisi, en güzeliydi, insanoğlunun kendisine arkadaşlık etmesi için seçmiş olduğu tüm yaratıkların sonuncusu, belki de en sonuncusuydu.

Krift, Lys'te karşılaştığı sürprizlerin ne ilki ne de sonuncusuydu. Bu sürprizlerden biri de Lys'in hiç göze çarpmayan ama son derece etkin ulaşım sistemiydi.

Görünüşe göre yer arabası onu Diaspar'dan getirmiş olan aracın özelliklerini taşımaktaydı. Çünkü o da çimenlerin birkaç santim üzerinde havada durmaktaydı ve altında da ray yoktu. Theon ona yer arabalarının ancak önceden belirlenmiş yollarda gidebileceğini söylemişti. Nüfusun yoğun olduğu tüm merkezler birbirlerine bu arabalarla bağlanmıştı. Ülkenin daha uzak bölgelerineyse yürünerek gidilebilmekteydi. Bu ulaşım sistemi, özellikle yürümek Alvin'e ne kadar garip geliyorsa Theon'a da o kadar normal, hatta fevkalâde geliyordu.

Görünüşe bakılırsa Theon bu yolculuğu uzun süreden beri planlamaktaydı. Theon'u en fazla çeken dal doğabilim; evinde el bebek gül bebek baktığı birçok hayvanın en gösterişlisi de Krift'ti ve Theon şimdi Lys'in insan ayağı değmemiş güney taraflarına yapacağı bu yolculukta yeni böcek türleri bulmayı ummaktaydı.

Ailee'den güneye doğru bir saatten biraz daha fazla çeken yolu yer arabasıyla, bundan somaki yolu da yürüyerek alacaklardı ve Alvin yürümenin, hele hele sırtında ağır bir yükle yürümenin ne çetin bir sınav olacağım düşünemediği için bu plana hiç karşı çıkmamıştı.

Lys boyunca yaptıkları bu yolculuk Alvin'e bir düş gibi gelmekteydi. Bir hayalet gibi sessiz olan yer arabası dalgalı ovaların üzerinden, sık ormanların arasından kayar gibi, görünmeyen yolundan bir santim bile şaşmadan ilerliyordu. Yer arabası rahat bir yürüyüşle yol alan bir insanın on, oniki misli kadar bir hız, Lys sakinlerinden hiçbirisinin daha fazlasına iltifat etmediği bir sürat yapmaktaydı.

Birçok kere bazıları Airlee'den daha büyük ama çoğu Airlee'yi andıran kasabalardan geçtiler. Bu kasabaların sakinlerinin giyim kuşamlarıyla hatta dış görünüşlerinde bile çok hafif ama manalı farklar görmek Alvin'in oldukça ilgisini uyandırdı. Lys uygarlığının yüzlerce değişik kültürden oluştuğu ve bu kültürlerin her birinin de ortak uygarlığa ayn, kendine özgü bir katkıda bulunduğu açıktı.

Theon yolda bir iki kere durup arkadaşlarıyla konuştu ama fazla oyalanmadığı için küçük yer arabası sonunda sık ağaçlı bir dağın eteklerinde durduğu zaman hâlâ sabahtı. Bu çok büyük bir dağ olmamakla beraber yine de Alvin'in şimdiye dek gördüğü en muazzam şeydi.

Theon bir yandan yükleri indirirken bir yandan da neşeyle konuşmaktaydı.

— Yer arabası daha uzağa gidemez. Buradan itibaren yürüyeceğiz.

Kendisine bir yük hayvanı havası veren koşumları omuzlarından aşağıya geçirmekte, tokalamakta olan Alvin bu sözleri duyunca durup kuşkuyla karşılarındaki yalçın, yüksek kaya kitlesine baktı.

— Bu kayaların çevresini dolanmamız epey sürer değil mi?

— Kayaların çevresini dolanmayacağız. Kayalara tırmanacağız. Doruğa gece basmadan önce varmak istiyorum.

Alvin'in korktuğu da buydu zaten. Hiçbir şey söylemedi...

Çağlayanın uğultusundan ötürü Theon şimdi avazı çıktığı kadar bağırarak konuşmaktaydı.

— Buradan tüm Lys'i görebilirsin.

Kuzeyde göz alabildiğine ormanlar, yer yer açıklıklarla çayırların görüldüğü, yüzlerce çayın aktığı ormanlar uzanmaktaydı. Bu geniş manzaranın bir yerinde şimdi görülmeyen Airlee kasabası gizlenmekteydi. Alvin bir ara büyük gölü de bir an için şöyle bir görüp kaybetmiş olduğunu sandıktan sonra, bunun bir göz aldanmasından başka bir şey olmadığına karar verdi. Daha uzak kuzeydeki ağaçlarla açıklıklar alacalı bulacalı, şurasında burasında tepelerin yükseldiği bir yeşillik örtüsünün altında kaybolmaktaydı. Bu yeşillik örtüsünün de ötesinde, görüş alanının en sonunda dağlar, Lys'i çölden koruyan dağlar bulutlar gibi, uzak bir bulut zinciri gibi uzanmaktaydı.

Doğuyla batıdaki manzara kuzeydekinden çok farklıydı ama güneyde dağlar ancak birkaç mil ötedeymiş gibi görünmekteydiler. Bu dağları çok net bir şekilde görebilen Alvin bu dağların üzerinde durdukları doruktan çok daha yüksek olduklarını anladı.

Alvin'i asıl büyüleyen çağlayan oldu. Dağın sarp yüzeyinden çıkan çağlayan bir kuşak gibi vadinin üzerine sıçrarken boşlukta kavislenip bir mil altındaki kayaların üzerine düşüyor, bu kayaların üzerinde parçalanıp serpintilere ayrılıyor, pırıl pırıl bir sise dönüşüyordu. Bu sisin üzerinde de Yer Yuvarlağının son gökkuşağı, Yer Yuvarlağın da kalan son gökkuşağının renkleri titreşirken gürleyişi, dağların sarp yamaçlarına çarpan, yalçın kayalıklarında yankılanan uğultusu, uçurumlardan doruklara doğru yükseliyor, tüm sesleri bastırıyordu.

İki genç kayaların üzerindeki çıkıntıya uzanıp uzun süre bu son çağlayanı, bu son çağlayanla ilerisindeki bilinmeyen

toprakları seyrettiler. Tarifi mümkün olmayan bir şekilde boş, ıssız gibi görünen, İnsanoğlunun asırlardan beri ayak basmamış, asırlardan beri üzerinde yaşamamış olduğu bu topraklar arkalarında bırakmış oldukları topraklardan çok farklıydı.

Theon arkadaşının aklından geçen soruyu okumuş gibi yanıtladı:

— Bir zamanlar, çok, çok uzun bir zaman önce Lys'in tümü meskûndu. Şimdiyse büyük kısmında sadece hayvanlar yaşıyor.

Gerçekten de bu toprakların üzerinde İnsanoğlunun varlığını gösteren izlerin hiçbiri, bir tek sürülmüş tarla, bir tek gem vurulmuş nehir yoktu.

Bir zamanlar burada İnsanoğlunun yaşamış olduğunu gösteren tek şey millerce ileride, ormanın iyice içerlerinde, ormandan sivri, kırık bir diş kökü gibi yükselen beyaz, münzevi bir yıkıntıydı. Bu yıkıntının dışındaki her yerse balta girmemiş ormandı.

Yedinci Bölüm

ALVİN uyandığında geceydi. Dağlık yerlerin bıçak kesmez, zifiri karanlık gecesi. Uykusunu bir şey kaçırmıştı. Çağlayanın boğuk uğultusunun üzerinden sürünüp beynine sızan bir şey, bir fısıltı. Doğrulup nefesini tutarak çağlayanın boğuk sesiyle yaprakların, çevresini sardıklarını bildiği ama göremediği ağaçların yapraklarının hışırtısını dinlemeye koyuldu.

Yıldızlar çok sönüktü. Dağlar, zifiri geceden de karanlık dağlar, yıldızların mum gibi ölgün ışığını da engellediklerinden, gözlerini ne kadar zorlarsa zorlasın yine de burnunun ucunu bile görememekteydi. Theon'un da doğrulduğunu, oturduğunu, fısıldadığını duydu:

— Ne var?

— Bir ses duydum gibi geldi.

— Nasıl bir ses?

— Bilmiyorum. Belki de duymadım. Belki de bana öyle geldi.

Bir süre hiç konuşmadan durup karanlıkları delmeye çalıştılar. Sonra Theon birdenbire Alvin'in kolunu tutup fısıldadı:

— Bak!

Uzakta, güneyde, göğün alt kısmında, bir yıldız bulunamayacak kadar alt tarafında bir ışık noktası, tek bir ışık noktası parıldamaktaydı. Hafifçe mora çalan bu bembeyaz ışığın pırıltısı gitgide artıp sonunda öyle bir noktaya ulaştı ki artık bu ışığa bakamaz olup gözlerini yumdular. Tam o anda da ışık infilak edip milyarlarca parçaya ayrıldı. Bir şimşek gibi çakıp bir hançer gibi Yer Yuvarlağının böğrüne saplandı ve önlerinde uzanan topraklan, dağları bir an için bir resim gibi bakırın üzerine kezzapla oyulmuş kızıl bir resim gibi aydınlatıp tekrar karanlığa gömüldü. Bunun, arkasından da, kulakları sağır eden bir patlama sesi duyuldu. Bu sesin estirdiği ani rüzgâr altlarında uzanan ormanı bir baştan bir başa sarstı, bazı ağaçları da devirdi. İnfilakın yerlerinden uğratmış olduğu yıldızlar da ancak bu kasırga kesilince, ancak o zaman, bir bir, yavaş yavaş eski yerlerine tırmanıp eski yerlerini aldılar.

Eski insanların bilinmeyene karşı duyduğu korkuyu, o lanetli korkuyu Alvin ilk defa için tanımaktaydı. Bu öylesine garip, sarsıcı bir duyguydu ki, bu duyguya bir süre için bir isim bile veremedi ve bu duygunun ne olduğunu anlayıp isimlendirdiği anda da korkusu tamamen kaybolup fısıldadı:

— O ışık neydi?

Sessizlik öylesine uzadı ki Theon'un sorusunu duymadığını sanıp yineledi.

— Hatırlamaya çalışıyorum.

Bir süre durduktan sonra kaldığı yerden devam etti:

— Shalmirane olmalı!

— Shalmirane mi? Shalmirane hâlâ ayakta mı?

— Hemen hemen unutmuştum ama şimdi yavaş yavaş hatırlamaya başlıyorum. Annem bir zamanlar kalenin bu dağlarda olduğunu söylemişti. Tabii kale asırlardan beri yıkıntı halinde ama boş olmadığı, kalede hâlâ birisinin yaşadığı sanılıyor.

Shalmirane. Tarihleriyle uygarlıkları arasında öylesine büyük bir uçurum uzanan bu iki genç, ayrı ayrı ırklardan gelen bu iki genç için bu kuşkusuz büyülü bir isimdi. Yer Yuvarlağının uzun tarihinde Shalmirane'ın tüm evreni fethetmiş bir istilacıya karşı vermiş olduğu kahramanca savunma savaşından daha büyük bir destan yoktu.

Karanlıkta yine Theon'un sesi duyuldu:

— Güneyde yaşayan halk bizi bu konuda daha fazla aydınlatabilir. Geri dönerken sorarız.

Alvin Theon'u duymadı bile. Derin düşüncelere dalmıştı. Rorden'in ona uzun zaman önce anlatmış olduğu öyküleri hatırlıyordu. Shalmirane savaşı yazılı tarihin başlangıcında yer alıyordu. İnsanoğlunun fetihleriyle dolu efsanevi asırları noktalayıp uzun çöküşünün başlangıcını vurguluyordu. Alvin'e yıllardan beri rahat yüzü göstermeyen, bir kurt gibi içten içe kemiren soruların yanıtları eğer başka bir yerde değil de Yer Yuvarlağında ise, bu yanıtlar ancak ve ancak Shalmirane'daydı. Ama Shalmirane uzakta, çok uzakta, taa güneydeki dağlardaydı.

Aklından geçenleri okuyup sakin bir tavırla konuşmaya başladığına bakılırsa annesinin yeteneklerinden bir kısmı Theon'da da olmalıydı.

— Eğer şafak sökerken yola çıkarsak gece çökerken kaleye varabiliriz. Gerçi kaleye daha önce hiç gitmedim ama yine de yolu bulabileceğimi sanıyorum.

Alvin kararsızdı. Yorgundu. Ayakları ağrıyor, baldırlarıyla kalçalarındaki kaslar alışık olmadıkları çabadan ötürü sızım sızım sızlıyorlardı ve bu sızılarla ağrılar kaleye gidişi erteleme, başka bir zamana bırakma fikrini çok çekici bir hale sokuyordu. Ama buna karşın bir daha hiç bir zaman başka bir zaman bulunmayabilir, bir daha hiçbir zaman böyle bir fırsatla karşılaşmayabilirdi. Ayrıca bu actinic (ışınların kimyasal etkisine ait) infilakın bir yardım çağrısı olması olasılığı da vardı.

İnceden inceye düşündükten sonra kararını verdi. Tarihi bir dönüm noktası gelip geçmiş, İnsanoğlu yeni, bilinmeyen bir geleceğe doğru yol almaya başlamıştı ama aslında değişen bir şey yoktu. Kısa, çok kısa bir aradan sonra dağlar uyuyan toprağa bir kez daha gözcülük etmeye başlamış, yıldızlar bir kez daha yerlerini almıştı.

Ormanın kenarına vardıklarında güneş, Lys'in doğu duvarı üzerinde henüz yükselmekteydi. Burada doğa ilk halini almış, ormana dönüşmüştü. Güneş ışıklarının sızmasını önleyip cengelin örtüsünü koyu, derin gölgelere boğan muazzam ağaçların arasında Theon bile yolunu kaybetmiş, ne yapacağını bilemez gibi görünmekteydi. Bereket nehir çağlayanın döküldüğü yerden güneye doğru tümüyle doğal olamayacak kadar düz bir çizgi halinde akmaktaydı ve nehiri takip ederek ilerlemek suretiyle ormanın en sık, en balta girmemiş kısmından geçmek zorunda kalmamaktaydılar. Theon vaktinin büyük bir kısmım zaman zaman ormanın derinliklerinde kaybolan, ya da nehrin üzerinde suları yalarcasına uçan Krifti gözden kaybetmemeye çalışmakla geçirmekteydi. Kendisi için her şey hâlâ o kadar yeni olan Alvin bile ormanda bir cazibe bulunduğunu hissediyordu. Bu çok azı birbirine benzeyen ağaçların çoğu değişik çürüme evrelerindeydi. Bazıları da hemen hemen ilk, eski hallerine dönmüşlerdi. Çoğunun doğum yerinin Yer Yuvarlağı, hatta belki de güneş sistemi bile olmadığı açıktı. Daha küçük ağaçların üzerinde üçyüz, dörtyüz metre yüksekliğinde muazzam sequoislara bir zamanlar Yer Yuvarlağının üzerindeki en yaşlı şey denilmişti ve bu sequoisler İnsanoğlundan hâlâ biraz daha yaşlıydı.

Nehir genişlemeye, üzerlerinde küçük adalar bulunan göllere dökülmeye başlamıştı. Bu göllerde suyun üzerinde amaçsız şuraya buraya gidip gelen kanatlı, parlak renkli böcekler vardı. Bu göllerden birinde Krift, Theon'un bağırmalarına rağmen ok gibi ileri atılıp bu uzak akrabalarının yanına gitti ve gider gitmez de ışıl ışıl, pırıl pırıl bir kanatlar bulutunun ortasında, yaydığı kızgın vızıltılar iki gence kadar ulaşan bir kanatlar bulutunun ortasında kayboldu. Bu kanatlar bulutu bir süre sonra birden patlayıp birden dağılınca Krift, iyi bir ders almış gibi can havliyle hemen hemen gözün izleyemeyeceği kadar büyük bir süratle geri dönüp bir daha da Theon'un burnunun dibinden ayrılmadı.

Akşama doğru önlerindeki dağları zaman zaman açıkça görebilmeye başladılar. Onlara o ana dek büyük bir sadakatle kılavuzluk etmiş olan nehir şimdi sanki o da yolunun sonuna yaklaşmaktaymış gibi tembel tembel akmaktaydı ama gece basmadan önce dağlara varamayacakları açıktı. Soğuk bir rüzgârın yapraklarını hızla sarsalamaya başladığı ağaçların kaim gövdeleri, sık orman, daha güneş batmadan çok önce öyle karanlık bir hal almıştı ki daha ileriye gitmek imkânsızdı.

Geceyi geçirmek için en tepedeki dalları güneşin ışıkları altında hâlâ alev alev parlayan bir kızıl çamın altında kamp kurdular. Güneş, göremedikleri güneş, batıp karanlık iyice bastırınca da uzanıp bir yandan nehiri, nehirin suları üzerinde hâlâ gördüklerini düşünmeye başladılar. Alvin'in uykuya dalmadan önce aklından geçen son şey de bu yoldan en son kimin ne kadar zaman önce geçtiği oldu.

Sonunda ormandan çıkıp da Lys'i kuşatan dağlar zincirinin önünde durduklarında güneş yükselmişti. Yolu üzerindeki toprak birdenbire yarılıp uğuldayarak bu yarığa döküldüğü, bu yarığın içinde kaybolduğu için, nehir burada da başlangıç noktasındaki çıkış kadar görkemli bir son bulmakta, son bulduğu yarığın hemen ilerisinde de kayalar, kısır, donup kalmış, kat kat, dalga dalga kaya tabakaları göğe doğru dimdik yükselmekteydiler.

Theon bir süre girdapla ötesindeki engebeli araziyi, dik kaya tabakalarını, yalçın dorukları seyrettikten sonra işaret parmağını öne uzatıp bu ölü dorukların birindeki bir göçüğü gösterdi:

— Shalmirane bu tarafta!

Şaşıran Alvin Theon'a döndü:

— Buraya daha önce hiç gelmediğini söylemiştin.

— Gelmedim.

— Gelmedinse yolu nasıl biliyorsun peki?

Şaşırma sırası Theon'a gelmişti şimdi:

— Bilmiyorum. Bunu daha önce hiç düşünmedim. Bir tür içgüdü olmalı. Lys'te nereye gidersek gidelim yolumuzu daima bulduğumuza bakılırsa bu bir tür içgüdü olmalı.

Bu açıklamayı hiç de inandırıcı bulmayan Alvin kuşkuyla Theon'u izlemeye başladı. Kısa bir süre sonra doruktaki göçüğe vardılar. Şimdi önlerinde yamaçları tatlı meyilli, yüksek, garip bir ova uzanmaktaydı. Theon bir an duraksadıktan sonra bu yamaçlardan birine tırmanmaya, hâlâ kuşkular içinde kıvranan Alvin de onu izlemeye başladı. Alvin bir yandan tırmanırken bir yandan da kısa bir söylev hazırlamaktaydı. Eğer bu tırmanış boşa çıkar, bu yolculuk sonuç vermezse bu kısa söylevi çekecek, böylece Theon da yanılmaz içgüdüsü hakkında ne düşündüğünü çok açık, su götürmez bir şekilde öğrenecekti.

Doruğa yaklaşırlarken arazinin yapısı birdenbire değişti. Altlarında kalan yamaçlar yer yer büyük höyükler halinde yükselen sünger gibi delik deşik volkanik kayalardan oluşmaktaydı. Şimdiyse yüzey birdenbire cam tabakalarına, sanki kayalar bir zamanlar ermişte dağlardan aşağı lavdan nehirler gibi akmışçasına katı, kalın, kaygan, güvenilmez, cam katmanlarına dönüşmüştü. Ovanın çeperi hemen hemen ellerinin altındaydı. Çepere önce Theon, onun birkaç saniye ardından da Alvin çıktı ve çıkar çıkmaz da nutku tutulmuş bir halde kalakaldı. Zira ovanın, varmayı bekledikleri ovanın değil de yarım mil derinliğinde, üç mil genişliğinde devasa bir göçüğün kenarında durmaktaydılar şimdi. Bu göçüğün dimdik bir şekilde aşağı inen yamaçları ovanın dibinde biraz yataylaştıktan sonra tekrardan yükselmeye başlıyor, karşı tarafın çeperine ulaşıyordu. Güneş tam üzerine vurduğu halde bu muazzam göçüğün her tarafı yine de karaydı. Bu yanardağ ağzının hangi maddeden oluştuğunu tahmin bile edememekteydiler ama bu kraterin hiç güneş yüzü görmemiş bir dünyanın kayaları gibi kapkara olduğu açıktı. İş bu kadarla da kalmıyor, ayaklarının altında bir de kraterin çevresini tümüyle kuşatan, sayısız asırlar rengini donuklaştırdığı halde hâlâ en ufak bir paslanma izi görülmeyen bir kuşak; lehimsiz yekpare bir madenden yapılmış bir kuşak yatıyordu.

Gözleri yaşadıkları dünyaya ait olmayan bu görüntüye alıştıkça göçüğün siyahlığının ilk anda sandıkları kadar mutlak bir siyahlık olmadığını anlamaktaydılar. Abanoz karası duvarların şurasında burasında doğrudan doğruya göremedikleri kaçamak ışık çakımları bir belirip bir kaybolmaktaydı. Bu rastgele, çakar çakmaz sönen çakımlar yıldızların fırtınalı bir deniz üzerindeki yansımalarına, dalgalarla bir yükselip bir alçalan, bir belirip bir kaybolan yansımalarına benzemekteydi.

Gördükleri karşısında soluğu kesilen Alvin güçlükle konuşabildi :

— Harika bir şey bu. Ama ne?

— Bir tür yansıtıcıya benziyor.

— Bu kapkara nesnenin herhangi bir şeyi yansıtabileceğini sanmıyorum.

— Sadece bizim gözlerimize kara göründüğünü unutma. Hangi tür ışınlan kullandıklarını bilmiyoruz.

— Bu nesnenin sadece çıkardığı ışınlar olmadığına, bu ışınlardan daha fazla bir şey olduğuna kuşku yok. Kale nerede?

Theon kraterin dibini gösterdi. Dipte Alvin'in ilk baktığı zaman karmakarışık bir kaya yığını sanmış olduğu bir şey yatmaktaydı. Alvin daha dikkatle bakınca büyük kaya kitlelerinin kümelendiği yerin gerisinde hemen hemen silinmiş bir taslak seçebildi. Orada, dipte, zamanın yıkıp yere serdiği, devirdiği, üzerlerinden bir silindir gibi geçtiği yapıların, bir zamanlar görkemle yükselen yapıların enkazı yatmaktaydı.

İlk birkaç yüz metre boyunca duvarlar iki gencin ayakta duramayacağı kadar sarp ve kaygandı ama kısa bir süre sonra yumuşak eğilimli yamaçlara varıp ayakta yürümeye başladılar. Kraterin pürüzsüz yüzeyi dibine doğru indikçe ince bir toprak tabakasına dönüşmekteydi. Lys rüzgârlarının asırlar boyunca getirip asırlar boyunca yığmış olması gereken ince bir toprak tabakasına.

Çeyrek mil ötede muazzam kaya kitleleri bir devin bıkıp da fırlattığı oyuncaklar gibi birbirlerinin üzerine yığılmışlardı. Som duvarın bir kısmı burada hâlâ tanınabilir haldeydi ve burada bulunan oymalı iki sütun burasının bir zamanlar görkemli bir giriş olduğunu göstermekteydi. Her tarafı yosunlar, sürüngen sarmaşıklar, bodur, cılız ağaçlar kaplamıştı ve rüzgâr bile suskundu.

Sonunda Shalmirane'ın yıkıntılarına varmışlardı. Eğer efsane gerçekten söz ediyorsa Yer Yuvarlağını tuz buz edebilecek güçler bu duvarlara karşı gürleyip bu burçlara karşı alevler kusmuş, sonunda da kahredici bir yenilgiye uğramışlardı. Bu sakin gökler bir zamanlar güneşlerin parçalanan çekirdeklerinden fışkıran alevlerle kavrulmuş, Lys dağları efendilerinin gazabı karşısında canlı nesneler gibi tirtir titremiş, aman dilemişti.

Shalmirane'ı hiç kimse hiçbir zaman ele geçirememişti ama zapt edilmez kale en sonunda yine de düşmüştü. Her tarafı oyan, kemiren, delik deşik eden kurtçuklarla solucanlara, sarmaşıkların sabırlı filizlerine yenik düşmüş, sırtı bu kurtçuklarla solucanlar tarafından yere getirilip, gövdesi bu sabırlı filizler tarafından istila edilmişti.

Görüntünün perişan görkemi karşısında büyük bir dehşete kapılan iki genç sessizce dev enkaza doğru ilerlediler. Yıkık bir duvarın gölgesi altından geçip parçalanmış kaya yığınlarının dağlar gibi yükseldiği iki tarafı uçurum bir vadiye girdiler.

Şimdi önlerinde büyük bir anfiteatr, enkaz altına gömülmüş makinelerin tepeciklerinin mezarları olması gereken uzun moloz tepeciklerinin hem enine hem boyuna çaprazlamasına uzandığı, birbirleriyle kesiştiği bir anfiteatr yatmaktaydı. Bu muazzam, üzeri bir zamanlar bütünüyle örtülü anfiteatrın kubbesi uzun zaman önce çökmüştü ama bu mahviyetin bir yerinde hâlâ yaşam olmalıydı ve Alvin bu enkazın bile yapay bir yıkıntıdan başka bir şey olmayabileceğini anladı. Kalenin büyük kısmı yerin çok altında, zamanın yok edici elinin uzanamayacağı bir yerde olmalıydı.

Theon Alvin'e döndü:

— Öğlen olduğunda geri dönmemiz gerek. Bu bakımdan burada çok kalmamalıyız. Ayrılırsak zaman kazanırız. Sen bu tarafı araştırırken ben de doğu tarafını tarayayım. İlginç bir şey bulursan seslen ama çok uzaklaşma.

Alvin molozlara tırmanmaya başladı. En büyük kaya kitlelerine tırmanmak yerine çevrelerini dolanmaktaydı. Anfiteatrın merkezine az bir şey kala birdenbire otuz, kırk metre çapında küçük, yuvarlak bir açıklıkla burun buruna geldi. Bu açıklık bir zamanlar yabani otlarla kaplanmıştı ama bu otlar daha sonra muazzam ısıdan ötürü kömürleşip karardıkları için şimdi Alvin bastıkça küle dönüşmekteydiler. Açıklığın ortasında üç ayaklı bir sehpa bu sehpanın üzerinde de cilalı madenden bir çanak, küçük ölçekte bir Shalmirane'a benzeyen bir çanak durmaktaydı. Derinliğine ve yüksekliğine hareket edebilen bu çanağın ortasında sarmal, şeffaf bir madde bulunmaktaydı. Yansıtıcının altında yansıtıcıya kaynakla sımsıkı tutturulmuş siyah bir kutu vardı ve bu kutudan çıkan ince bir kablo yerde yılan gibi uzanıp gitmekteydi.

Işığın kaynağının bu aygıt olması gerektiği açıktı. Kabloyu izlemeye başladı, ikide bir yarıklara dalıp sonra da hiç beklenmedik yerlerde ortaya çıkmak gibi garip bir alışkanlığı olan ince kabloyu izlemek pek kolay bir iş değildi. Sonunda kabloyu büsbütün gözden kaybedince yardıma gelmesi için Theon'a seslendi.

Bir gölge ışığı birdenbire kestiğinde, başının üzerinde sarkan bir kaya kitlesinin altından sürünerek ilerlemekteydi. Bunun arkadaşının gölgesi olduğunu sanan Alvin mağaradan çıkıp konuşmak için bu gölgeye doğru döndü ama daha döner dönmez de sözcükler dudaklarında donup kaldı.

Karşısında büyük, siyah bir göz dikilmekteydi. Havada dikilen bu büyük siyah göz daha küçük bir gözler uydusuyla çevriliydi. Alvin bu ilk şoku atlattıktan sonra karmaşık bir aygıta bakmakta olduğunu, bu karmaşık aygıtın da kendisini incelemekte olduğunu anladı.

Asap bozucu sessizliği Alvin bozdu. Yaşamı boyunca makinelere emirler vermeye alışmıştı. Bu yaratığa benzer bir şeyle şimdiye dek uzaktan veya yakından karşılaşmamıştı ama eninde sonunda bu da zeka sahibi bir aygıt olmalı, itaate alışık olmalıydı. Deneme mahiyetinde emretti:

— Bakma!

Gözler eskisi gibi bakmaya devam etmekteydi. Makine tınmamıştı bile.

— Git, gel, yüksel, alçal, ilerle!

Bu bilinen emirlerden hiçbirinin en ufak bir etkisi bile görülmedi. Makine bu emirlerden hiçbirine uymayıp hareketsiz kalmaya, üstüne üstlük de küçük gören bir tavırla kendisini süzmeye devam etmekteydi.

Sinirleri bozulan Alvin öne doğru bir adım atınca makine biraz aceleyle geriledi. Geriledi ama görme açısı herhalde biraz kısıtlı olduğundan bu sefer de birdenbire Theon'a, son bir dakikadan beri ilgiyle kendisini izleyen Theon'a çarpıp zıngadak durdu. Hemen ardından da İnsanoğluna, tamamen İnsanoğluna özgü bir korku nidası çıkarıp, küt, silindir şeklindeki vücudundan çıkan eklemli organlar yığınıyla tentakül dizilerini açığa vurarak yirmi metre havaya sıçradı.

Makinenin çarpmasından ötürü göğsünde bir çürük belirmiş olan Theon bir yandan bu çürüğü oğuştururken bir yandan da seslendi:

— Aşağı in. Sana bir kötülük yapmayacağız!

Bir ses duyuldu. Bu bir makinenin duygusuz, kristal gibi berrak sesi değildi. Çok yaşlı, çok yorgun bir insanın titrek sesiydi:

— Kimsiniz? Shalmirane'da ne işiniz var?

— Benim adım Theon. Bu da arkadaşım Alvin Loronei. Güney Lys'i araştırıyoruz.

Kısa bir sessizlik oldu. Makine tekrar konuşmaya başladığında sesi bu kez en vurdumduymaz bir kimsenin bile anlamamasına imkân olmayan bir can sıkıntısı tonu taşımaktaydı.

— Niçin rahat bırakmıyorsunuz beni? Bu beni rahatsız etmemenizi kaçıncı söyleyişim.

Genellikle uysal, güler yüzlü olan Theon bile bu sözler karşısında hindi gibi kabarmaktan kendini alamadı.

— Biz Airlee'liyiz. Shalmirane hakkında da hiçbir şey bilmiyoruz.

Alvin de serzeniş dolu bir tavırla ekledi:

— Ayrıca ışığınızı da gördük ve belki de yardım istediğinizi düşündük.

Buz gibi soğuk makineden böylesine insana özgü bir iç çekiş duyulması garipti.

— Belki bir milyon kez işaret verdim şimdiye dek. Karşılığında tek elde ettiğim de Lys'in tüm yersiz meraklılarının başıma üşüşmesi oldu. Ama sizin kötülük etmek niyetinde olmadığınızı görüyorum. Beni izleyin.

Makine devrik kaya kitlelerinin üzerinden ağır ağır ilerleyip anfiteatrın yıkık duvarındaki karanlık bir deliğin önünde durdu. Mağaranın karanlığında bir şey kımıldayıp, bir insan dışarı, güneş ışığına çıktı. Bu Alvin'in şimdiye dek gördüğü ilk ihtiyardı. Bu ihtiyarın başı bir yumurta gibi dazlaktı ama yüzünün alt tarafı, şakaklarından çenesinin altına dek uzun, kaba, bembeyaz kıllarla kaplıydı. Cam elyafından bir harmaniyeyi gelişigüzel bir şekilde omuzlarına atmış olan bu ihtiyarın her iki yanında, omuzlarının biraz üstünde, o garip, çok gözlü makinelerden biri durmaktaydı.

Sekizinci Bölüm

TARAFLAR bir süre sessizce birbirlerine baktıktan sonra yaşlı adam konuşmaya ve makinelerin üçü de konuşmasını bir süre yansıttıktan sonra bir şey üçünün de sesini kesti.

— Demek kuzeyden geliyorsunuz ve kuzeyliler Shalmirane'ı daha şimdiden unuttular bile.

Theon süratle cevap verdi.

— Hayır, unutmadık. Ama burada hâlâ birisinin yaşayıp yaşamadığından kuşkuluyduk. Rahatsız edilmek istemediğinize gelince bunu hiç mi hiç bilmiyorduk.

Yaşlı adam cevap vermedi. Arkasında makineler, daha doğrusu robotlar, izlemesi üzücü bir ağır aksaklıkla, topallayarak ilerleyerek deliğe girip gözden kayboldu.

Alvin'le Theon şaşkınlıkla bakıştılar. Gerçi ihtiyarın peşinden gitmeyi arzu etmemekteydiler ama yüzgeri edilişleri, eğer bu bir yüzgeri çevrilişse, pek ani, pek beklenmedik olmuştu. Bu konuyu aralarında henüz görüşmeye başlamışlardı ki robotlardan biri tekrar belirip emretti.

— Ne bekliyorsunuz? Gelin!

Robot bu emri verdikten sonra tekrar sırra kadem basınca Alvin omuzlarını silkti:

— Resmen davet edildik işte! Ev sahibimiz biraz garip ama zararsız bir kimse gibi görünüyor.

Duvardaki delikten geçince bir merdivenle karşılaştılar. Bu geniş, sarmal, yirmi metre boyunda merdiveni çıkınca küçük, yuvarlak bir odaya girdiler. Bu odanın merkezindeki bir sürü geçit bir yıldız gibi dört yana doğru yayılmaktaydı ama biri dışında bu geçitlerin tümünün de girişleri yıkıntılarla tıkanmış olduğundan izleyecekleri yol konusunda yanılmaları olasılığı yoktu. Tek ağzı açık geçitte birkaç metre ilerledikten sonra bu kez geniş bir odaya girdiler. Ağzına kadar çeşitli, değişik nesnelerle dolu olan bu oda inanılmaz derecede karışıktı. Odanın öbür ucunda insanın normal olarak göz önünde bırakılmayıp da duvarların içine gizlenmiş olmasını beklediği sentezciler, çöp öğütücüler, temizleyiciler, yıkayıcılar vesaire gibi ev aletleri durmaktaydı. Bu aletlerin yanında da düşünce bantları, çeviriciler, ses kaydediciler yığılmakta, bunların oluşturduğu üçgenler neredeyse tavana değmekteydi. Döşemedeki bir düzine ısı küresi nedeniyle oda rahatsız edici derecede sıcaktı. Bu maden kürelerin yaydığı ısının cazibesine kapılan Krift zevkten ağzı kulaklarına vararak hemen bu kürelerin en yakın olanına doğru uçup önünde kanatlarını ardına kadar açtı ve açar açmaz da uyuya kaldı.

Yaşlı adamla üç robotunun onları küçük, açık bir alanda beklediğini ancak aradan bir süre geçtikten sonra fark ettiler. Alvin'e ormandaki bir açıklığı anımsatan bu alanda birkaç mobilya, bir masayla üç rahat divan vardı. Bu üç divandan birinin oldukça eski püskü olmasına karşın diğer ikisi öyle bariz bir şekilde yeni, yepyeniydi ki Alvin bunların gelişlerinden hemen önceki son birkaç dakika içinde yaratılmış olduğuna gözleriyle görmüş gibi yemin edebilirdi. Alvin henüz bakarken bile masanın üzerinde sentez alanının tanıdık, kızıl, uyarı pırıltısı yanıp sönmüş, ev sahipleri de elini sessizce bu pırıltıya doğru sallayıp işaret vermişti. Ev sahiplerine resmi bir şekilde teşekkür edip birdenbire beliren yiyeceklerle içecekleri yiyip içmeye başladılar. Alvin iştahla atıştırırken Theon'un taşınır sentezcisinin değişmez ürünlerinden ne kadar bıkmış olduğunu, bu beklenmedik değişikliğin kendisine nasıl bulunmaz bir nimet gibi geldiğini daha iyi anladı.

Bir süre hiç konuşmadan yiyip içtiler. Ev sahiplerine zaman zaman kaçamak bakışlar atmaktaydılar ama başı göğsüne düşmüş olan yaşlı adamın derin düşüncelere dalmış, onları tamamen unutmuş gibi bir hali vardı. Bununla beraber daha iki genç yemeklerini bitirir bitirmez başım kaldırıp sorular sormaya başladı. Alvin Lys'li değil de Diaspar'lı olduğunu açıkladığı zaman da pek öyle şaşırmış görünmedi. Theon sorulan yanıtlamak için elinden geleni yapmaktaydı. Ev sahipleri iyi ki ziyaretçilerden hoşlanmıyor, dış dünyaya karşı hiç mi hiç ilgi duymuyordu. Bir de ilgi duysaydı neler soracaktı acaba? Alvin ev sahiplerinin sorularını nasıl heyecanla sorup yanıtlarım nasıl heyecanla beklediğine bakınca

daha önceki tavrının bir pozdan başka bir şey olmadığına karar verdi.

Ev sahipleri susunca iki genç taşı bile çatlatacak bir sabırla beklemeye başladılar. Yaşlı adam gençlere ne kendisi ne de Shalmirane'da ne yaptığı hakkında hiçbir şey söylememişti. İki genci Shalmirane'a çekmiş olan ışıklı işareti örten esrar perdesi de hâlâ kalkmamıştı ama bu konuda hemen bir açıklama istemeyi de nedense dilemekteydiler. Böylece gergin bir sessizlik içinde oturup gözlerini bu şaşırtıcı odanın ötesinde berisinde gezdirmekte, bunu yaparken de her seferinde yeni, beklenmedik bir şey görmekteydiler.

Yaşlı adamı daldığı düşten sonunda Alvin uyandırdı.

— Birazdan gitmemiz gerek!

Bir bildiriden ziyade bir imaydı bu. Buruş buruş yüz Alvin'e doğru döndü ama gözler hâlâ çok uzaklardaydı. Sonra titrek, yorgun, yaşlı, çok yaşlı ses duyuldu. Bu ses öylesine sakin, öylesine pes perdedendi ki ancak duyulabilmekteydi. Bunu bir süre sonra yaşlı adamda anlamış olmalıydı ki üç robot birden sesini tekrardan yansıtmaya başladılar.

Söylediklerinin çoğunu anlamıyorlardı. Bazen anlamını bilmedikleri, onlara bilmece gibi gelen sözcükler kullanıyor, bazen de sanki başkalarının çok uzun zaman önce yazmış olduğu metinleri veya cümleleri tekrarlıyormuş gibi konuşuyordu. Bununla beraber öykünün ana hatları rahatça anlaşılıyor, bunlar da Alvin'in düşüncelerini geriye, çocukluğundan beri düşlemiş olduğu çağlara döndürüyordu.

Diğer birçok öykü gibi bu öykü de İstilacıların gitmiş olduğu ama dünyanın hâlâ yaralarını sarmakla meşgul olduğu asırların kaosu; bir çağdan diğerine geçiş asırlarının kaosu ortasında başlamaktaydı. Bu kaosun göbeğinde Lys'te daha sonraları Üstat adıyla çağrılacak olan insan ortaya çıkmıştı. Ustada üç garip robot refakat etmekteydi. Şimdi karşılarında duran ve kendilerine ait belli bir zekâları olan bu robotlar Üstadın hizmetini görmekteydiler. Üstad aslını hiçbir zaman açıklamadığı ve çok, çok uzaklardaki yıldızların arasında savaş dalgalarının henüz ulaşmamış olduğu insanlık adacıkları hâlâ bulunabileceği için, sonunda Üstadın uzaydan geldiğine ve istilacıların barikatı arasından her nasılsa geçebilmiş olduğuna inanılmıştı.

Üstad'la robotları dünyanın yitirmiş olduğu güçlere sahiptiler. Üstad çevresinde bir grup insan toplayıp bu insanlara büyük feyiz vermişti. Üstadın çok çarpıcı bir kişiliği olmuş olmalıydı. Alvin pek çok kişiyi Üstadın yanına çekmiş olan cazibeyi sönük bir şekilde olsa bile şimdi dahi algılayabilmekteydi. Kaos yıllarından sonra ruh barışı, huzur arayan binlerce insan can çekişen kentlerinden çıkıp Lys'e, Üstadın yanına gelmiş ve aradıkları huzuru en sonunda burada, bu dağlarla ormanların arasında, Üstadın sözlerinde bulmuşlardı.

Uzun yaşamının sonunda Üstad dostlarından kendisini yıldızları görebilmesi için dışarıya, açık havaya çıkarmalarını istemiş, gücünün gitgide tükenmesine rağmen de hem Yedi Güneşlerin ışığı son kertesine yükselinceye kadar dayanmış, hem de aslını örten esrar perdesini kaldırmamakta o kadar uzun zamandır gösterdiği kararlılıktan da artık vazgeçmiş gibi görünüp bir sürü anlaşılmaz, hemen hemen saçma sapan şey söylemiş, bunlar da daha sonraki yıllarda sayısız kitabın yazılmasına neden olmuştu. Üstad son nefesini verirken ısrarla, tekrar tekrar, dünyadan ayrılmış ama bir gün muhakkak geri dönecek olan Büyüklerden bahsetmiş ve çömezlerinden Büyükleri döndükleri zaman karşılayıp selamlarını istemiş, bunlar anlaşılabilen son sözleri olmuştu.

Bundan sonra Üstad bilincini tamamen yitirmiş ama son nefesini vermeden hemen önce sırrının hiç olmazsa bir kısmını açıklayan ve duyanların tümünün bir daha asla unutmayıp asırlardan asırlara, kuşaklardan kuşaklara aynen aktardıkları bir şey söylemişti:

«Ebedi ışık gezegenlerinin üzerindeki rengârenk gölgeleri seyretmek ne zevkine doyum olmaz bir şey.»

Büyüklerin kültü, çünkü artık bir külttü bu, bu şekilde vücut bulmuştu. Üstadın ölümünden soma çömezlerinden çoğu dağılmış, ama bir kısmı eğitimine sadık kalıp öğrettiklerini çağlar boyunca yavaş yavaş ama özenle, büyük bir özenle düzenlemişlerdi. Bunlar başlangıçta Büyüklerin, her kimseler, yakında Yer Yuvarlağına döneceğini umut etmişlerdi ama bu umut asırlar geçtikçe gitgide sönmüştü. Bununla beraber cemiyetleri yine de çökmeyip yeni üyeler edinmiş ve gücüyle etkinliği yavaş yavaş artıp sonunda Güney Lys'in tümüne egemen olmuştu.

Alvin bu öykünün ayrıntılarını izlemekte çok güçlük çekmekteydi. Yaşlı adam sözcükleri çok garip bir şekilde kullandığı için neyin gerçek, tabii eğer bu öykünün gerçekle herhangi bir ilgisi varsa, neyin gerçek dışı olduğunu çıkaramamaktaydı. Gözlerinin önünde sisli, bulanık bir şekilde canlandırabildiği tek şey, ne olduğunu bilmedikleri bir olayın, büyük bir olayın, gelecekte bilinmeyen bir tarihte vukuunu bekleyen bir ham sofular, kuşaktan kuşağa çoğalan bir ham sofular topluluğuydu.

Büyükler hiçbir zaman geri dönmemişti. Atılımın gücü zamanla zayıflamış, Lys halkı da bu atılımın taraftarlarını dağlara sürüp sonunda Shalmirane'a sığınmaya mecbur bırakmıştı ama sofular inançlarını o zaman bile yitirmeyip bekleyiş ne kadar uzun sürerse sürsün yine de bekleyeceklerine, Büyükleri yine de karşılayıp yine de selamlayacaklarına yemin etmişlerdi. İnsanoğlu zamana meydan okumanın yolunu çağlar önce öğrenmiş ve diğer birçok bilgiyi kaybettiği halde bu bilgiyi yitirmemişti. İçlerinden birkaçını Büyükleri beklemeleri için Shalmirane' da gözcü bıraktıktan sonra geri kalanlar kendilerini döndürtüp düşsüz bir uykuya dalmışlardı.

Gözcüler ölüyor, yerlerini uyandırılanlar alıyor, uyuyanların da, gözcülerin de sayısı gitgide azalıyordu ama kendilerinden önce gelmiş olanlar gibi yeni gözcüler de Ustada inançlarım kaybetmeyip beklemeye, gözlemeye devam ediyorlardı. Üstadın son nefesinde söylediklerine bakılırsa Büyüklerin Yedi Güneşlerin gezegenlerinde yaşadığına kuşku yoktu. Gözcüler de bu nedenle daha sonraki yıllarda birçok kez uzaya sinyaller göndermeye çalışmışlardı. Sonunda bu sinyal gönderme teşebbüsleri de tavsayıp uzun süre önce anlamsız bir merasim hüviyetine bürünmüştü.

Öykü şimdi artık sonuna gelmekteydi. Çok kısa bir süre soma Shalmirane'daki son gözcü de ölüp geriye sadece üç robot kalacak, çok uzun bir süre önce sadece kendilerinin nedenini bildiği bir dava uğruna Yer Yuvarlağına gelmiş olan insanların uzay gemilerine artık sadece bu üç robot gözcülük edecekti.

Titrek ses kesilince Alvin yeniden dünyaya, bildiği dünyaya döndü. Geçmişin küçük bir bölümü kısa bir süre için aydınlandıktan soma bütünü bir kere daha karanlıkla, zifiri karanlıkla örtülmüştü ve o da cehaletinin büyüklüğü karşısında daha önce hiç duymamış olduğu kadar büyük bir eziklik hissetmekteydi.

Dünya tarihi öyle bir kopuk iplikler yumağı, öyle bir arapsaçıydı ki, neyin önemli neyin önemsiz olduğunu hiç kimse söyleyemezdi. Bunun yanı sıra Üstadla Büyüklere ilişkin bu akıl almaz öyküde ilk çağlar uygarlıklarından her nasılsa artakalmış sayısız efsanenin herhangi birinden başka bir şey olmayabilirdi. Yine de bu robotlar Alvin'in daha önce gördüklerine hiç mi hiç benzememekteydiler. Bu bakımdan böyle bir dürtü duymasına rağmen öyküyü yine de tümüyle geri çeviremez, baştan aşağı deli saçması, bütünüyle bir delinin hezeyanları varsayamazdı.

Kuşkularını birdenbire açığa vurdu:

— Bu robotlara muhakkak ki sorular sorulmuştur. Eğer bu robotlar Yer Yuvarlağına Üstad'la birlikte geldilerse, Üstadın sırlarını da hâlâ bilmeleri gerekir.

Yaşlı adam bezgin bir tavırla gülümsedi:

— Biliyorlar ama açıklamıyorlar. Hiçbir zaman da açıklamayacaklar. Üstad sorular soracağımızı öngörüp kumandayı onlara devretmeden önce gereken önlemleri almış. Bu bakımdan duvara sorulsa ses verir ama onların çıtı bile çıkmaz.

Alvin bunu çok iyi anlıyordu. Diaspar'daki Birleştiriciyi, Alaine'in bu Birleştiricisinin bilgisinin bir kısmına koymuş olduğu kısıtlamaları düşündü. Bu kısıtlamalar zamanla kaldırılabilirler, kaldırıldıklarında da Baş Birleştirici bu küçük, köle robotlardan sonsuz derecede daha karmaşık bir aygıt olarak ortaya çıkabilir. Acaba Rorden, geçmişin sırlarını çözmekte o kadar usta olan Rorden o gün geldiğinde Birleştiricilerin gizlediği bilgiyi onlardan zorla söküp almaya muktedir olabilecek miydi? Ama Rorden hem çok uzaktaydı hem de Diaspar'dan hiçbir zaman ayrılmayacaktı. İzleyeceği yolu birden apaçık bir şekilde gördü. Ancak çok genç, cesareti cehaletinden doğacak bir kimsenin göze alabileceği bu yol Alvin'in inanç, kendine güven gibi nesi var nesi yoksa her şeyini öne sürmesini, her şeyi göze almasını gerektiriyordu ama bir kere karar vermişti ve artık caymayacak, hedefine doğru azimle ilerleyecekti. Büyük bir kurnazlıkla üç robotu gösterdi.

— Üçü de birbirinin aynı mı? Her biri her şeyi yapabilir mi yoksa ayrı ayrı uzman oldukları alanlar mı var demek istiyorum.

— Bunu hiç düşünmedim. Bir şey dilediğim zaman o an hangisi boştaysa ondan istiyorum. Ama şimdi düşününce aralarında herhangi bir fark olduğunu sanmıyorum.

Hafiften hafife kuşkulanmaya başlamış gibi görünen Theon başım çevirip dikkatle baktı ama Alvin gözlerini arkadaşının gözlerinden ustalıkla kaçırıp masum bir tavırla devam etti:

— Şu sıralar yapacak pek öyle fazla bir işleri de yok herhalde.

Aklına hiçbir art düşünce gelmeyen yaşlı adam dürüstçe cevapladı:

— Hayır. O günler çok gerilerde kaldı. Shalmirane artık eski Shalmirane değil.

Alvin eski Shalmirane'a karşı duyduğu sempatiyi belirtmek için bir an durduktan sonra süratle, boğuntuya getirmek istercesine büyük bir süratle konuşmaya başladı. Yaşlı adam önerisini yavaş yavaş kavramaya başlayınca da toparlanmasına fırsat vermeden devam etti. Diaspar'daki büyük bilgi birikiminden, Kayıtlar Muhafızının bu bilgi birikiminden ne denli büyük bir ustalıkla yararlandığından söz etti. Üstadın robotları şimdiye dek tüm soruşturuculara karşı koymuş olsalar bile Rorden'in sondajlarına karşı koyamayıp sırlarını açığa vurabilirlerdi. Böyle bir fırsat bir daha ele geçmeyebileceği için insanın bu fırsattan anında yararlanmaması için deli olması gerekirdi vesaire, vesaire.

Kendi söylevinden kendisinin başı dönmeye başlayan Alvin sözlerini bağladı.

— Hepsine birden ihtiyacınız yok. Robotlardan birini bana verin. Bana ödünç verip kumandalarıma itaat etmesini emredin. Ben de robotu Diaspar'a götüreyim. Sorgu lama başarılı da olsa başarısız da olsa geri getireceğim. Sözüm söz.

Bu öneriden Theon bile sarsılmış gibi görünmekteydi. Nerede kaldı ki ev sahipleri. Yaşlı adamın yüzünü dehşet dolu bir ifade kapladı.

— Böyle bir şey yapmama imkân yok!

— Niçin? Düşünün. Neler öğrenebileceğimizi düşünün bir.

Yaşlı adam kararının kesin olduğunu, üstelemenin yersiz olduğunu başıyla da vurgulamaktaydı.

— Böyle bir şey Üstadın isteklerine ters düşeceği için...

Bu yanıt Alvin'i hem düş kırıklığına uğratmış, hem de canını sıkmıştı ama Alvin genç, karşısındakiyse hem yaşlı, hem de yorgundu. Alvin bu avantajlarıyla karşısındakinin zayıflığından sonuna dek yararlanarak bir kere daha hücuma geçip yaşlı adamı acımasız bir yaylım ateşine tuttu bu kez. Theon şimdi o ana dek varlığından bile kuşkulanmamış olduğu bir Alvin, Alvin'e bile yabancı, yepyeni bir Alvin görmekteydi karşısında. İlk çağların insanları engellerin yollarını uzun süre kapamasına hiçbir zaman müsaade etmemişler, gelecek kuşaklara en değerli miras olarak da irade güçleriyle kararlılıklarım, bu kuşakların hâlâ yitirmemiş, hâlâ sahip olduğu korkunç irade güçleriyle tuttuğunu koparan kararlılıklarını bırakmışlardı. Alvin henüz bir çocukken bile kendisini Diaspar'ın hamurunda yoğurup kalıbından çıkaracak, üzerine Diaspar'ın damgasını basacak güçlere karşı koyabilmişti. Şimdiyse gençti. Alevli gençliğinin doruğundaydı. Damarlarında alevli gençliğin ateşli, engel tanımaz kam akıyordu ve karşısında da dünyanın en büyük kenti değil de sadece yaşlı bir insan duruyor, yolunu sadece ve sadece yaşlı yorgun bir insan tıkamaya çalışıyordu. Aradığı tek şeye, huzura, uykuda; çok yakında dalacağına hiç kuşku olmayan ebedi uykuda kavuşacak olan çok yaşlı, çok yorgun, çok çok bezgin bir insan...

Dokuzuncu Bölüm

YER arabası son ağaçları da geçip sessizce Airlee'nin geniş alanında durduğunda gece çok ilerlemişti. Yolculuğun büyük bir kısmı boyunca sürmüş olan tartışma da artık son bulmuş, sonunda barışmışlardı. Tartışmayı döğüşmeye kadar vardırmamış olmalarının nedeni belki de güçler arasındaki açık nispetsizlikti. Çünkü Theon ancak Krift'ten medet umabilir. Kriftin de Alvin'in bakmaya hâlâ doyamadığı denizatı gözlü, çoğul tentaküllü robotu yanında esamisi bile okunmazdı.

Theon sözünü sakınmamıştı. Ağzını açıp gözünü yumarak veryansın etmiş, Alvin'in ne zorbalığım ne de edepsizliğini bırakmış, bunlara bir de kendinden de, yaptıklarından da utanması gerektiğini eklemişti. Alvin ise bu sözlere gülüp geçmekle yetinip yeni oyuncağıyla oynamaya devam etmişti. Devir teslimin nasıl yapılmış olduğunu bilmemekteydi ama robota bu dünyada artık sadece o emir verebilir, robotun gözleriyle sadece o görebilip sesiyle sadece o, konuşabilirdi.

Seranis onları tavanı yokmuş gibi görünen, ama Alvin'in başının üzerinde bir kubbe olduğunu yine de sezdiği şaşırtıcı bir odada beklemekteydi. Tasalı, Alvin'in şimdiye dek görmediği kadar kararsız bir hali vardı ve bu tavrı Alvin'e pek yakında yapması gerekebilecek olan seçimi anımsatmaktaydı. Konseyin soruna bir çözüm, herhangi bir şekilde bir çözüm getireceğine inanmıştı ama şimdi Konseyin kararının hiç de kendi istekleri doğrultusunda olmayabileceğini anlamaktaydı.

Seranis söze başladığında sesi boğuk boğuk çıkmaktaydı. Üstelik zaman zaman durup düşündüğü için de Alvin onun şimdi daha önceden prova edilmiş sözcükleri tekrarlamaktan başka bir şey yapmadığına gözü kapalı yemin edebilirdi.

— Alvin, sana daha önce söylemediğim ama eğer davranışlarımızın nedenlerini anlamak istiyorsan artık öğrenmen gereken pek çok şey var. Irklarımızın cüzzamlılar gibi yalnız yaşamasının sebeplerinden birini biliyorsun, istilacıların korkusu, İnsanoğlunun beyninin derinliklerine kök salmış bu karanlık gölge, ırkının dünyadan elini eteğini çekip kendi düşleri içinde kaybolmasına yol açtı. Oysa saldırının ağırlığını asıl bizim çekmemize rağmen bu korku burada, Lys'te, hiçbir zaman o denli köklü, o denli caydırıcı olmadı. Çünkü hem davranışlarımızın daha sağlam bir temeli vardı ve hem de biz yaptığımızı uyurken değil de uyanıkken, gözlerimiz açıkken yapmaktaydık. İnsanoğlu asırlarca peşinde koştuktan sonra sonunda ölümsüzlüğe ulaştı. Ulaştı ama bu düşünü gerçeğe dönüştürürken ölümsüz bir dünyanın aynı zamanda da doğumsuz bir dünya olduğunu, ölümle beraber doğumu da uzaklaştırdığını unuttu. Böylece sonsuza dek yaşama olanağı bireye mutluluk verirken ırka durgunluk getirip sonunda ırkı soysuzlaştırdı. Sohbetlerimizden birinde bana Diaspar'da yedi bin yıldan beri doğan tek çocuğun sen olduğunu, oysa Airlee'nin bir çocuk bahçesini andırdığını söylemiştin. Biz ölümsüzlüğümüzden asırlar önce vazgeçtik ama Diaspar hâlâ bu sahte düşün izinden gidiyor. Yollarımız da asıl bu yüzden ayrıldı ve yine bu yüzden de bir daha hiç birleşmemeli.

Bu sözleri beklemiş olmasına rağmen darbe umduğundan daha da ağırdı. Bununla beraber, üstelik de ancak yarı yarıya şekillenmiş oldukları halde, planlarının başarısızlığa uğradığım yine de kabul etmek istemiyordu. Beyninin bir yarısıyla Seranis'i dinler, söylediklerinin virgülünü, noktasını bile kaçırmayıp bir bir not ederken, diğer yansı, asıl bilinçli yarısıyla da Diaspar'a giden yolu inceliyor, yoluna ne gibi engeller çıkarılabileceğini düşlemeye çalışıyordu.

Seranis'in mutsuz olduğu açıktı. Hemen hemen yalvarır gibi, kızım sana söylüyorum gelinim sen anla kabilinden konuşan Seranis sadece Alvin'e değil, Theon'a da seslenmekteydi. Theon da annesini ilgiyle, artık suçlamalarla dolu bir ilgiyle izlemekteydi.

— Seni arzun hilafına burada, Lys'te alıkoymak niyetinde değiliz ama sen de ırkımızın karışıp soysuzlaşmasının ne anlama geleceğini unutmamalısın. Kültürlerimiz arasında Yer Yuvarlağını eski kolonilerinden ayıracak kadar büyük bir uçurum, hiçbir şeyin dolduramayacağı kadar büyük bir uçurum var. Bunu, sadece bunu düşün yeter. Üstelik Theon'la sen şimdi hemen hemen aynı yaştasınız ama sen hâlâ gençliğini sürdürürken Theon'la ben asırlardan beri ölmüş olacağız. Kemiklerimiz bile asırlardan beri çürümüş, toprağa dönüşmüş olacak.

Seranis susunca odada derin, sinek uçsa duyulacak bir sessizlik hüküm sürmeye başladı. Öyle ki Alvin şimdi kasabanın ötesindeki ovalardaki bilinmeyen hayvanların çıkardığı garip, sızlanışa benzeyen sesleri bile açık seçik duyabilmekteydi. Fısıldar gibi sordu:

— Ne yapmamı istiyorsunuz?

— Vaat ettiğim gibi durumunu Konseye arz ettim ama kanunlar kimseye ayrıcalık tanımıyor. Burada kalıp bizden birisi olabilir ya da Diaspar'a dönebilirsin. Ama eğer Diaspar'a dönmeyi yeğlersen, bir daha Lys'i hatırlamaman için beynini yıkamamız, anılarını silmemiz gerek.

— Rorden'i unutmayın. Ben her şeyi unutsam bile Rorden'in yine de her şeyi bileceğini unutmayın.

— Sen Shalmirane'da iken Rorden'le bu konuyu birçok kez görüştük. Doğru hareket ettiğimizi o da kabul ediyor.

O karanlık, kapkaranlık anda, Alvin tüm dünya kendisine karşı cephe almış gibi bir duyguya kapıldı. Seranis'in sözlerindeki gerçek payının çok büyük olmasına rağmen bu gerçeği yine de kabullenmek istemiyordu. Şu anda tek gördüğü şey de planlarının, hâlâ bölük pörçük enkazıydı. Artık yaşamının tek amacı olmuş olan şeyin, bilim araştırmasının daha başlamadan sona ermiş oluşuydu.

Seranis aklından geçenleri okumuş olmalıydı:

— Şimdi bir süre yalnız bırakacağım seni. Ama unutma. Hangi yolu seçersen seç, artık geriye dönüş olmayacağım sakın unutma.

Seranis bu sözlerden sonra kapıya yönelince Theon da annesinin arkasından gitti ama Alvin seslenince duraksayıp, soruştururcasına annesine baktı. Seranis bir an tereddüt ettikten sonra başım öne doğru sallayarak kalabileceğini belirtti.

Kapı Seranis'in arkasından sessizce kapanınca, bu kapının artık Seranis müsaade etmedikçe açılmayacağım kesinkes anlayan Alvin bir süre kendini toparlamaya, düşüncelerini kontrol altına almaya çalıştı:

— Theon, bana yardım edeceksin değil mi?

Theon başım evet anlamında salladı:

— O halde söyle. Eğer kaçmaya kalkışırsam Lys'lilerin beni nasıl durdurabileceğini söyle.

— Eğer kaçmaya kalkışırsan annem beynini hemen kendi kontrolü altına alacak. Daha sonra, bizden birisi olduğun zaman da, kalmayı zaten sen isteyecek, artık biz kovsak bile zaten sen gitmeyeceksin.

— Anlıyorum. Seranis'in şu anda beni gözetleyip gözetlemediğini de söyleyebilir misin?

— Bunu yanıtlamamam gerek.

Tasalanmış görünen Theon'un bu sözleri sorusunun cevabını fazlasıyla vermekteydi.

— Ama yanıtlayacaksın. Değil mi?

— Bana zorbalık sökmez, biliyorsun. Ama aklından geçenleri okuyamadığım için, anlıyorsun ya, ben okuyamadığım için, planladığın şeyin ne olduğunu bilmiyorum. Fakat unutma ki, daha sen bu planı uygulamaya koyulur koyulmaz annem beynine hemen o anda egemen olup, ondan sonra da beynin yıkanana kadar gözden kaybetmeyecek!

— Bunları biliyorum. Asıl bilmek istediğim beynimi şu anda, hemen şu anda gözetleyip gözetlemediği.

Theon bir süre tereddüt ettikten soma sonunda yanıtladı:

— Gözetlemiyor. Öyle sanıyorum ki düşüncelerinden etkilenmemen için seni mahsus yalnız bırakıp bilhassa gözetlemiyor.

Alvin'in bilmek istediği de buydu ve istediğini öğrenince kendini küçük de olsa bir umut ışığı yanan tek plana vermeye, tümüyle vermeye cesaret etti. Seranis'in önerdiği seçeneklerden herhangi birini tercih edemeyecek kadar inatçıydı. Söz konusu olan bir ölüm kalım sorunu olmasaydı bile hür iradesini çiğneyip geçecek herhangi bir atılıma da, tüm gücüyle karşı koyacak yaradılıştaydı.

Seranis kısa bir süre sonra geri dönecekti ama tekrar açık havaya çıkacakları ana kadar hiçbir şey yapamazdı. Hatta kaçmaya kalkışırsa Seranis eylemini o anda, bile durdurabilirdi. Bunun yanı sıra kasaba sakinlerinin de yolunu anında kesip onu selamete çıkmasından çok önce yakalayacaklarına hiç kuşku, yoktu.

Büyük bir özenle, her ayrıntının üzerinde ayrı ayrı durarak, onu Diaspar'a dilediği gibi alnı açık, başı dik götürebilecek olan tek yolu tekrar gözden geçirdi.

Theon, Seranis'in yaklaşmakta olduğunu tam zamanında bildirip uyarınca, düşüncelerini süratle kuşku uyandırmayacak yönlere çevirdi. Alvin'in aklından geçenleri okumak Seranis için hiçbir zaman pek kolay olmamıştı. Şimdi Alvin'in yüzüne bakarken de kendisini uzayın derinliklerine gömülü, çepeçevre bulutlarla, yoğun bulutlarla sardı,

nüfuz edilmez bir yıldıza bakar gibi hissetmekteydi. Gerçi bu gölgelerle örtülü yüzde zaman zaman bir açıklık beliriyor, Seranis'te bu gölgeler örtüsünün saklamaya çalıştığı şeyleri bir an için, şöyle bir görebiliyordu ama bu yeterli değildi. Bu sebepten bir an için oğlunun da beynine dalıp onunkini de araştırdı ama Theon Alvin'in planlan hakkında hiçbir şey bilmiyordu. Seranis aldığı önlemleri bir kere daha gözden geçirdi. Büyük bir yarış öncesinde bir yarışmacı nasıl derin bir nefes alır da nihai çaba için tüm kaslarını nasıl gererse aynen öyle derin bir nefes alıp, tüm kaslarını gerip başvurmak zorunda kalabileceği cebir yöntemlerini bir kere daha tek tek gözden geçirdi.

Bununla beraber eşikten gülümseyerek geçip Alvin'e gülümseyerek baktığında yüzünde bu gerilimden en ufak bir iz bile yoktu:

— Söyle bakalım. Kararını verdin mi?

Alvin'in yanıtı oldukça açık gibi görünmekteydi.

— Evet. Diaspar'a döneceğim.

— Üzüldüm. Theon'un da üzüldüğünü, seni çok özleyeceğini biliyorum ama Lys'li değil de Diaspar'lı olduğun, asıl ait olduğun yer Diaspar olduğu için belki de hepimiz için en hayırlısı bu.

Öz gücüne duyduğu sonsuz güveni gösteren bir hareketle yana çekilip Alvin'e yol verdi.

— Bu kararı vermeni bekliyorduk. Lys'le ilgili anılarını silecek uzmanlar seni bekliyor.

Alvin Seranis'in onu tam da kendisinin istediği yöne doğru götürdüğünü görünce çok memnun oldu. Seranis Alvin'in ardından gelip gelmediğini anlamak için dönüp bakmaya bile tenezzül etmiyor, her davranışıyla «elinden geleni ardına koymasan da bir şey farketmez, benim beynim seninkinden çok, çok daha güçlü» diyordu ve işin kötüsü Alvin de bunun gerçeğin ta kendisi olduğunu çok iyi biliyordu.

Durup da arkadaşına döndüğünde, ellerini öne doğru uzatıp konuşmaya başladığında evler arkalarında kalmıştı:

— Allahaısmarladık Theon. Her şey için teşekkürler. Bir gün döneceğim!

Şimdi Seranis de durmuş, dikkatle, en ufak bir hareketini bile gözden kaçırmadan Alvin'i izlemekte, Alvin de bir yandan aralarındaki yirmi metre mesafeyi özenle korurken, bir yandan da gülümsemekteydi.

— Aslında beynimi yıkatmayı istemediğinizi, buna mecbur kaldığınızı biliyor ve sizi suçlamıyorum. Başına gelince, şimdi yapacağım şeyden ben de hoşlanmıyorum ama başka çarem de yok.

Böyle diyordu ama aslında yaptıklarından hoşlanmaya başlamıştı bile. Gözlerini süratle çevresinde dolaştırdı. Ne yaklaşan bir kimse vardı, ne de Seranis yerinden kımıldamıştı. Seranis hâlâ onu izlemeye devam ediyor, büyük bir olasılıkla da hâlâ aklından geçenleri okumaya çalışıyordu. Alvin Seranis'in planının ana hatlarını bile algılayamaması için büyük bir süratle konuşmaya başladı.

— Ayrıca haklı olduğunuza da inanmıyorum. Hem de hiç inanmıyorum.

Bu sözleri söylemekle nasıl bir çam devirdiği, ne büyük bir entellektüel küstahlıkta bulunduğu aklının ucundan bile geçmediği için Seranis elinde olmadan gülümsedi.

— Lys'le Diaspar'ın sonsuza dek ayrı kalması kadar saçma bir şey olamaz. Bir gün birbirlerine ihtiyaç duyabilecekleri, havayla su gibi ihtiyaç duyabilecekleri için olamaz. Lys'le Diaspar'ı birleştireceğim. Diaspar'a bunun için gidiyorum ve beni durdurabileceğinizi de sanmıyorum.

Bu sözleri söyler söylemez de hiç vakit kaybetmeden robotuna zihninden emirlerini verdi ve emirlerini hiç vakit kaybetmeden verdiğine de çok isabet etti. Çünkü Seranis'in en ufak bir harekette bile bulunmamasına rağmen vücudunun kontrolünü anında kaybettiğini hissetti. Öz iradesini silip süpürmüş olan güç umduğundan çok daha büyüktü. Umduğundan öylesine daha büyüktü ki Seranis'in yalnız olmadığını, Seranis'e birçok görünmeyen beyninde yardım ettiğini anladı. Dönüp tıpış tıpış kasabanın merkezine doğru yürümeye başladı ve bir an boyunca, korkunç bir an boyunca her şeyin mahvolduğunu sandı.

Soma birdenbire bir çakım, çelikle kristal karışımı bir çakım çakıp vücuduna birdenbire madeni kollar dolandı. Vücudu bu kollarla beklemiş olduğu gibi mücadele etmekteydi ama bu bir çocukla bir dev arasındaki gibi yararsız bir mücadeleydi. Toprak ayaklarının altından çekilip giderken yarım yamalak gördüğü son şey de Theon oldu. Yüzünde budalaca bir gülümseyişle donup kalmış olan Theon.

Robot Alvin'i yerin oniki metre üzerinde, bir insanın koşabileceğinden çok daha büyük bir hızla alıp götürmekteydi. Seranis'in Alvin'in hilesini anlaması bir an bile sürmedi. Anlayınca Alvin'in üzerindeki kontrolünü gevşettiği için de Alvin birden büyük bir ferahlık duydu. Ama henüz yenilmiş olmayan Seranis bu kez de Alvin'in en çok korkmuş olduğu, önlemek için elinden geleni yapmış olduğu şeyi yaptı.

Beyninin içinde iki varlık, birbirleriyle ölümüne savaşan iki ayrı varlık vardı şimdi. Bunlardan birincisi robota kendisini tekrar yere indirmesi için durmadan dil döker, durmadan yalvarırken, İkincisi, asıl Alvin, çarpışmayı hayal bile edemeyeceği güçler arasında sıkışıp kaldığını, değirmen taşları arasında öğütülüyor gibi ezildiğini hisseden Alvin bekliyor, soluk almaya bile korkarak, sonucu bekliyordu. Kumar, büyük çok büyük bir kumar oynamıştı. Robotun vermiş olduğu kadar karmaşık emirleri anlamış olup olamayacağım önceden kestirmek olanaksızdı. Robota ilk verdiği emirlerin

ne olursa olsun dışına çıkmamasını, daha soma, baskı altındayken verebileceği emirlere, yeni emirlere ne olursa olsun kulak asmamasını, Diaspar'a varıp da selamete çıkıncaya kadar kulak asmamasını söylemişti. Eğer robot, robotu, bu emirlerin dışına çıkmaz, bu emirlere kelimesi kelimesine itaat ederse Alvin'i artık hiç kimse durduramaz, hiç kimse yolundan döndüremezdi. Aksi takdirde neler olabileceğini başına neler gelebileceğini ise düşünmek bile istememekteydi.

Robot Alvin'in büyük bir özenle çizmiş olduğu yolu hiç duraksamadan almaktaydı. Beynindeki birinci Alvin de bir yandan yalvarmayı hâlâ sürdürür, yere indirilmek için hâlâ yalvar yakar olurken, bir yandan da artık selâmete ermiş olduğunu da bilmekteydi. Bunu artık Seranis de anlamış olmalıydı ki beyninin içindeki iki ayrı varlık, iki ayrı Alvin birbirleriyle savaşmaktan birden vazgeçti ve Alvin birden huzura, derin, sonsuz bir huzura erdi. Asırlar, asırlar öncesi ilk gezginlerden birisinin, denizkızlarının söylediği şarkıların büyüsüne kapılmamak için kendisini gemisinin orta direğine bağlatıp denizkızlarının baştan çıkarıcı, felakete sürükleyici şarkılarım öyle dinlemiş, şarap rengi denizi öyle aşıp selamete öyle ermiş birisinin, Ulysse'in duymuş olduğu aynı derin, sonsuz huzuru duydu.

Onuncu Bölüm

ALVİN sözlerini sürdürdü:

— Artık açıkça anladığınız gibi emirlerimi, bu emirler ne kadar karmaşık olurlarsa olsunlar yerine getirecektir. Ama iş aslına ilişkin soruları yanıtlamaya gelince gördüğünüz gibi sus pus olup dilsiz kesiliyor.

Robot Baş Birleştiricinin üzerinde hareketsiz duruyor, kristal göz adeseleri gümüşî ışıkta mücevherler gibi parlıyordu. Bu Rorden'in şimdiye dek gördüğü tüm robotların hiç kuşkusuz en şaşırtıcısıydı. Rorden bu robotun İnsanoğlunun eseri olmadığına artık hemen hemen emindi ve Üstadın anısının hâlâ yaşamakta olmasını da kişiliğinden çok böyle ölümsüz hizmetkârlara sahip olmuş olmasına vermekteydi.

Alvin'in dönüşü o kadar çok sorun doğurmuştu ki, çözümlemeye çalışmak bir yana, bu sorunları hatırına bile getirmekten kaçınmaktaydı. Lys'in varlığını, bunun tüm sonuçlarıyla birlikte kabullenmek ona bile o kadar zor gelirken, Diaspar buna nasıl bir tepki gösterecekti acaba? Büyük bir olasılıkla kentin uyuşukluğu ilk şoku bir tampon gibi hafifletecekti. Kentin tüm sakinlerinin yeryüzünde artık yalnız olmadıklarım iyice anlayıp bu gerçeği iyice sindirmeleri ise yıllar sürecek, bu gerçekten sonuçlarına geçip sonuçları üzerinde düşünmeye başlamaları ise asırlar, asırlar alacaktı.

Ama eğer Alvin hemen dizginlenmez de kendi başına buyruk bırakılırsa olaylar hiç de böyle sürüncemede kalmayıp, tam tersine süratle, hem de başdöndürücü bir süratle gelişeceklerdi. Bu nedenlerden ötürü Rorden zaman zaman Seranis'in uğradığı başarısızlığa üzülmekten, Seranis yenilmeyip de galip gelmiş olsaydı, herşeyin nasıl da kendiliğinden hallolmuş olacağını düşünmekten kendini alamamaktaydı. Kısacası durum acil, köklü bir çözüm gerektiriyor, Rorden de tüm yaşamında ikinci kez için hangi hareket tarzının doğru olacağına bir türlü karar veremiyordu. Doluya koysa almıyor, boşa koysa dolmuyordu. Ayrıca Alvin'in daha kaç, ama kaç kez buna benzer bilmecelerle çıkagelip ortalığı allak bullak edeceğini merak ediyor, bu düşünce acı acı gülümsemesine neden oluyordu. Ne yaparsa yapsın Alvin'in yine de kendi bildiğini okuyacağına kesinkes emin olduğu için uykuları kaçıyor, gündüzleri de yüzünde sık sık acı bir gülümseme beliriyordu.

Gerçeği Alvin'in ailesinin dışında on, oniki kişi bilmekteydi. Artık ortak çok az şeyi olduğu, çoğu zaman haftalarca görmediği ailesi hâlâ Alvin'in çok uzaklara değil de, sadece ve sadece kentin varoşlarında bir yere gitmiş olduğunu düşünüyormuş gibi görünmekteydi. Duruma sert bir tepki gösteren tek kişi Jeserac olmuş, ilk şoku atlattıktan soma Rorden'le sert bir tartışmaya girişip sözlerini esirgememişti. Bunun sonucunda da Rorden'le Jeserac birbirlerine küsmüşlerdi. Böyle bir şeyin olacağını uzun zaman öncesinden kestirmiş olan Alvin'e gelince, bu dargınlığın ayrıntılarım tahmin edebiliyordu ama kahramanlardan hiç biri de konuyu kendisine açmadığı, daha doğrusu fikrini almaya tenezzül etmediği için, her ikisine karşı da kırgınlık duyuyordu.

Diaspar'ın gerçeği hazmetmek için bol bol zamanı vardı ve işin aslına bakılırsa da Alvin'in de robotundan başka bir şeyi düşünecek hali yoktu. Shalmirane'da dinlediği öykünün daha büyük bir öykünün küçük bir bölümünden başka bir şey olmadığına inanıyor, bu inancını artık Rorden de paylaşıyordu. Ama Rorden Büyüklerin dünya yüzünde dalgalanıp duran sayısız dini hurafenin herhangi birinden başka bir şey olmadığına, gerçeği ise sadece ve sadece robotun bildiğine inanmaktaydı. Ancak ne var ki milyonlarca asır sürmüş olan soruşturmalara şimdiye dek başarıyla karşı koymuş, ser verip sır vermemiş olan robot şimdi de onlara meydan okumakta, gizlediği sırları açığa vurmaya katiyen yanaşmamaktaydı. Sonunda bir gün, Rorden daha fazla dayanamayıp patladı:

— Asıl sorun dünyada artık bir tek mühendisin bile kalmamış olması.

Alvin ne dediğini anlamamıştı. Kayıtlar Muhafızıyla uzun süredir beraber çalışmasının sözlüğünü çok zenginleştirmiş olmasına rağmen yine de anlamını hâlâ bilmediği milyonlarca nuhu nebiden kalma sözcük bulunduğu için, Rorden'in ne demek istediğini yine de anlamamış, şaşırıp kalmıştı.

Alvin'in yüzüne bön bön bakmaya devam ettiğini gören Rorden açıkladı:

— Mühendisler makinelerin planlarını çizip makineleri yapan kimselerdi. Bizlerin robotsuz bir çağ düşlememiz artık olanaksız ama şimdi gördüğümüz tüm makinelerin, tüm robotların şu veya bu çağda bir bir bulunup tek tek yapılması gerekti. İnsanoğlunun da bu makinelerle robotlara taa Baş Robotlar yapılıncaya değin birer çocukmuş gibi bakması, üzerlerine titremesi gerekti. Sonra robotlar kendi başlarının çaresine kendileri bakabilecek duruma gelince de artık mühendislere gerek kalmadı. Büyük ölçüde varsayıma dayanmasına rağmen ben bunun yine de gerçeğe oldukça yakın bir yakıştırma olduğunu sanıyorum. Şimdi yararlandığımız robotların tümü tarihimiz başladığı zaman vardı ve birçoğu da daha tarihimizin başlamasından çok önce ortadan kalkmışlardı.

— Uçaklarla mekikler gibi mi?

— Uçaklar, mekikler, uzay gemileri ve yıldızlara kadar ulaşabilen büyük deliciler gibi. Bunlar artık kendilerine gerek kalmayınca tamamen ortadan kalktılar.

Alvin başım salladı:

— Ben hâlâ uzay gemilerinin ortadan yok olmasının bu kadar kolay bir şekilde açıklanamayacağına inanıyorum. Söz hazır makinelerden açılmışken Baş Robotlar bize yardım edemez mi acaba? Ben hiç Baş Robot görmedim, Baş robotlar hakkında pek bir bildiğim de yok ama yine de denemede yarar var derim.

— Yardım mı? Nasıl bir yardım?

Alvin müphem bir tavırla yanıtladı:

— Tam manasıyla emin değilim. Ama belki de robotumu tüm emirlerime itaate zorlayabilirlerdi. Robotları onarıyorlar, değil mi? Robotumu da onaracak gibi yapıp...

Sesi söylediklerine kendi bile inanamıyormuş gibi söndü.

Rorden gülümsedi. Bu fazla bel bağlanamayacak kadar hinoğlu hin bir fikirdi. Şeytanın kuyruğunu çekmek gibi bir şeydi. Bununla beraber tarihi bu şekilde araştırma önerisi Alvin'in tüm planları içinde büyük bir coşkuyla karşıladığı tek plandı ve ayrıca aklına daha iyi bir şey de gelmemekteydi.

Robotun üzerinde hâlâ sanki önceden provasını yapmış gibi ilgisiz bir tavırla durmaya devam ettiği Birleştiriciyle doğru ilerledi. Birleştiricinin büyük klavyesi üzerinde sorularım hemen hemen otomatik bir tavırla, peşpeşe sıralamaya başlarken de aklına birdenbire öylesine garip, öylesine altı kaval üstü şişhane bir şey geldi ki kendini tutamayıp kahkahalarla gülmeye başladı. Dönüp Alvin'in büyük bir şaşkınlıkla kendisine baktığını görünce de kahkaha nöbetleri arasında konuşmaya başladı.

— Korkarım makineler hakkında öğrenmemiz gereken pek çok şey var daha.

Elini robotun madeni, pürüzsüz vücudu üzerine koyup bir an durduktan sonra yine önceki gibi kahkahalarla sarsılarak devam etti.

— Biliyoruz, insana özgü birçok duygudan yoksun olduklarım sen de ben de biliyoruz ve bunu bildiğimiz halde de yanlarında yine de alçak sesle, yine de fısıldayarak konuşuyoruz.

Alvin bunun İnsanoğlu için yapılmamış bir dünya olduğunu biliyordu. Uzun, geniş, yalıngözle bakılamayacak kadar göz kamaştırıcı ışıkların, üç renkli ışıkların aydınlattığı dehlizler sonsuza dek uzanır gibiydiler. Diaspar'ın tüm robotlarının sabırlı yaşamlarının burada, bu büyük geçitlerin altında sona ermiş olması gerektiği halde, bu geçitlerde bir milyon yıldan beri bir kere, tek bir kere bile İnsanoğlunun ayak sesleri duyulmamıştı.

Yer altındaki kentin, Diaspar'ın onsuz var olamayacağı yer altındaki makineler kentinin haritasını çıkarmakta çok güçlük çekmemişlerdi. Birkaç yüz metre daha ileride geçit bir milden daha geniş bir hangara, çatısı Güç Merkezinin hayal edilmesi bile olanaksız ağırlığını da taşıması gereken büyük sütunlar üzerine oturtulmuş bir hangara çıkacaktı. Eğer haritalar doğruysa tüm makinelerin en büyükleri Baş Robotlar burada durmakta, Diaspar'ı buradan gözetmekteydiler.

Haritalar doğru, hangar da geçidin sonundaydı. Hangar Alvin'in düşlemiş olduğundan da büyüktü ama makinelerden eser yoktu. Makineler, makineler neredeydi peki? Altında uzanan ölçüye sığmaz ama anlamsız görünüm karşısında Alvin bir kez daha aynı soruyu, robotların nereye gitmiş olduğunu sordu kendi kendine. Geçit, İnsanoğlunun şimdiye dek oymuş olduğu en büyük mağara olduğu su götürmez olan bir göçükte, hangarın duvarının üst kısmındaki bir göçükte sona eriyor, her iki yanındaki meyiller aşağı doğru uzanıp, ayaklarımın altındaki alana iniyordu. Bu pırıl pırıl aydınlatılmış büyük alanın tüm yüzeyi yüzlerce büyük, beyaz yapıyla kaplıydı ve bu öylesine beklenmedik bir görünümdü ki Alvin bir an için bir yeraltı kentine bakıyormuş gibi bir duyguya kapıldı. Madenin bildik ışıltısını, İnsanoğlunun hizmetkârlarına zamanların başlangıcından beri giydirmiş olduğu madenin bildik ışıltısını görmeyi ummuşken bu ışıltının izine bile rastlamamış, onun yerine insanın bir kere gördükten sonra bir daha asla unutamayacağı derecede etkileyici, çarpıcı bir manzarayla karşılaşmıştı.

Hemen hemen İnsanoğlununki kadar uzun sürmüş bir evrimin sonuydu bu. Bu evrimin başlangıcı ilk çağların sisler arasında kaybolmaktaydı. İnsanlığın enerjinin gücünden yararlanmayı yeni yeni öğrendiği, gümbür gümbür makinelerini dünyanın dört bir yanma gönderip, tüm dünyayı gürültüye boğduğu ilk çağların sislerine. Su, rüzgâr, buhar gücü kısa bir süre için dizgine vurulup kısa bir süre kullanıldıktan sonra bir yana bırakılmış, elektrik enerjisi de, atom enerjisi de aynı akıbete uğramış, onların yerini maddenin enerjisi alıp, dünyayı asırlar boyunca maddenin enerjisi döndürmüştü. Sonra bu enerjinin yerini de başka bir güç almış ve her enerji, her güç değişikliğinde eski güçlerin makineleri bir yana atılıp yerlerine yeni güçlerin makineleri konulmuştu. Milyonlar, milyonlarca yıl süren bir yıl bir kaplumbağa hızıyla alınarak yavaş yavaş mükemmel makine ülküsüne yaklaşılmış, bir zamanlar ancak bir düş olan bu ülkü önce uzak bir umuda, daha sonra, en sonunda da, gerçeğe dönüşmüştü.

Hiçbir makinenin hareketli bir parçası, hareket eden parçaları olamaz.

Şimdi bu ülkünün son aşaması karşısında durmaktaydı. Bu aşamaya varış İnsanoğlunun belki de bir milyon yılına mal olmuş olduğu halde, İnsanoğlu zafere erdiği anda makineden yüz çevirmiş, mükemmel makineye ebediyen sırtını dönmüştü.

Diğer robotların çoğundan daha küçük olduğu halde, sonunda aradıkları robotu bulup da ayakları altında durdukları zaman, kendilerini yine de cüce gibi hissettiler. Yatay hatlı, kavisli beş katıyla, pusuya yatmış yırtıcı bir hayvana benzemekteydi. Öyle ki bu korkunç görünüşlü devi kendi robotuyla karşılaştıran Alvin'e her ikisine de aynı dille seslenip, her ikisine karşı da aynı sözcükleri kullanmak garip, hemen hemen saçma bir şey gibi geldi.

Robotun eni boyunca geniş, şeffaf bir panel uzanmaktaydı. Alvin alnını yerden bir buçuk metre yükseklikteki bu düzgün, merak uyandıran bir tarzda dik panele dayayıp robotun içine bir göz attı. Önce hiçbir şey seçemedi. Sonra gözlerini elleriyle siperleyince havada asılı duran binlerce zayıf ışık noktasını seçebildi ve ilk insana yıldızlar ne kadar yabancı ve anlamsız gelmişse, üç buutlu bir kafesin içinde ardarda uzanan bu ışıklar da Alvin'e o kadar yabancı, o kadar anlamsız geldiler.

Rorden de yanma gelince kara kara düşünüyormuş gibi görünen canavarın içine beraberce bakmaya başladılar. Ama dakikalarca baktıkları halde ne renkli ışıkların parlaklığında herhangi bir değişiklik, ne de noktalarında herhangi bir yer değiştirme fark edemediler. Öyle ki sabrı tükenen Alvin robottan uzaklaşıp dostuna döndü.

— Bu ışıklar ne olabilir?

— Eğer kendi beyinlerimizin içine bakmamız mümkün olsaydı, kendi beyinlerimizin içi de bize aynen bu kadar yabancı, bu kadar anlamsız gelirdi. Robotlar bize düşüncelerini göremediğimiz için hareketsiz geliyor. Daha doğrusu hareketsizmiş gibi görünüyor.

İki yanında bu devlerin sıralandığı uzun bulvara Alvin ilk defa için olarak anlayışa benzer bir şeyle baktı. Sentezcileri, kentin tüm gereksinmelerini asırlardan beri dur durak bilmeksizin karşılayan bu harikaları yaşamı boyunca doğal karşılamış, bu konuda yaşamı boyunca bir tek soru bile sormamıştı. Yaratım eylemini binlerce kez seyretmiş olduğu halde yaratılan şeyin, doğuşunu gözleriyle gördüğü şeyin bir yerde bir aslının bulunması gerektiği yine de aklının ucundan bile geçmemişti.

Bir insan beyni tek bir düşüncenin üzerinde nasıl ısrarla durabilirse, bu dev beyinler de en karmaşık düşüncelerin üzerinde bile ısrarla durabilip bilinçlerine aynı ısrarla yerleştirebilirler, bu düşünceleri belleklerinde ebediyen tutabilirlerdi. Şimdiye dek yaratılmış olan tüm nesnelerin ilk örnekleri bu ölümsüz beyinlerde yatmakta ve tekrar doğup tekrar yaşamaları için insanoğlunun isteğinden başka bir şey gerekmemekteydi. İlk mağara adamlarının sert kayaları sabırla, uzun, zahmetli bir sabırla yontup bu kaya parçalarından kamalar, oklarına delici uçlar yapışından beri dünya çok yol almış, çok çok ilerlemişti.

Rorden konuşmasına bıraktığı yerden devam etti:

— Sorun yaratıkla temas kurabilmekte. İnsanoğlunu doğrudan doğruya tanımıyor olabilir. Bilincine varabilecek bir yol bulamadığımıza bakılırsa İnsanoğlu hatta hiç görmemiş, hiç tanımamış da olabilir. Eğer verilerim doğruysa buralarda bir yerlerde bir çevirici makine olmalı. Çevirici İnsanoğlunun emirlerini Baş Robotların anlayabileceği şekle çeviren bir robot türüydü. Baş Robotların nispeten düşük zekâlı muazzam bellekler olmasına karşın çevirisi robotlar küçük bellekli büyük zekalardı.

Alvin bir an düşündükten sonra kendi robotunu gösterdi:

— Niçin benim robotumu kullanmıyoruz. Robotların beyni çok disiplinli olduğu, Üstad'da böyle bir durumun doğacağını öngörüp de aksine emirler vermiş olamayacağı için, robotun talimatlarımızı aynen aktarmayı reddetmeyecektir.

Rorden güldü:

— Üstadın robotuna çeviricilik yapmayı yasaklamış olduğunu sanmıyorum ama bu iş için özel olarak yapılmış bir makine olduğuna göre bu makineyi kullanmamızın daha iyi olacağım düşünüyorum.

At nalı şeklinde çok basit bir makine olan çeviricinin ortasındaki izleme ekranı yaklaşırken aydınlandı. Bu büyük

mağarayı dolduran tüm makineler içinde İnsanoğlu diye bir şeyden biraz haberdar olduğunu gösteren tek makine buydu. Bununla beraber ekranda aşağıdaki yazıt belirdiği için bu makinenin de onlara biraz tepeden baktığına kuşku yoktu.

SORUNUNUZU AÇIKLAYIN SORUNUNUZU LÜTFEN NE İSTEDİĞİNİZ AÇIKÇA ANLAŞILACAK ŞEKİLDE AÇIKLAYIN

Yazıtın içerdiği bu açık hakareti anlamazdan gelen Alvin öyküsüne başladı. Robotlarla sözle veya düşünceyle daha önceleri de sayısız kez temas kurmuştu. Bu bakımdan şimdi sadece sıradan bir robotla değil de bir robottan daha fazla bir şeyle konuşmakta olduğunu algılamaktaydı. Bu yaratık cansız olmasına rağmen kendisininkinden daha üstün bir zekâya sahipti. Ama zekâ tek başına bir işe yaramayacağından, bu oldukça can sıkıcı düşünce Alvin'e yine de gereğinden fazla kasvet vermiyor, coşkusunu gereğinden fazla kırmıyordu.

Konuşması sona erince bu kahredici yerin kurşun gibi ağır sessizliği bir kere daha üzerlerine çöküp, bir kere daha omuzlarını çökertti. Ekran bir süre bulanıp karlandıktan sonra tekrar aklandı ve üzerinde robotun yanıtı belirdi. BİLİNMEYEN TÜRDE ROBOT ONARIM OLANAKSIZ Alvin duyduğu derin düş kırıklığım belirten bir hareketle dostuna dö dönerken bu yazıt silinip ikinci bir yazıt belirdi.

İKİZLEME TAMAMLANDI LÜTFEN DENETLEYİP İMZALAYIN Hemen aynı anda da kırmızı bir ışık, Alvin'in daha gözüne çarpmamış olan, ama daha önce orada olmuş olsaydı fark edeceğine kesinkes emin olduğu, yatay bir panelin üzerindeki kırmızı bir ışık yanmaya başladı. Meraklanan Alvin bu ışığa doğru eğilirken Rorden'in haykırışıyla kalakalıp şaşkınlıkla çevresine bakındı. Rorden büyük Baş Robotu, büyük Baş Robotla Alvin'in büyük Baş Robotunun yanında bırakmış olduğu robotu; Alvin'in robotunu gösteriyordu.

Robot, robotu yerinden kımıldamamış ama çoğalmıştı. Robotunun yanında şimdi öyle mükemmel, öyle aslından ayırt edilmez bir robot daha durmaktaydı ki Alvin bunlardan hangisinin asıl, hangisinin kopya olduğunu asla söyleyemezdi.

Rorden soluk soluğa konuştu:

— İkizleme esnasında tesadüfen oraya bakmaktaydım. Birdenbire genişliyormuş gibi bir görünüm aldı. Sanki her iki tarafın da aynı anda milyonlarca kopya birden doğuyormuş gibi birdenbire genişlemeye, yayılmaya, çoğalmaya başladı. Sonra bu ikisi dışındaki tüm görüntüler kaybolup, geriye sadece bu ikisi kaldı. Asıl olan sağdaki.

Onbirinci Bölüm

ÜZERİNDEKİ şaşkınlığı hâlâ silkip atamamış olan Alvin neler olup bittiğini, daha doğrusu nelerin olup bitmiş olmas gerektiğini yavaş yavaş anlamaya başlamaktaydı. Robotu kendisine o kadar uzun zaman önce verilmiş olan emirlere itaatsizliğe zorlanamazdı ama bir kopyası, yok edilemez bellek bloğu yerinden çıkarılıp alındığı halde geriye kalan tüm bilgisine sahip bir ikizi yapılabilirdi. Gerçi bu güzel bir çözümdü ama beynini bu çözümü olası kılan güçler üzerinde daha uzun süre yorması da çok tehlikeliydi.

Alvin yanma gelmelerini emredince robotlar tek bir vücut gibi ilerlediler. Alvin, Rorden'in yararına o kadar çok kez yapmış olduğu gibi yine sözcüklere başvurarak bir kez daha aynı soruyu, değişik değişik şekillerde birçok kez sormuş olduğu aynı soruyu sordu.

— İlk efendinizin Shalmirane'a nasıl geldiğini söyleyebilir misiniz bana?

Rorden beyninin yanıtlan, şimdiye dek kırıntısını bile yakalamaya muvaffak olamadığı sessiz yanıtlan hiç olmazsa bu kez kapabilmesini dilemekteydi ama Alvin'in yüzüne yayılan memnun gülüş beklentisine yeterli bir cevap olduğundan, bu sefer buna artık hiç gerek yoktu.

Alvin muzaffer bir tavırla bakarak konuştu:

— Bir mimara hâlâ eski havayı çalıyor ama iki numara konuşmaya istekli.

Rorden her zamanki gibi pratik düşündüğü için acele etmek yanlısı değildi.

— Sorgulamaya başladığımızda Birleştiricilerle Kaydedicilere gereksinme duyacağız. Bu bakımdan sorulara Diaspar'a döndükten sonra başlamamızın daha uygun olacağı kanısındayım.

Alvin içini kemiren sabırsızlığa rağmen bunun çok yerinde bir öğüt olduğunu yine de kabul edip, hiç olmazsa bir an önce yola çıkmak için hemen döndü ama Rorden hiç de acele etmemekte, tersine sakin sakin gülümsemekteydi.

— Yapmayı unuttuğun bir şey yok mu dersin?

Alvin çevresini araştırınca çeviricinin ekranında hâlâ LÜTFEN DENETLEYİP İMZALAYIN yazısının durup, üzerinde de hâ kırmızı ışığın yandığını gördü.

Çeviricinin yanma gidip üzerine ışık yanan paneli inceledi. Panelin içine hemen hemen görünmez bir maddeden yapılmış bir cam yerleştirilmişti ve bu cam, içinden dikeylemesine geçen bir dolmakalemi tutmaktaydı. Dolmakalemin ucu üzerinde birçok imza ve tarih görülen beyaz bir levhanın üstünde durmaktaydı. Bunlardan sonuncusu hemen hemen elli bin yıl önceki bir tarihti. İsme gelince bu yakın zamanlardaki bir Konsey başkanının adıydı. Bu adın üstündeki isimlerden ancak iki tanesi okunabilmekte ve bunların her ikisi de ne Alvin'e ne de Rorden'e hiçbir şey anımsatmamaktaydılar ama biri yirmi üç, diğeri elli yedi milyon yıl önce yazılmış olduğu için de bunda şaşılacak bir taraf da yoktu.

Alvin bu imzalama adedinin hangi amaca hizmet ettiğini anlayamamakla beraber, bu yapıları inşa etmiş olanların beyinlerinin derinliklerine inmeye, beyinlerini iskandil etmeye imkân olmadığım bildiği için üstünde durmadı. Dolmakalemi kavrayıp düş görüyormuş gibi bir duyguyla adını yazmaya başladı. Duvar yatay planda iken bir sabun köpüğünden daha fazla bir mukavemet göstermediği için dolmakalem bu yönde büyük bir kolaylıkla hareket etmekteydi. Ama dolmakalemi dikey yönde hareket ettirebilmek imkânsızdı. Bunu deneyle, tüm gücüyle denediği halde yine de başaramadığı için bilmekteydi.

Özenle tarihi de atıp dolmakalemi bıraktı. Dolmakalem levhanın üzerinde ağır ağır geriye gidip başlangıç noktasına döndü ve panelin ışığı sönüp, panel gözden kayboldu.

Çeviriciden uzaklaşırken seleflerinin buraya niçin gelmiş olduklarını, çeviriciden ne dilemiş olduklarım sormaktaydı kendi kendine. Gelecek milyonlarca yıl boyunca haleflerinin de bu panelin içine bakıp «Alvin Loronei kimdi?» diye soracaklarına kuşku yoktu. Yoksa, yoksa sormayacak mıydılar? Yoksa, yoksa ağızlarından soru yerine şu nida mı çıkacaktı. «Bak! Alvin'in imzası!» Bunları düşündü ama içinde bulunduğu ruh halini açıkça gösteren bu düşünceleri dostuna açıklamaktan kaçındı.

Geçidin girişinde durup geriye, mağaraya baktılar ve yanıltıcı görünümün etkisi bu kez ilk seferindekinden de daha çarpıcı oldu. Ayaklarının altında garip, beyaz yapılarla kaplı ölü bir kent uzanmaktaydı. İnsanoğlunun gözlerini körelten acımasız bir ışığın ağarttığı, dalgaların yıkadığı bir kemik gibi gitgide beyazlaştırdığı ölü bir kent. Gerçi bu kent ölü doğmuş, hiç yaşamamıştı ama, Diaspar gelip geçtiğinde bu robotlar hâlâ orada olacak, büyük adamların kendilerine asırlarca önce aşılamış olduğu konular üzerinde düşünmeye hâlâ devam edeceklerdi.

Diaspar'ın güneşe boğulmuş ama makine kentin göz kamaştıran ışığından sonra solgun, donuk gelen bulvarlarından geri dönerlerken pek az konuştular. İkisi de kendi düşüncelerine dalmıştı. İkisi de kısa bir süre sonra elde edecekleri bilgileri ne yolda kullanacaklarını düşünmekteydiler ve ne yanlarından geçtikleri kulelerin güzelliğinin, ne de kentlilerin

meraklı bakışlarının farkında bile değildiler.

Bütün yollar sonunda nasıl Roma'ya çıkarsa, şimdiye dek görüp geçirmiş olduğu her şey de onu sonunda bu noktaya getirmişti. Alvin insanın kendi kaderini kendisinin çizdiğini çok iyi bilmekteydi. Bununla beraber olaylar onu ta Rorden'le ilk karşılaştığı andan itibaren otomatik bir şekilde sanki önceden kararlaştırılmış bir hedefe doğru sürüklemişlerdi ve şimdi etraflıca düşününce bu ona oldukça garip gelmekteydi. Alaine'in mesajı, Lys, Shalmirane, ölü kent. Bu evreleri görmeyebilir, ya da gördüğü halde görmezden gelebilirdi ama bir şey ona hem hepsini göstermiş, hem de onu durmadan ileriye, daha ileriye doğru sürüklemişti. Nerdeyse kaderin gözdesi olduğunu iddia edecekti ama izlemiş olduğu yolu herkes bulabileceği ve geçmiş çağlarda da başkaları bu yolu sayısız kez izlemiş, bu yolda en az onun kadar ilerlemiş olduğu için, kül yutmaz mantığı kaderin gözdeliği fikrine yine de itibar etmemekte ve Alvin kendisini sadece ve sadece talihin yüzüne güldüğü kimse addetmekteydi. Bahtı yaver giden ilk kimse!

Rorden'in odasından içeri girerlerken bu sözcükler kulaklarında alay edercesine çınlamaktaydı. Garip, Alvin'in daha önce hiç görmemiş olduğu kadar garip giyimli, ellerini karnı üzerinde kavuşturmuş bir adam, sakin, sabırlı bir tavırla onları beklemekteydi. Adam Rorden'e soruşturan bir bakışla bakınca Rorden'in yüzü hemen o anda kireç gibi bembeyaz kesildi ve Alvin de ziyaretçinin kim olduğunu anladı.

Ziyaretçileri ayağa kalkıp hafifçe öne eğilerek soğuk resmi bir selam verdi. Sonra da tek bir söz bile etmeden küçük bir silindir uzattı. Rorden bu silindiri kazık kesmiş gibi bir tavırla alıp üzerindeki mührü tutuk hareketlerle kopardı. Silindirin içinden çıkan yazılı mesaj, artık milyonda bir rastlanan yazdı mesaj bu sessiz uzatışla daha da sessiz alıştaki vurguyu iki kat ağırlaştırmakta, iki kat etkin kılmaktaydı. Rorden mesajı okuduktan sonra hafifçe öne doğru eğilip selam vererek iade etti ve Alvin duyduğu endişeye rağmen bu şatafatlı teşrifat karşısında gülmekten kendini yine de alamadı.

Konuşmaya başladığı zaman sesinin eskisi gibi normal çıktığına bakılırsa, Rorden kendini çabucak toparlamış olmalıydı.

— Konsey bizimle biraz konuşmak istiyor. Hem de hemen şimdi. Üzgünüm. Gerçekten üzgünüm.

Bunu Alvin de tahmin etmişti ama ortalığın beklediğinden daha önce, hem de çok daha önce karışacağını ummamıştı. Bununla beraber artık Konseyden korkmuyordu. Konsey artık ona vızgelir tırıs giderdi. Bunları düşününce gözleri elinde olmadan robotlara kaydı.

Rorden Alvin'in aklından geçenleri okumuş gibi kesin bir tavırla konuştu.

— Robotları burada bırakman gerekecek.

Gözleri karşılaşıp çarpıştı, şimşekler saçtı. Sonra Alvin haberciye dönüp dudaklarını ısırarak konuştu.

— Pekâlâ!

Konsey salonuna giderlerken ağızlarını bıçak açmıyordu. Alvin daha yıllar boyunca gereksinme duymayacağını sandığı için üzerlerinde şimdiye değin inceden inceye durmamış olduğu savların şimdi aceleyle gözden geçirip, aceleyle mantıki bir düzene koymaya çalışmaktaydı. Tasa duymaktan çok canı sıkılmakta, bu kadar hazırlıksız yakalandığı, ancak yumurta gelip de kapıya dayandığı zaman uyandığı için de asıl kendine kızmaktaydı.

Bekleme odasında ancak birkaç dakika bekletildiler. Bununla beraber bu birkaç dakika Alvin'in kendi kendine eğer gerçekten de korkmuyorsa dizlerinin neden böyle titrediğini sormasına yetti de arttı bile. Sonra büyük kapılar ağır ağır iki yana açıldı ve Rorden'le Alvin masalarının çevresinde toplanmış yirmi Konsey üyesine doğru ilerlediler.

Bu Alvin'in yaşamındaki ilk Konsey toplantısıydı ve tüm koltukların dolu, tüm üyelerin mevcut olduğunu görünce bundan biraz gurur duydu. Sonra masanın çevresinde sıralananlar arasında Jeserac'ı da görüp, onun da Konsey üyesi olduğunu anladı. Alvin'in hayret dolu bakışları karşısında yaşlı adam koltuğunda huzursuzca kımıldayıp, vücudunun ağırlığım bir yandan öbürüne aktardı ve Alvin'e kaçamak bir gülümseyişle gülümsedi. Sanki özür dileyen bu kaçamak gülümseyiş «benim bu işle hiçbir ilgim yok» der gibiydi. Diğer üyelere gelince, ikisi dışında hepsini tanımaktaydı.

Başkan konuşmaya başladı. Sesi sıcaktı, dostçaydı. Gerek bu sesteki dostluk, gerekse önündeki tanıdık yüzler nedeniyle kendine güvenini gitgide kazanmaya başlayan Alvin, bu güven arttıkça, Rorden'in de o denli tasalanmasını gitgide daha yersiz bulmaya başladı. Rorden ödleğin tekiydi. Gölgesinden bile ürken bir ödlekti. Ama yanılmaktaydı. Gerçi cesaret hiçbir zaman için Rorden'in en önde gelen niteliklerinden birisi olmamıştı ama Rorden o sırada kendisinden çok görevini düşündüğü için yanılmakta, dostuna kaşı büyük bir haksızlık yapmaktaydı. Tarih boyunca hiçbir Kayıtlar Muhafızı görevinden alınmamıştı ve Rorden'in o anda düşündüğü tek şey de görevinde kalmak, görevinden alınıp eşi menendi görülmemiş bir örnek oluşturmamaktı.

Alvin'in planlarından son birkaç dakikadan beri önemli bir değişiklik olmuştu. Büyük bir özenle hazırladığı süslü cümleleri bir yana bırakmış, tekrar tekrar prova ettiği tumturaklı söylevden tümüyle vazgeçmişti. Bunun nedeni de yardımına bir süreden beri müttefiklerin en kaypağının gelmiş olması, kendisine destek olmasıydı. En saygın durumları bile ciddiye almaşım çocukluğundan beri imkânsız kılmış olan o köklü istihza duygusu, müttefiklerin bu en güvenilmezi, bu anda da yanma gelmiş, kendisine destek olmaktaydı. Konsey her bin yılda bir kere toplanabilirdi. Diaspar'ın kaderini de elinde tutabilirdi ama karşısındakiler yine de yaşlı, yorgun insanlardan başka bir şey değildiler. Jeserac'ı yakından

tanıyan Alvin diğerlerinin de ondan pek farklı olacağını sanmamakta ve üyelere karşı artık büyük bir acıma hissetmekteydi. Birdenbire Seranis'in kendisine Lys'te söylemiş olduklarını anımsadı.

«Bizler ölümsüzlüğümüzden asırlarca önce vazgeçtik ama Diaspar hâlâ bu aldatıcı düşü izliyor.»

Karşısındaki tükenmiş, püf dese uçacakmış gibi görünen insanlar gerçekten hâlâ bu düşü izlemekteydiler ve Alvin bu sahte düşün onlara mutluluk getirmiş olduğuna artık hiç mi hiç inanmamaktaydı.

Ama başkanın daveti üzerine Lys'e yaptığı yolculuğu anlatmaya başladığında, yüzünde bu düşüncelerden en ufak bir iz bile yoktu. Şimdi konuşmakta olan bilgi uğrunda ölümü bile göze alabilecek olan Alvin değil de, gökten zembille indirilmiş bir melaike, masum bir çocuktu. Bu masum çocuğun tesadüfen bir şey bulduğu, tesadüfen bulduğu bu şeyi de pek önemsiz, sözünü bile etmeye değmez bulduğu, katiyen ve asla herhangi bir plana göre hareket etmemiş, gizli bir amaç peşinde koşmamış olduğu söylediklerinden açıkça anlaşılmaktaydı. Bu masum çocuk, Diaspar'dan sadece doğal bir merak nedeniyle ayrıldığım, herkesin böyle bir şey yapabileceğini, göstermiş olduğu ustalıktan ötürü biraz da övgü bekliyormuş gibi oldukça bönce bir tavırla anlatırken ne Shalmirane'a ne de robotlara hiç mi hiç değinmemekteydi.

Bu oldukça tutarlı, inandırıcı bir öyküydü ve Jeserac'ın dışında kalan tüm üyeler bu öyküden olumlu bir tarzda etkilenmiş gibi görünmekteydiler. Jeserac'ın yüzündeyse rahatlamayla karışık bir inanmazlık okunmaktaydı. Rorden'e gelince, Alvin onun yüzüne bile bakmaya cesaret edememekteydi.

Konseyin durumu inceleyip değerlendirmesinden sonra başkan sözcükleri özenle seçerek kararı açıkladı:

— Yaptıklarınızı çok iyi bir nedenle yaptığınıza inanıyoruz. Bununla beraber, yaptıklarınız bizi oldukça güç bir duruma soktu. Acaba buluşunuzun tamamen tesadüflere bağlı olduğunu, sizi hiç kimsenin hiçbir şekilde etkilemediğini söyleyebilir miyiz?

Bu son sözleri söylerken gözleri Rorden'e kayıp soruştururcasına Rorden'in üzerinde kalmıştı.

Alvin düşünür gibi bir poz alıp bir süre bekledikten sonra ömründe son defa için muzip yaratılışının dürtüsüne uydu.

— Böyle bir iddiada bulunamam.

Konsey üyeleri birden pür dikkat kesildi. Yanında duran Rorden ağırlığını huzursuzca bir ayağından diğerine verdi. Alvin bir melek masumluğuyla gülümseyip, melekleri bile kıskandıracak bir saflıkla ekledi.

— Bulunamam. Çünkü ne biliyorsam hepsini aziz hocama borçluyum.

Bu hiç beklenmedik övgü, dikkatleri tamamen ters yöne çeviren övgü üzerine tüm gözler Jeserac'a döndü. Jeserac kıpkırmızı kesilip konuşmaya başladı, kekeledi, yutkundu ve salonda sıkıntılı, sonunda başkanın bozduğu bir sessizlik hüküm sürmeye başladı.

— Dürüstlüğünüze teşekkür ederiz. Biz kesin bir karar verinceye kadar bir yere ayrılmayın.

Rahatlayan Rorden bir balina gibi soludu ve bu soluk Alvin'in kulaklarına gelen son ses oldu. Sanki sağır olmuştu. Konseyin ateşli bir tartışmaya tutuşmuş olduğunu görüyor ama tek bir sözcük bile duymuyordu. Başlangıçta pek eğlenceli olan bu görünüm kısa bir süre içinde sıkıcı bir hal aldı. Öyle ki başkan tekrar konuşmaya başladığında Alvin büyük bir mutluluk duydu.

— Kayıtlar Muhafızının bize olanları daha önceden bildirmiş olması gerektiğini düşünmemize rağmen bunun aslında kimsenin sorumlu tutulamayacağı bedbaht bir kaza olduğu sonucuna vardık. Bunun yanı sıra bu tehlikeli buluşun yapılmış olmasının, bu bize tekrarını önlemek için gerekli önlemleri alma fırsatını verdiğinden, belki de daha iyi olduğunu düşünmekteyiz. Atasözünün dediği gibi her işte bir hayır vardır. Kısacası, bulduğunuz ulaşım sistemi hakkında gerekeni bizzat biz yapacağız ve siz de kayıtlarınızdan Lys'le ilgili tüm verileri sileceksiniz.

Rorden'e yönelik bu son sözlerini üyelerin, yüzlerinde memnun bir ifade beliren üyelerin alkışları izledi. Üyeler Rorden'i cezalandırmak zorunluğunda kalmak gibi güç, tatsız bir durumdan tereyağından kıl çeker gibi ustaca sıyrılmışlardı. Artık alınlarının akıyla görevlerinin, başına dönebilir, Diaspar'ı yönetmeye devam edebilirlerdi. Bahtları biraz yaver giderse de bir daha asla böyle tatsız bir durumla karşılaşmazlardı.

Alvin namına olduğu kadar kendi hesabına da şaşırmış olan Rorden bile sonuçtan memnundu. Durum çok daha fazla sarpa sarabilir, sonuç çok daha kötü olabilirdi.

Bir ses, daha önce hiç duymamış olduğu bir ses aynı anda hem Rorden'in hem de üyelerin damarlarındaki kanı dondurdu.

— Lys'e giden yolu kapamak hakkını kim verdi size?

Bu Alvin'in sesiydi ve Rorden bu sesi duyunca felaketin, bir süre ertelenmiş olan felaketin sonunda yine de gelip çattığını anladı.

Hilesinin başarısı Alvin'e sadece bir anlık bir mutluluk vermiş, sonra başkan kararı açıklayıp da Alvin planlarının tüm çabalarına rağmen boşa gittiğini anladıkça, bu mutluluk yok olup gitgide kabaran, katran gibi koyu bir öfke almaya başlamıştı. Lys'te Seranis de kendisine bir ültimatom vermişti ama zafer, tadı hâlâ damağında olan zafer yine de onda kalmıştı. Şimdi burada Diaspar'da da isyan bayrağım çekecek, ucunda ölüm bile olsa bu sarsak ihtiyarlara el mi yaman, bey mi yaman gösterecekti.

Bu kez yanında kendisine yardım edecek bir robot yoktu. Sonucun ne olacağım bilmiyordu. Bilmiyordu ama kendilerini Diaspar'ın hâkimleri sanan bu ahmak ihtiyarlardan yine de korkmuyordu. Kentin asıl hâkimlerini görmüş, konuşmuştu. Yer altına gömülü dünyalarının gözleri körleştiren ışığı altında, kulakları sağırlaştırıcı sessizliği içinde konuşmuştu. Alvin o ana dek bürünmüş olduğu kuzu postunu üzerinden atıp gerçek yüzünü gösterince, bön safdil Alvin'in yerine gerçek Alvin, şeytana bile külah giydirecek Alvin gözüküp konuşunca, sorusunu yineleyince, konsey üyeleri neye uğradıklarını anlamadılar.

— Evet. Lys'e giden yolu kapamak hakkını kim verdi size?

Konsey üyeleri pusulayı büsbütün şaşırmış, salonu derin, iğne düşse duyulur bir sessizlik kaplamıştı. Jeserac'a gelince bıyık altından gülümsemekteydi. Bu Alvin'i o da pek tanımamaktaydı ama bu Alvin ilk başta konuşmuş, olan Alvin kadar geri zekâlı değildi hiç olmazsa.

Başkan bu meydan okuyuşu önce duymazdan gelmeye çalıştı. Tonuyla vurgusundaki şiddete rağmen bunun masum bir sorudan daha fazla bir şey, bir hesap sorma olduğuna bir türlü inanamamakta, belki de inanmak istememekteydi.

Başka çıkar yol olmadığını görünce tumturaklı bir tavırla yanıtladı.

— Nedenlerini burada açıklamamıza imkân olmayan yüksek politika ile ulusal menfaatlerimizin...

İpin ucunu kaybettiği için bir süre duraksadı.

— Bununla beraber bu nedenlerden birisinin Diaspar'ı diğer kültürlerin zararlı etkileri dışında tutmak, yabancı uygarlıklarına kokuşmuşluğundan korumak olduğunu söyleyebilirim.

Bu sözlerden sonra Alvin'e hem babacan hem de biraz tasalı bir tavırla bakıp gülümsedi ama Alvin oralı bile olmayıp büsbütün soğuk bir tavırla karşılık verdi.

— İnanılır gibi değil. Lys'te de Diaspar için aynı şeyin, hem de tıpatıp aynı şeyin söylenmesi inanılır gibi değil.

Üyelerin yüzlerinin sıkıntıdan gitgide gölgelendiğini, sarktığını görmekten özel bir mutluluk duyup davranmalarına imkân vermeden devam etti.

— Lys Diaspar'dan çok daha büyük. Kültür düzeyi de Diaspar'ınkinden düşük değil. Hem de hiç değil. Lys varlığımız bildiği halde varlığını açıklamadı. Dediğiniz gibi diğer kültürlerin zararlı etkisi dışında kalmak, yabancı uygarlıkların kokuşmuşluğundan korunmak için açıklamadı. Her iki taraf da aynı iddiayı ileri sürdüğüne göre her iki tarafın da yanıldığı açık değil mi?

Çevresine umutla baktı ama etrafındaki kapalı, somurtuk yüzlerde anlayışa benzer bir şey göremedi ve bu ölü balık gözlü, donuk, dünya yıkılsa kılları kıpırdamaz ihtiyarlara karşı duyduğu öfke birden doruğa ulaşıp kalbi öyle bir çarpmaya, şakakları öyle bir atmaya başladı ki gözleri karardı ve bir an için düşüp bayılacağım sandı.

Öfkesini bastırıp tekrar konuşmaya başladığında sesi artık hem buz gibiydi hem de çok açık bir küçümsemeyle doluydu. Konsey üyelerinin en vurdumduymazının bile rahatça anlayabileceği bir küçümseme ile doluydu.

— Atalarımız yıldızlara kadar ulaşan bir imparatorluk kurmuşlardı. Atalarımız yıldızlara kapı komşularına gider gibi gidip gelmekteydiler ama bizler, torunları, kentimizin duvarları dışına çıkmaya bile cesaret edememekteyiz. Nedenini açıklamamı ister misiniz?

Kimseden bir ses çıkmayınca konuşmasını sürdürdü.

— Korktuğumuz için. Ta tarihimizin başlangıcında olan bir şeyden korktuğumuz için. Uzun süre öncesinden tahmin ettiğim bu gerçeği, İstilacıları, Lys'te öğrendim. Ama İstilacılar yüzünden Diaspar'da mı saklanacağız? Diaspar'ın dışında hiç, ama hiçbir şey olmadığını iddia ederek iflah olmaz ödlekler gibi ebediyen Diaspar'da mı kalacağız? İstilacılar bizi yarım milyon yıl önce gerisin geriye sürdüğü için, Yer Yuvarlağına sürdüğü için artık hep esir, hep mahkûm mu yaşayacağız?

Parmağını tam yaraya, tam da gizli korkuların üstüne basmıştı. Hiçbir zaman duymamış olduğu, duymadığı için de bir türlü anlayamadığı korkularına. Artık istedikleri gibi hareket edebilirler, Alvin'i ister asar, ister keserlerdi. Alvin'e gelince, hiç olmazsa içini dökmüştü. Son bir bağımsızlık hareketiyle başkana döndü.

— Artık gidebilir miyim?

Başkan gidebileceğini konuşmadan, başını hafifçe öne doğru sallayarak belirtti. Büyük kapılar Alvin'in önünde sessizce açılıp kapandı ve kapanmalarından çok, çok sonra da fırtına patlak verip, konsey salonunu allak bullak etti.

Başkan fırtınanın yatışmasını bekledikten soma Jeserac'a döndü:

— Bana önce sizin görüşünüzü almam gerekiyor gibi geliyor. Ne dersiniz?

Jecerac herhangi bir açık vermemek için iyice düşündükten sonra ağır ağır konuştu:

— Her şey yeterince açık değil mi? Alvin şimdi Yarlan Zey'in mezarına giden yolun yarısını almıştır bile. Hayır. Müdahale etmemeliyiz. Bana gelince, beni pek takmamasına rağmen onu kaybetmek bana yine de çok acı gelecek.

Hafifçe göğüs geçirdi.

— Benim için dünya bir yana, Alvin Loronei bir yanaydı çünkü.

On ikinci Bölüm

RORDEN, Konsey salonundan ancak bir saat sonra çıkabildi. Bu bir saatlik gecikmeden ötürü çok geç kalmış olduğunu bildiği için bürolarına girdiğinde üzüntüden içi içini yemekte, ne yapacağını bilememekteydi. Alvin'in bir haber bırakıp bırakmadığını araştırırken bir yandan da önündeki yılların, Alvin'siz yılların ne denli boş, sönük yıllar olacağını ilk defa için derinden derine anlamaktaydı.

Alvin bir haber bırakmıştı ve bu haberin içeriği hiç de beklediği gibi değildi. Öyle ki Rorden mesajı birkaç defa üst üste okuduktan sonra bile gözlerine hâlâ inanamamaktaydı.

«Derhal Loranne kulesine gelin!»

Loranne kulesine daha önce ancak bir kere, Alvin güneşin batışını seyretmek için sürüklediğinde gitmiş ve gruba hayran kalmıştı. Ama hemen ardından da öyle bir dehşete, gecenin çölü kaplamaya başlayan gölgesi karşısında öyle bir dehşete kapılmıştı ki, Alvin'in yalvarmalarına rağmen ardına bile bakmadan kaçmış ve bir daha kuleye asla, asla ayak atmamaya yemin etmişti.

Ama bu yemine rağmen şimdi yine kulede, yine o soğuk rüzgâra karşı, duvarlarından yatay havalandırma şaftlarının çıktığı odadaydı. Alvin ortalıkta yoktu ama Rorden seslenir seslenmez karşılık verdi:

— Korkuluktayım. Orta şafttan geçip gelin.

Rorden duraksadı. Şafttan geçmektense ölmeyi yeğlerdi. Yine de bir an sonra Alvin'in, sırtını kente verip yüzünü önünde uzanan sonsuz çöle çevirmiş olan Alvin'in yanındaydı.

Kısa bir süre birbirlerine baktılar. Sonra Alvin oldukça pişman olmuş bir tavırla konuştu.

— Umarım başınızı derde sokmadım.

Bu sözler Alvin'e verip veriştirmek üzere olan Rorden'e dokunmuştu:

— Sokmadın. Konsey beni düşünemeyecek kadar kendi derdine düşmüştü.

Pes perdeden güldü.

— Kestaneleri ateşten çıkarmak da Jeserac'a düştü. Ben çıkarken kendini dörtbaşı mamur bir şekilde savunmaktaydı. Korkarım yanlış değerlendirdim onu.

— Jeserac için çok üzülüyorum.

— Yaşlı hocana oldukça tatsız bir oyun oynadın ama o bu oyundan oldukça hoşlanmış gibi görünüyor. Hem aslına bakarsan sana eski dünyayı ilk o gösterdiği ve bu da öyle az buz bir suç sayılamayacağı için, söylediklerinde gerçek olan bir taraf da vardı.

Alvin ilk defa gülümsedi:

— Şimdi size garip gelecek ama ne yapmak istediğimi, daha doğrusu aslında ne yapmak istediğimi, ancak öfkeden kendimi kaybedince anladım. Bundan ister hoşlansınlar ister hoşlanmasınlar, Diaspar'la Lys'i ayıran duvarı yıkacağım. Ama bu iş artık o kadar önemli olmadığı için biraz bekleyebilir.

Rorden hafiften hafiften endişelenmeye başladığını hissetti.

— Ne demek istiyorsun?

Alvin'in yanında robotlardan sadece birinin bulunduğunu fark edince endişesi artmaya başladı.

Öbür robot nerede?

Alvin kolunu ağır ağır kaldırıp, birbirlerini donup dalgalar gibi izleyen kum tepecikleriyle daha öteleri, kırık çizgili dorukları gösterdi. Rorden o yöne bakınca, çok uzakta madenin, güneşin ışıklan altında parlayan madenin ışıltısını, yanılmaya imkân olmayan ışıltısını gördü.

— Sizi bekliyorduk. Konsey salonundan çıkar çıkmaz dosdoğru robotlara gittim. Konseyin robotlara bana tüm öğreteceklerini öğretmeden önce el koymasından korktuğum için dosdoğru robotların yanına gittim ve hem çok zeki olmadıkları, hem de umduğumdan daha az şey bildikleri için, istediklerimi öğrenmem uzun sürmedi. Artık Üstadın sırrını biliyorum.

Bir an durduktan sonra bir kez daha hemen hemen seçilemeyen noktayı, robotu gösterdi.

— Bakın.

Işıklar saçan nokta çölü havadan aşıp yerden belki beşyüzmetre yükseklikte durdu. Ardından da çölden ağır ağır bir kum bulutu yükselmeye başladı.

Hiçbir şey, hiçbir hareket olmaması gereken bir yerde hareket olması kadar dehşet verici değildir. Bununla beraber gözlerine hâlâ inanamayan Rorden korku duvarım çoktan aştığı için, iki yana açılmaya başlayan kum tepecikleri karşısında artık hiçbir şey hissetmemekteydi. Bir şey, çölün derinliklerindeki bir şey, uykudan uyanan bir dev gibi gerinmekteydi. Rorden'in kulakları ayrılan toprağın uğultusu, karşı konmaz bir güç tarafından yarılan, parçalanan kayaların acı feryatlarıyla doldu. Sonra bir hortum kumları birdenbire yüzlerce metre yükseğe fışkırttı ve göz gözü

görmez oldu.

Kum hortumu yavaş yavaş alçalmaya, çölün bağrında açılmış olan derin, karanlık yarayı yavaş yavaş örtmeye başlamıştı ama Alvin'le Rorden gözlerini hâlâ gökyüzünden, kısa bir süre önce robottan başka bir şeyin görülmediği gökyüzünden ayıramamaktaydılar. Gördükleri karşısında arkalarındaki büyük kentte, önlerinde uzanan sonsuz çölde, Konseyin çekingenliğinde, Lys'in gururu da incir çekirdeği doldurmaz şeyler olduğundan, Alvin'in Diaspar'Ia Lys'i ayırar duvarı artık neden pek önemsemediğini Rorden şimdi anlamakta ve Alvin'e hak vermekteydi.

Toprak, kum, kaya örtüsü çölün parçalanmış böğründen yükselmekte olan uzay gemisinin gururlu çizgilerini bulandırabiliyor, ama gizleyemiyordu. Uzay gemisi bir nokta görünümü alıncaya kadar onları doğru döndükten sonra nokta genişlemeye, bir daire şekli almaya başladı.

Alvin sanki yeterli zaman yokmuş gibi süratle konuşmaya başladı.

— Üstadın kim olduğunu da, Yer Yuvarlağına neden geldiğini de hâlâ bilmiyorum. Robotun söylediklerinden anladığım kadarıyla, Yer Yuvarlağına gizlice inip, gemisini tekrar gereksinme duyarsa kolayca bulabileceği bir yere gizlemiş. En uygun, tüm Yer Yuvarlağını karış karış arasa da daha iyisini bulamayacağı yere, çölün kumları altında uzanmakta olan ve şimdi bile çok ıssız bir yer olan Diaspar limanına. Shalmirane'a gitmeden önce bir süre Diaspar'da yaşamış olabilir. Yol da o sıralarda açıktı herhalde. Sonra Shalmirane'a yerleşip gemisine bir daha gereksinme duymadığı için de, gemisi asırlar boyunca burada, bu kumların altında kaldı.

Robot korkuluğa doğru yöneldiğinden, gemi şimdi çok yakınlarına gelmişti ve Rorden yüz metre kadar boyunda olup, her iki ucunun da sivri olduğunu artık rahatça görebilmekteydi. Üzerindeki kalın toprak tabakasından ötürü kesin bir şey söylemek olanaksızdı ama üzerinde ne bir lumboz ne de bir giriş yok gibiydi.

Gövdesinin bir kısmının birdenbire dışarıya doğru açmaya başlayıp, onları birdenbire toza toprağa bulamasına rağmen, Rorden yine de küçük, çıplak bir odayla, bu odanın sonundaki bir kapıyı şöyle bir seçebilmişti. Gemiyle, korkuluğa canlı, duyarlı bir yaratık gibi yaklaşmış olan gemiyle şimdi aralarında ancak birkaç adımlık bir uzaklık kalmıştı. Evrenin tüm esrarını, tüm dehşetini simgeleyen bu gemi ona İnsanoğlunun iradesini o kadar uzun süre felce uğratmış olan ırksal korkuları başka hiç, ama hiçbir şeyin yapamayacağı derecede canlı bir tarzda anımsattığı için çok korkmuş olan Rorden aceleyle birkaç adım geriledi. Alvin Rorden'in neler duyduğunu çok iyi anlamaktaydı. Bunun yanı sıra, yaşamında hemen hemen ilk defa için, İnsanoğlunun beyninde kontrol edemeyeceği güçler de bulunduğunu, bu bakımdan Konseye kızmaktan ziyade acıması gerektiğini de anlamaktaydı.

Gemi kuleden sinek uçsa duyulacak bir sessizlik içinde uzaklaşınca Alvin'den ikinci kez ayrılmış, Alvin'e ikinci kez veda etmiş olduğunu düşündü. Alvin'den küçük, içine kapanık Diaspar'ın bildiği tek veda şekli tek Allahaısmarladıkla ayrılmış olduğunu düşünüp bir garip oldu.

Gemi artık gökyüzünde siyah bir noktadan başka bir şey değildi. Sonra bu noktada birdenbire yitip, gökyüzünde birdenbire İnsanoğlunun şimdiye değin üretmiş olduğu seslerin en korkuncu, gökyüzünde birdenbire açılmış bir boşluğa birdenbire dolan, bu uzun boşlukta sıkışıp kalan, bu uzun boşluğun, tünelin cidarlarını zorlayıp zorlayıp birdenbire patlatan bir gümbürtü duyuldu.

Çöl bu sesin son yankılarını emdiğinde bile Rorden yerinden kımıldamadı. Alvin'i düşünüyor, şimdiye değin o kadar çok kez yapmış olduğu gibi bir kere daha, Alvin'in daima alarga, her daim şaşırtıcı zekasını bir gün gelip de anlamasının mümkün olup olmayacağını soruyordu kendi kendine. Alvin hiçbir zaman büyümeyecek, hiçbir zaman olgunlaşmayacaktı. Alvin için evren bir oyundan, eğlenmek için çözümlenecek bir bulmacadan başka bir şey değildi. Alvin bu oyunu oynarken sonunda eline oyuncağı, İnsanoğlunun uygarlığından arta kalanı da silip süpürebilecek, enkaza çevirebilecek olan oyuncağı da geçirmişti. Uygarlık ister batsın ister çıksın, onun için yine de bir şey değişmeyecek, sonuç ne olursa olsun bu onun için yine de bir oyun, sadece bir oyun olarak kalacaktı.

Güneş artık iyice alçalmış, çölden doğru buz gibi bir rüzgâr esmeye başlamıştı ama Rorden kuleden hâlâ ayrılmamakta, hâlâ korkusunu yenmeye çalışmaktaydı. Sonra birdenbire korkusunu yendi ve yaşamında ilk kez için yıldızları, ışıltılı yıldızları gördü...

* * *

Hava süzgecinin iç kapısı açıldığı zaman gözlerinin önüne serilen lüksün bir eşini Alvin Diaspar'da bile görmemişti. Başlangıçta biraz yadırgadıktan sonra, yavaş yavaş ve biraz da huzursuzca bir şekilde, bu lüksün yıldızlar arası yolculukta nasıl bir etkisi olabileceğini düşünmeye koyuldu. Çevresinde hiçbir tür kumanda kolu yoktu ama karşısındaki duvarı tümüyle kaplayan büyük, oval ekran burasının sıradan bir oda olmadığını fazlasıyla belirtmekteydi. Bu ekranın önünde yarım daire şeklinde yerleştirilmiş üç alçak kanepe vardı. Bunun dışında iki masayla, son derece çekici birkaç koltuk ve neye yaradıklarını o an için çıkaramadığı bir sürü garip aygıt vardı.

Ekranın önüne rahatça uzandıktan sonra robotlarını aradı ama göremedi. Daha özenle araştırınca robotların bu köşeler sanki özel olarak onlar için yapılmışçasına, kubbe tavanın altındaki köşelerde durduklarını gördü. Bu öylesine

doğal bir eylem, öylesine doğal bir duruştu ki Baş Robotları hatırlayıp bu robotların hangi amaçla yapılmış olduklarını anında anladı.

Bunlar çevirici robotlardı. Bu konuda özel eğitim görmemiş olan hiçbir insanın yardım görmeden bir uzay gemisi kadar karmaşık bir makineyi yönetemeyeceği çevirici robotlar. Üstadı Yer Yuvarlağına getirmiş olan bu robotlar sonra da ardından Lys'e gitmişlerdi. Şimdi de eski görevlerini bir kez daha yerine getirmeye, bir kez daha güneş sistemlerini aşmaya hazırdılar.

Robotlara sınamak için rastgele bir emir verince, büyük ekran aydınlanıp, önünde garip bir tarzda kısalıp şişmanlamış, bir yana yatmış Loranne kulesi belirdi. Daha sonraki emirleri üzerine sırasıyla gökyüzünü, kenti, çölü gördü. Ortada büyültmeyle ilgili herhangi bir şey olmamasına rağmen, görünümler son derece canlı, doğal olamayacak kadar da netti. Görünümlerin değişmesinin geminin ilerlemesine bağlı olup olmadığını da merak etmekteydi ama bunu anlamasını sağlayacak bir yol bulamadı. Sınamaya, emir vermeye dilediği her manzarayı görebilecek duruma gelene kadar devam ettikten sonra sonunda kendini yola çıkmaya hazır hissetti.

— Beni Lys'e götür!

Bu gerçi basit bir emirdi ama izlenecek yolu kendisi de bilmediğine göre gemi yolu nasıl bulacak, emri nasıl yerine getirecekti? Daha önce üzerinde hiç durmamış olduğu bu konu üzerinde daha yeni yeni düşünmeye başlarken, gemi çölün üzerinden muazzam bir süratle ilerlemeye başlamıştı bile. Ne yapsa sırrına eremeyeceği bir konu üzerinde daha fazla kafa patlatmayı gereksiz bulan Alvin, olayların akışını olduğu gibi kabul etmeyi yeğleyip, minnetle kanapesine yaslandı.

Ekrandan büyük bir hızla gelip geçen görünümün ölçeğini kestirmek güçtü ama dakikada yüzlerce mil kat ediyor olmalıydılar. Kentten biraz uzaklaşıp da toprak birdenbire donuk gri bir renk alınca, kurumuş okyanuslardan birinin yatağı üzerinden geçmekte olduklarını anladı. Diaspar bir zamanlar denize çok yakın olmuş olmalıydı ama bu konuya en eski kayıtlarda bile hiç değinilmemiş olduğuna bakılırsa, kent ne kadar eski olursa olsun, okyanuslar yine de kuruluşundan çok önce kurumuş olmalıydılar.

Yüzlerce mil sonra yer kabuğu birdenbire yükselip tekrar çöle dönüştü. Bir keresinde gemisini kum tabakasının altında ancak seçilebilen, birbirlerini garip bir şekilde kesen, bölen bir hatlar ağı üstünde durdurdu. Bu bulmacayı çözmek için bir süre uğraştıktan sonra, sonunda terkedilmiş bir kentin kalıntılarına bakmakta olduğunu anladı. Milyonlarca insanın yaşamından geriye kumlardaki bu saban izlerini andıran çizgilerden başka hiç, ama hiçbir şey kalmamış olduğunu anlamakta dayanılır gibi olmadığından, kalbi paramparça oldu.

Düzgünlüğünü o ana dek korumuş olan ufuk çizgisi şimdi en sonunda bozulmakta, görmesiyle varmasının bir olduğu dağ doruklarının üzerinde kıvrılıp, katlanıp, kırılmaktaydı. Gemi de artık hız kesiyor, yüz mil uzunluğunda bir yay çizerek alçalmaya başlıyordu. Altında beliren Lys'in geniş ormanlarıyla sayısız nehirleri öylesine eşsiz, bakmaya doyulmaz bir tablo oluşturmaktaydı ki bir süre durup kuşbakışı seyretmekten kendini alamadı. Doğuda toprak gölgelenmişti. Bu gölgeli toprağın üzerinde büyük göller simsiyah çiçekler gibi durmaktaydılar. Gün batımındaysa aydınlık suların üzerinde, düşlenmesi bile olanaksız bir renk cümbüşü içinde ışıklar hâlâ raks ediyorlardı.

Robotlar ona buradan öteye kılavuzluk edemeyeceği için Airlee'nin yerini bulmak Alvin'e düştü. Böyle bir durumla karşılaşmayı beklemiş olan Alvin, robotlarının güçlerinin de bir sınırı olduğunu anlamaktan ayrı bir mutluluk duyup, gemisini Lys'i ilk defa için görmüş olduğu tepenin üzerine indirdi. Gemiyi yönetmek çok kolaydı. Alvin genel isteklerini bildirmekle yetiniyor, ayrıntılarla robotlar ilgileniyordu. Bununla beraber Alvin robotların tehlikeli veya yerine getirilmesi olanaksız emirleri duymazdan gelebileceklerini de düşünmekte, ancak bu konuda bir denemeye girişmeyi şimdilik göze alamamaktaydı.

Gelişini hiç kimsenin görmediğine hiç kuşku duymamaktaydı. Seranis'le tekrar zihni bir çarpışmaya girişmeyi katiyen dilemediği için de varışının gizli kalmasına özellikle önem vermekteydi. Planları gerçi biraz belirsizdi ama böylece yeniden dostça ilişkiler tesis edinceye kadar herhangi bir tehlikeyle karşılaşmayacaktı hiç olmazsa.

Asıl robotun kendisine artık itaat etmeyeceğini anlaması Alvin'i oldukça sarstı. Küçük bölümünden çıkmasını emrettiğinde robot hareket etmeyi reddedip olduğu yerde kalmak, Alvin'e çoğul gözleriyle ihtirassızca bakmakla yetindi. Kopya robot anında itaat edip Alvin'i rahatlattı ama, asıl robotun tutumunu ne dil dökmeler ne de yağ çekmeler değiştiremediği için Alvin bir süre bu isyan hareketinin nedenini bulmaya çalıştıktan sonra sonunda şu yargıya vardı: Robotlar doğaüstü yeteneklerine rağmen pek zeki değildiler ve son saatlerdeki olaylar da talihsiz robot için bardağı taşıran son damla olmuş olmalıydı. Talihsiz robot son saatler esnasında Üstadın tüm emirlerinin çiğnendiğine şahit olmuştu. Üstadın milyonlarca yıldan beri gözünü bile kırpmadan, amaç tekliğiyle itaat ettiği tüm emirlerinin çiğnenmesine şahit olmuş, sonunda da daha fazla dayanamayıp isyan etmişti.

Pişman olmak için artık çok geçti ama robot sonunda çıldırdığı için Alvin de tek bir kopya çıkarmış olmasına, şimdi elinde tek bir robot kalmış olmasına üzülmekten yine de kendini alamamaktaydı.

Airlee'ye giden yolda kimseye rastlamadı. Robotla hâlâ tam anlamıyla özdeşleşememiş olduğu ve robotu kontrol

altında tutmak için harcadığı çaba sinirlerini yay gibi gerdiği halde, kendisi uzay gemisinin içinde rahatça, hiçbir çaba harcamadan oturup dururken tanıdık yolun görüş sahası içine girmesi, kulaklarının ormanın fısıltılarıyla dolması, içinde garip, tanımlayamadığı bir duygunun doğmasına neden olmaktaydı.

Airlee'ye vardığında hava hemen hemen kararmıştı. Airlee'nin küçük evleri ışık öbekleri içinde yüzmekteydiler. Alvin gölgelere gizlene gizlene ilerleyerek görülmeden Seranis'in evine vardı. Sonra ortalığı birdenbire yüksek perdeden kızgın bir vızıldama kaplayıp, kendisini bir kanat sağanağının tam ortasında buldu. Bu beklenmedik saldırı karşısında elinde olmadan geriledikten sonra, bu kasırganın kaynağını keşfetti. Krift, kanatsız uçan her şeyi düşman varsayan Kriftti bu kasırganın nedeni. Krift robota daha önceleri de saldırmaya kalkışıp her seferinde de Theon tarafından durdurulmuştu. Bu güzel ama budala yaratığa bir zarar vermek istemeyen Alvin robotunu durdurup, Kriftin üzerine yağmur gibi yağan darbelerine karşı kendini elinden geldiğince korumaya, bu darbeleri mümkün olduğunca zararsızca savuşturmaya çalıştı. Aslında Seranis'in kapısı önünde durmamakta olmasına, aslında bir mil ötedeki gemisinde rahatça oturmakta olmasına rağmen, korkup sakınmaktan yine de kendini alamamaktaydı. Öyle ki Theon neler olup bittiğini anlamak için dışarı çıkınca büyük bir rahatlık duydu.

On üçüncü Bölüm

EFENDİSİ yaklaşınca Krift netameli bir vızıltıyla uzaklaştı. Kriftin uzaklaşmasını ani bir sessizlik izledi ve Theon robota bir süre bu sessizliği bozmadan baktıktan sonra sonunda gülümsedi:

— Döndüğüne sevindim. Yoksa dönmedin de hâlâ Diaspar'da mısın?

Theon'un beyninin kendisininkinden ne kadar daha süratle, daha büyük bir süratle çalıştığını anlayan Alvin Theon'a karşı içinde bir kere daha hafif bir gıpta duydu ve bir yandan robotun sesini ne kadar net bir şekilde yansıttığını merak ederken bir yandan da yanıtladı.

— Hayır, Airlee'deyim. Hem de oldukça yakında. Ama kısa bir süre için.

Theon'un yüzü kalpten gelen sıcak bir gülümsemeyle aydınlandı:

— Çok isabet edersin. Çünkü annemin seni affetmesine rağmen merkez Konsey bağışlamadı. Üstelik tam şu anda da toplantı halinde. Hem de sıkı sıkı kapalı kapılar ardında. Düşün ki beni bile uzaklaştırdılar.

— Toplantının konusu ne?

— Bilmediğimi sanıyorlar ama konu sensin. Senin hakkında akla gelebilecek her şeyi sordular ve benim de Shalmirane'da olanları anlatmam gerekti.

— O zamandan beri köprülerin altından çok su aktığı için bunun artık pek önemi yok. Bununla beraber şu merkez Konseyinle bir konuşsam iyi olacak.

— Düşünebileceğin gibi tüm Konsey burada değil. Ama üyelerin üçü senin gidişinden beri soruşturma yapıyor.

Alvin gülümsedi. Artık nereye giderse gitsin, ardından daima derin bir hayret dalgasının doğmasına neden olduğu için, buna hiç mi hiç şaşırmamaktaydı.

Uzay gemisinin emniyetiyle rahatlığı ona daha önce pek ender duyduğu bir güven hissi veriyor ve Theon'un ardından evine girdiği şu sırada kendini duruma tamamen hâkim hissetmesine yol açıyordu. Toplantı salonunun kapıları kapalı olduğu için Theon içerdekilerin dikkatini ancak aradan bir süre geçtikten sonra üzerine çekebildi. Kapılar isteksizce iki yana açıldı ve Alvin robotunu süratle içeri soktu.

Seranis'le son defa konuşmuş olduğu tanıdık salondu bu. Başının üzerinde sanki tavan, ya da başka bir kat yokmuş gibi yine yıldızlar parlamaktaydı. Öyle ki Alvin bu görünümün nasıl yaratıldığını bir kere daha merak etmeden kendini alamadı.

Havada ilerlemesinin üç Konsey üyesinin koltuklarında donup kalmalarına yol açmasına karşın Seranis'in yüzünden sadece ancak hissedilebilir bir hayret ifadesi gelip geçti.

Alvin bu başkası yerine, Theon yerine giriş sanki dünyanın en doğal şeyi imiş gibi sakin, terbiyeli bir tavırla konuştu:

— İyi akşamlar. Gördüğünüz gibi sonunda dönmeye karar verdim.

Şaşkınlıkları beklentisini kat kat aşmaktaydı. Kendini ilk toplayan saçları hafiften hafife kırlaşmaya başlamış olan genç bir adam oldu. Bununla beraber, kendisini oldukça toparlamış olmasına rağmen duyduğu hayreti yine de tamamen yenemediğinden, sesi yine de biraz soluk soluğaydı:

— Buraya nasıl geldiniz?

Alvin önce bu soruyu geçiştirmenin akıllıca bir davranış olacağım düşündü. Sorunun soruluş tarzı pirelenmesine yol açmıştı. Ayrıca yeraltı ulaşım sisteminin iptal edilip edilmemiş olduğunu da bilmemekteydi. Sonunda yalan söylemeyi yeğledi.

— Geçen sefer geldiğim gibi!

İki üye gözlerini öbür üyeye çevirip, sen ne dersin gibisinden sabit bakışlarla bakmaya başlayınca, üçüncü üye ellerini bilmem dercesine bir tavırla iki yana açıp ellerinin hareketini dudaklarını bükerek pekiştirdi. Saçlarına ak düşmeye başlamış olan genç üye tekrar sordu.

— Herhangi bir güçlükle karşılaşmadınız mı peki?

— En ufak bir güçlükle bile karşılaşmadım.

Üyelerin içine düşmeye başladıkları derin şaşkınlıktan sonuna dek yararlanmaya, yangına körükle gitmeye kararlı olan Alvin bunda iyice başardı olmaya başladığını görüp devam etti.

— Kendi hür irademle, kendi isteğimle geri döndüm ama önceki anlaşmazlığımızı unutmadığım için şimdilik gözden ırak duruyorum. Eğer bizzat gelirsem hürriyetimi yeniden elimden almaya, hareketlerimi tekrardan kısıtlamaya kalkışmayacağınıza söz verir misiniz?

Bir süre, akıllarından neler geçirdiklerini, neler tasarladıklarını fazlasıyla merak ettiği bir süre boyunca kimse bir şey demedi. Sonra da Seranis hepsinin adına konuştu:

— Diaspar artık bizimle ilgili herşeyi bildiğine göre seni tutuklamamızın anlamı da kalmadı.

Seranis'in sesindeki serzenişten ötürü Alvin hafifçe kızardı.

— Dediğiniz gibi Diaspar artık herşeyi biliyor. Ama müsterih olun. Sizinle ilişki kurmayacak. Düşük düzeyde bir kültürün temasıyla yozlaşmak istemediği için sizinle hiçbir şekilde ilişki kurmayacak!

Üyelerin bu sözlere tepkilerini ölçmekten, Seranis'in bile hafifçe kızarmasını gözlemekten büyük bir mutluluk duydu. Eğer Lys'le Diaspar'ı birbirlerine karşı yeterince kışkırtabilir de sonunda birbirlerine düşürebilirse, sorununun yansından fazlasını çözümlemiş olacağını hissetmekteydi. Farkında değildi ama yeryüzünden çoktan silinip gitmiş olan politika sanatını öğrenmekte, bu çoktan kaybolmuş sanatın inceliklerini uygulamaktaydı. Üsteledi:

— Dediğim gibi buradayım ama geceyi burada geçirmek niyetinde de değilim. Söz veriyor musunuz?

Göğüs geçiren Seranis'in dudaklarında hafif bir gülümseme belirdi.

— Bildiğin gibi bunu daha önce de denedik ama başaramadık. Bununla beraber, madem ısrar ediyorsun, söz veriyoruz. Kılına bile dokunmayacağız.

Alvin robot geri dönene kadar bekledi. Robota büyük bir özenle son talimatlarını verip, iyice anladığından emin olmak için bu talimatları bir bir tekrarlattıktan sonra da gemiden çıktı.

Kapılar sessizce kapandı, hafif bir hava akımının çıkardığı fısıltı duyuldu, karanlık bir gölge, geminin gölgesi yıldızlan bir an için gözden sakladı ve gemi uzaklaştı.

Alvin düştüğü yanılgıyı ancak gemi gözden kaybolduktan sonra anladı. Robotun duyularının kendisininkilerden çok farklı olduğunu unutmuş, gecenin ne kadar karanlık olacağım hiç hesaba katmamıştı. Yolunu birçok kere tamamen kaybetti. Ağaçlara çarpmasına birçok kere ramak kaldı. Ormanın içi geceden de karanlıktı, zifiri karanlıktı. Köklerle çalıların arasından bir ara büyük, çok büyük bir şey çıkıp dosdoğru üzerine geldi ve belinin hizasına kadar gelen iki zümrüt yeşili göz üzerine dikilip gözlerini kırpmadan yüzüne bakmaya başladı. Alvin yumuşak bir sesle seslenince de inanılmaz derecede uzun bir dil uzanıp ellerinin derilerini yüzercesine yalamaya başladı. Bunun ardından da güçlü bir vücut vücuduna sevgiyle sürtünüp, yine geldiği gibi çıt bile çıkarmadan uzaklaştı. Alvin bu gözlerle bu dilin, bu vücudun sahibinin ne olabileceğini bir süre düşündüyse de bir türlü bulamadı.

Önünde uzanan ağaçların arasından artık kasabanın ışıklan görünmeye başlamıştı ama ayaklarının altındaki yol şimdi ölgün-mavi ateşten bir nehir halini almış olduğu için, artık bu ışıkların kılavuzluğuna gereksinme duymamaktaydı. Bastığı yosunlar ışıklıydı ve ayaklan bu yosunların üzerinde koyu, ağır ağır silinen izler bırakmaktaydılar. Hem garip, hem de güzelliğine doyulmaz bir görünümdü bu. Alvin bu yosunlardan birkaçını koparıp, ışıltılarını çanak haline getirdiği avuçlarında seyretmekten, ta ışıltıları sönene kadar seyretmekten kendini alamadı.

Theon onu evin dışında beklemekteydi. Alvin gençliğinin kendisine sağladığı avantajlar, pek adil sayılamayacak avantajlar neler olursa olsunlar gençliğinin yüzüne vurulmasından yine de hiç mi hiç hoşlanmadığı için, üyelerin yüzlerinde onlara takdim edilirken beliren ve pek öyle gizlemeye çalışmadıkları hayretten oldukça sıkıldı.

Bir yandan yorgunluk alırken bir yandan da aklım boş tutmaya, hiçbir şey düşünmemeye çalışmaktaydı. İyice dinlendikten sonra da daha önce hiç konuşmamış olduğu gibi konuşmaya başladı.

Konusu Diaspar'dı. Kenti son kez görmüş olduğu haliyle, çölün bağrında düş kuran, kuleleri gökyüzüne karşı tutsak gökkuşakları gibi parıldayan haliyle resmetti. Belleğinin derinliklerinden şiirleri, eski ozanların Diaspar'ı övmek için düzdüğü şiirleri çekip çıkardı. İnsanlardan kentin güzelliğine güzellik katmak için ömürlerini esirgemeden feda etmiş sayısız kimseden söz etti. Ömrü ne kadar uzun olursa olsun artık hiç, ama hiç kimsenin kentin hazinelerinin yüzde birini bile tüketemeyeceğinden dem vurdu. Diaspar'lıların yaratmış olduğu harikalardan bir kısmının üzerinde inceden inceye durup Shervane gibi, Perildor gibi sanatçıların, insanlığın ebediyen hayranlık duyması için yaratmış olduğu ender eserlere hiç olmazsa bir göz atmalarını sağlamaya çalıştı. Loronei'den, adını taşıdığı Loronei'den de söz edip, biraz arzu, biraz da merakla, nağmelerinin Yer Yuvarlağından yıldızlara yükselen son musiki olduğunun doğru, gerçekten de doğru olup olmadığını sordu.

Alvin'i ne sözünü kesip, ne de soru filan sormadan sonuna kadar dinlediler. Konuşmasını bitirdiğinde vakit çok geç olmuş, uzun günün coşku ve gerilimi sonunda dayanılmaz bir ağırlıkla omuzlarına çökmüştü. Kendini ölecekmiş gibi yorgun hisseden Alvin birdenbire uyuyakaldı.

Şafaktan kısa bir süre sonra kasabadan ayrıldıklarında hâlâ yorgundu. Oldukça erken kalkmış olmalarına rağmen, onlardan da erken davranmış, yola onlardan da önce çıkmış olanlar da vardı. Gölde üç üyeye yetişip, birbirlerini uzaktan tanıyan kimseler gibi hafifçe selâmlaştılar. Soruşturma komitesinin nereye gitmekte olduğunu yediği ekmek gibi kesinlikle bilen Alvin, eğer başlarım daha fazla belaya sokmazsa bu iyiliğinin altında kalmayacaklarını düşünüp, tepenin ayağına varınca durup yanındakilere dönerek neşeyle konuşmaya başladı.

— Korkarım yanılttım sizleri dün gece. Lys'e eski yoldan, Lys'le Diaspar arasındaki yeraltı yolundan gelmedim. Bu bakımdan yolu kapamaya çalışmanıza hiç gerek yoktu.

Bu sözler üzerine üyelerin yüzlerinde hem bir ferahlık, hem de bir gece öncekini kat kat aşan bir şaşkınlık belirdi.

— Bu da yalan değilse, buraya nasıl geldiniz peki?

Bu soruyu üçlü komitenin önderi sormuştu ve Alvin içlerinden hiç olmazsa onun gerçeği yavaş yavaş sezmeye başladığını hissetmekteydi. Bir an için beyninin henüz bir an önce verdiği, dağların üzerinden uçurduğu emri alıp almamış, gerçeği bu şekilde kavrayıp kavramamış olduğunu düşündükten sonra hiçbir şey söylemeyip, sessizce kuzey göğünü göstermekle yetindi.

Gümüşi bir ışık noktası dağların arkasından gözün izleyemeyeceği bir süratle yükselmekte, dağların üzerinde gökkuşağını andıran geniş bir yay çizerken, ardında bir mil uzunluğunda bir ak ısı izi bırakmaktaydı. Bu gümüşi ışık Lys'in onbin metre üzerinde muazzam süratini hiç kesmeden, hiç frenlemeden, birdenbire, zınkkadak durdu. Öyle ki izleyenlerin beyinleri bu ani duruşa ayak uyduramayıp gözlere gereken emri zamanında veremedikleri için, izleyenlerin gözleri hızlarını alamayıp ışık noktasının durduğu yerden çok, çok daha ötelere uzanıp, tekrar gerisin geriye duruş noktasına geldiler. Sonra müthiş bir gürleme, geminin parçaladığı ses duvarının gürlemesi, yeri de göğü de sarsan müthiş gürlemesi duyuldu ve gemi, güneşin altında muhteşem bir şekilde parlayan görkemli gemi, tepenin yamacına, yüz metre derilerine indi.

İçlerinden en çok kimin şaşırdığım söylemek güçtü ama kendini ilk toparlayan Alvin oldu. Uzay gemisine doğru koşar adım ilerlerken, ilk yolculuğunda hareket ettiğini hiç hissetmediği halde şimdi neden böylesine birdenbire ilerleyip, yine birdenbire durmuş olduğunu merak etmekte, artık hep bu şekilde mi yol alacağını düşünmekteydi.

Üzerinde daha derin derin düşündüğü şeyse, daha bir gün öncesine kadar kalın, demir sertliğinde bir kaya tabakası altında durduğu halde, şimdi böylesine ışıl ışıl, böylesine pırıl pırıl olması, bu denli görkemli görünmesiydi. Bu soruların yanıtlarım, ancak geminin yanma varıp da ellerini düşünmeden, ihtiyatsızca gövdesine koyunca, parmaklarını yakınca buldu. Pupanın yakınlarında hâlâ toprak, kaya izleri vardı ama bunlar eriyip lava dönüşmüşlerdi. Bu lavların dışındaki tüm pislikler de akıp gitmiş ve altlarından alaşım, ne zamanın ne de doğal hiçbir gücün hiçbir zaman tahrip edemeyeceği ölümsüz maden alaşımı çıkmıştı.

Alvin yanında Theon'la açık girişin ağzında durup üç üyeye, yüzleri düşüncelerini açığa vurmayan üyelere baktı.

— Shalmirane'de ödemem gereken bir borç var. Lütfen Seranis'e öğleye döneceğimizi söyleyin.

Alacağı yol çok kısa olduğu için gemi şimdi çok ağır ilerlemekteydi. Gemi güney ufku üzerinde gözden kaybolunca grubun önderi olan genç üye omuzlarını filozofça bir tavırla silkti.

— Yenilik isteklerine şimdiye dek daima karşı çıkıp önlediniz. Ama geleceğin artık ne bizlerin, ne de sizlerin, tutucuların elinde olduğunu sanmıyorum. Artık bir dönemin sonuna geldik ve Lys de, Diaspar da bu sonu en iyi şekilde değerlendirip, geleceğe en akılcı şekilde adım atmak zorundalar.

Kısa bir sessizlikten sonra üyelerden biri çok düşünceli bir tavırla konuştu.

— Arkeoloji konusunda uzman sayılmam ama bu aracın sıradan bir füze olamayacak kadar büyük olduğu apaçık. Bu bir, uzaygemisi olmasın?

— Bir uzay gemisi mi? Eğer bu bir uzay gemisi ise başımıza belayı aldık demektir.

— Hem de daniskasını.

Hâlâ derin derin düşünmekte olan üçüncü üye söz aldı.

— Hem füzelerin hem de uzay gemilerinin aynı anda ortadan yok oluşu ara devrenin en büyük esrarlarından birisidir. Bu araç bir füze de olabilir, bir uzay gemisi de ama bizim kendimizi şimdi en kötü olasılığa hazırlamamız daha iyi olacak. Eğer bu bir uzay gemisi ise, gerçekten bu genç istilacıların gazabını tekrar üstümüze çekebileceği ve bu da sonumuz olacağı için, bu gencin Yer Yuvarlağını terk etmesini ne pahasına olursa olsun önlemeliyiz.

Bu sözleri izleyen ölüm sessizliğini önderleri bozdu:

— Bu gemi Diaspar'dan geldi... Diaspar'da işin aslını bilen biri olmalı... Mutlaka, mutlaka olmalı... Diaspar'l kuzenlerimizle derhal temasa geçmemizde yarar olacağı kanısındayım... Tabii eğer bizimle konuşmaya tenezzül ederlerse...

Alvin'in ektiği tohum umduğundan da önce yeşermiş, beklediğinden de önce filizlenmeye başlamıştı.

Shalmirane'a vardıklarında dağlar hâlâ gölgeler içinde yüzmekteydiler. Çanak şeklindeki büyük kale bu dağların doruğundan bakıldığında çok küçük göründüğünden, bu kalenin, bu küçük, abanoz dairenin bir zamanlar tüm Yer Yuvarlağının kaderini ellerinde tutmuş olduğuna inanmak şimdi imkânsız gibi gelmekteydi.

Alvin gemiyi yıkıntıların üzerine indirirken, meşum görünümün damarlarındaki kanı dondurduğunu hissetti. Ne yaşlı adamı, ne de robotlarını göremedikleri gibi, tünelin girişini bulmakta güçlük çektiler. Merdivenlerin üzerine çıktıklarında Alvin gelişlerini bildirmek için seslendi ama bu seslenişe cevap alamadıklarından, yaşlı çömezin belki de uyumakta olduğunu düşünüp ilerlemeye devam ettiler.

Yaşlı adam uyumaktaydı. Ellerini göğsü üzerinde kavuşturmuş, derin, çok derin bir uykuya dalmıştı. Gözleri, açık ama artık görmeyen gözleri dama bakmakta, sanki hem ağır, yekpare damı, hem de ötesindeki ışıltılı yıldızları görmekteydi. Dudaklarında hafif bir gülümseyiş donup kalmıştı. Ölüm yaşlı adama bir düşman gibi değil de bir dost gibi gelmiş, onu en sonunda huzura, o kadar ısrarla aradığı ebedi huzura kavuşturmuştu.

On dördüncü Bölüm

YAŞLI adamın iki robotu başucunda hareketsiz durmaktaydılar. Alvin cesede doğru bir adım atınca tentaküllerini ileriye, Alvin'e doğru uzatıp yaklaşmasını önlediler.

Yapabileceği bir şey olmayan Alvin ısrar etmeyip olduğu yerde kaldı. Bu ölümün mermer yüzüne ilk bakışıydı ve kalbini buzdan bir el sıkıştırıp, kulaklarını mezarın donmuş sessizliği doldururken gençliğinden bir şeyin, bir daha geri gelmeyecek, bir daha boşluğu doldurulamayacak bir şeyin de ebediyen gelip geçmiş, ebediyen uçup gitmiş olduğunu hissetmekteydi.

Bu garip, türünün sonuncusu cemiyetin, dünyanın bir benzerinin daha belki de hiç göremeyeceği cemiyetin sonu buydu. Ama bu insanlar, eğer uğraş vermemiş olsalardı, ebediyen kaybolup gidecek olan geçmiş bilgileri sanki bir mucize eseriymiş gibi kurtarıp, saklamış oldukları için, kandırılmış, boş umutlar peşinde koşmuş olmalarına rağmen, yaşamları yine de tümüyle boşa harcanmamıştı. Bu bakımdan artık düzenleri de gönül hoşluğuyla, bir zamanlar varlıklarını ölümsüz varsaymış, milyonlarca diğer, benzer cemiyetin tuttuğu yolu tutabilir, tarihin tozlu sayfalan arasına gömülebilirdi.

Yaşlı adamı dağlar arasındaki mezarında, dünya durdukça hiç ama hiç kimsenin rahatsız edemeyeceği mezarında uyumaya bıraktılar. Yaşlı adama uzun yaşamında sadakatle hizmet etmiş olan robotlar onu uykusunda, yaşamından da uzun ebedi uykusunda da terk etmeyecekler, bekleyecekler, artık hiçbir zaman veremeyeceği emirleri bekleyeceklerdi. Dağlar yerlerinden oynayıp birbirleri üzerine devrilene, birbirlerine çarpıp tuz-buz olana, Yer Yuvarlağı yörüngesinden çıkıp boşluğa kayana, boşlukta infilak edene, milyarlarca zerreye ayrılana dek bekleyecek, bekleyeceklerdi...

Bir zamanlar insanoğluna aynı vefayla hizmet etmiş olan dört ayaklı hayvanlara gelince, soyları çok uzun zaman önce tükenmiş olduğu için, iki genç bu hayvanların adlarını bile duymamışlardı.

Sessizce uzay gemisine dönüp son bir kere daha geriye, dağların arasına sıkışıp kalmış siyah bir gölü andıran kaleye baktıktan sonra, Lys portakal rengi bir denizde büyük, yeşil bir ada görünümü alana kadar yükseldiler. Alvin daha önce hiçbir zaman bu kadar yükseklere çıkmamıştı. Daha da yükselip gemiyi durdurduklarında Yer Yuvarlağının oluşturduğu yayı bütünüyle görebildiler. Çok küçülmüş olan Lys, çölün gri ve portakal karışımı rengine karşı kara bir gölgeden başka bir şey değildi artık ama, Yer Yuvarlağının çizdiği yayın öbür tarafında bir şey, rengarenk mücevher Diaspar'dı ve bu da Theon'un Diaspar'ı ilk görüşüydü.

Uzun süre Yer Yuvarlağının altlarında dönüşünü seyrettiler, insanoğlunun tüm eski varları içinde yitirmeyi en az göze alabileceği devlet hiç kuşkusuz buydu. Lys'le Diaspar yöneticileri şimdi keşke burada, yanlarında olsaydı da, bu devleti buradan, onların gözleriyle görebilseydiler.

— Theon. Acaba doğru mu hareket ediyorum?

Arkadaşının beynine bazen birdenbire üşüşüp onu umutsuzluğa sürükleyen, kuşkular içinde kıvrandıran sorular konusunda henüz hiçbir fikri olmayan Theon şaşırdı. Rorden'inkinden daha düşük bir ölçüde olmasına rağmen. Rorden gibi Theon da karakterinin büyük ölçüde etkilendiğini, Alvin'in ardında oluşturduğu kasırganın girdabının, Rorden gibi onu da içine çektiğini, emip yuttuğunu hissettiğinden, bu soruya tarafsız bir yanıt vermesi kolay değildi. Ağır ağır konuştu:

— Haklı olduğuna inanıyorum. Irklarımız oldukça uzun zaman ayrı kaldılar. Gereğinden de fazla bir zamandan beri ayrı kaldılar.

Duygularının yanıtının tarafsızlığını bozduğunu bildiği halde, yine de cevabının doğru olduğunu düşündü ama Alvin, kuşkularından hâlâ kurtulamamış olarak tasalı bir tavırla üsteledi.

— Şimdiye dek akıl etmediğim, atladığım bir sorun var. Yaşam süreçlerimiz arasındaki fark sorunu.

Bu sözlere başka bir şey eklemedi ama herbiri diğerinin ne düşündüğünü bilmekteydi.

Theon sonunda Alvin'in sözlerindeki gerçeği kabul etti.

— Bu durum beni de çok tasalandırıyor ama ırklarımız yeniden tanışıp kaynaştığında sorunun kendiliğinden çözümleneceğini sanıyorum. Her iki tarafın birden haklı olamayacağına kuşku yok. Bizim yaşam süreçlerimiz çok kısa, sizlerinki de çok uzun ama zamanla bir uzlaşmaya varılabilir.

Tek umudun bir uzlaşmada yattığı doğruydu. Bununla beraber geçiş dönemi çağlan yine de çok, çok zor olacaktı. Alvin bir kere daha Seranis'in acı sözlerini hatırladı.

«Sen hâlâ gençliğini sürerken ben de, Theon da çoktan ölmüş olacağız.»

Öyle olsundu. Koşulları kabullenecekti. Diaspar'da bile tüm dostlukların üzerine aynı süreç farkının gölgesi düşmekteydi ve aslına bakılırsa, uzlaşmanın yüz yıl, ya da bir milyon yıl sonra gerçekleşmesinin, sonuçta hiçbir önemi yoktu, insanoğlunun geleceği iki kültürün birleşmesini gerektiriyordu ve tüm insanlığın söz konusu olduğu bir yerde bireysel mutluluğun sözü bile edilemezdi. Alvin insanlığı bir an için kendi öz yaşamının canlı bir geçmişinden daha fazla bir şey olarak görüp, seçiminin bir gün gelip de neden olabileceği bireysel mutsuzluğu gözünü kırpmadan kabullendi.

Altlarında Yer Yuvarlağı dönmeye, durmadan dönmeye, arkadaşının iç dünyasını sezen Theon da susmaya devam etmekteydi. Alvin içini dökmeyi sürdürdü:

— Diaspar'dan ilk ayrılışımda ne bulmayı umduğumu bilmiyordum. Ama o zamanlar Lys'le, Lys'in verebilecekleriyle yetinebilirdim. Şimdiyse yeryüzündeki her şey bana artık öyle küçük, öyle anlamsız görünüyordu ki. Şimdiye kadar çözdüğüm her sorunun ardından daha yeni, daha güç sorunlar çıktı. Öyle ki, artık Üstadın kim olduğunu, Yer Yuvarlağına neden geldiğini öğrenmedikçe huzura kavuşamayacağım. Ama sonuçta bu da bir şey değiştirmeyecek. Çünkü eğer bir gün gelir de bunu öğrenebilirsem bu sefer de Büyüklerle, İstilacıların kimler olduğunu araştırmaya başlayacağım ve sanırım bu sonsuza dek böyle sürüp gidecek.

Arkadaşım hiç bu kadar tasalı görmemiş, onun hakkında şu son birkaç dakika süresinde pek çok şey öğrenmiş olan Theon onun konuşmasını kesmeyi hiç dilememekteydi. Alvin monoloğunu sürdürdü:

— Robot bana bu geminin Yedi Güneşlere yarım günden daha kısa sürede gidebileceğini söyledi. Ne dersin? Acaba oraya gitmeli miyim?

— Acaba ben de seni durdurmalı mıyım?

— Gerçekten böyle düşünsen bile bu yine de bir cevap değil. Uzayda nelerle karşılaşabileceğimizi bilmiyoruz. Üstelik İstilacılar evrenden ayrılmış olsa bile, uzayda yine de insana dost olmayan güçler bulunabilir.

— Niçin dost olmasınlar? Filozoflarımızın üzerinde asırlardan beri tartıştıkları konulardan biri de bu. Oysa gerçekten akıllı bir yaratığın, akıllı olduğu için düşman olmaması gerekir.

— Ya İstilacılar? Ya İstilacılara ne demeli?

Theon altlarında uzanan sonsuz çölleri gösterdi.

— Bir zamanlar bir imparatorluğumuz vardı. Şimdi göz koyacakları neyimiz kaldı ki gelsinler?

Bu görüş tarzı Alvin'i biraz şaşırtmıştı:

— Tüm Lys bu kanıda mı?

— Sadece bir azınlık. Sokaktaki adamın böyle şeylerle uğraştığı yok. Eğer fikrini sorarsan da, büyük bir olasılıkla, İstilacılar Yer Yuvarlağım yok etmeyi gerçekten isteselerdi, bunca zaman beklemeyeceklerini, bunu asırlar önce yapacaklarını söyleyecektir. İstilacılardan şimdi ancak birkaç kişi, aralarında annem de bulunan birkaç kişi korkuyor.

— Diaspar'lılar son derece ödlek oldukları için bizde durum çok daha değişik. Annen namına üzüldüm. Benimle gelmene engel olacağım sanıyor musun?

Alvin'in sadece Seranis'in onayım düşünüşünün, kendi rızasını çantada keklik varsayışımın farkına bile varmayan Theon soruyu üstüne basa basa yanıtladı.

— Buna hiç kuşkum yok.

Alvin bir an düşündü.

— Annen şimdi gemiyi de öğrenmiştir, ne yapmak niyetinde olduğumu da. Airlee'ye dönmeliyiz. Hem de bir an önce.

— Hayır. Bu güvenceli bir hareket olmayacaktır. Daha iyi bir planım var.

İndikleri küçük kasaba Airlee'ye ancak oniki mil çekmekteydi. Bununla beraber mimarisi ile yayılışı Airlee'den çok farklıydı. Birkaç katlı, bir gölün çevresine sıralanmış olan evler, karşı sahillere bakmaktaydılar. Göz alıcı renklere boyanmış, kıyı boyunca demir atmış çok sayıda tekne suların üzerinde salınmaktaydı. Bu tekneler böyle şeylerin adını bile duymamış olan Alvin'i hem büyülediler, hem de ne işe yaradıklarını merak etmesine yol açtılar.

Arkadaşlarını görmeye giden Theon'un dönüşünü gemide bekledi. Geminin çevresinde toplanan, kendilerini geminin içinden izlemekte olduğunun farkında bile olmayan kalabalığın derin hayretiyle, suskun tasası eğlendiriciydi. Theon birkaç dakika soma geri dönünce, bu araştırıcı kalabalığı yarıp hava kilidine ulaşmakta epey güçlük çekti ve ancak kapı tekrar arkasından kapanınca rahat bir nefes aldı.

— Annem gönderdiğin haberi iki üç dakika sonra alacak. Gerçi nereye gitmek niyetinde olduğumuzu söylemedim ama bunu tahmin etmekte güçlük çekmeyecektir. Bunların yanı sıra, seni çok ilgilendirecek bazı şeyler de öğrendim.

— Ne gibi şeyler?

— Merkez Konsey Diaspar'la görüşmelere başlayacak.

— Bu doğru olamaz.

— Doğru. Hem de bal gibi. Gerçi bu konuda henüz bir açıklama yapılmış değil ama bu gibi şeylerin gizli kalamayacağını sen de benim kadar iyi bilirsin.

Bu doğruydu. Özellikle Lys'te.

— Görüşecekleri konu neymiş?

— Büyük bir olasılıkla biziz. Daha doğrusu bizi nasıl durdurabilecekleri. Bu kadar çabuk dönmemin sebebi de bu.

Alvin biraz hüzünlü bir tavırla gülümsedi:

— Demek akılla iknanın sürçtüğü yerde korku işe yaradı.

— Tam üstüne bastın. Hem de üyeleri dün gece gerçekten etkilemene rağmen. Sen uyuya kaldıktan sonra aralarında daha uzun süre konuşmalarına rağmen.

Bu görüşmenin sebebi ne olursa olsun Alvin bundan yine de büyük bir hoşnutluk duymaktaydı. Diaspar'da, Lys'te tepki göstermekte şimdiye dek ağır davranmışlardı ama, olaylar artık hızla doruğa tırmanmaktaydılar. Doruğun kendisi için tatsız sonuçlan olabileceğine ise Alvin pek aldırmamaktaydı.

Robota son talimatlarını verdiğinde çok yükseklerdeydiler. Uzay gemisi hemen hemen durmuştu. Belki bin mil aşağılarındaki Yer Yuvarlağı gökyüzünü hemen hemen doldurmakta ve hiç de davetkâr görünmemekteydi. Alvin geçmişte daha kaç uzay gemisinin şimdi onların durduğu yerde kısa bir süre durduktan sonra yoluna devam ettiğini merak etti.

Orada oldukça uzun süre durdular. Sanki robot yola çıkmadan önce, milyonlarca asırdan beri kullanılmamış olan kumanda aygıtlarıyla devreleri tek tek gözden geçirmekteydi. Sonra hafif, çok hafif bir vınlama duyuldu. Alvin uzay gemisinin böyle bir ses çıkardığım ilk defa duymaktaydı. Bu vınlama süratle, perde perde yükseldi. Kulağın duyu sınırını da aşıp, ses duvarlarım da peşpeşe delip duyulmaz oldu ve Alvin herhangi bir sarsılma, atıla, ilerleme hissetmemesine rağmen, yıldızların ekrandan birdenbire süratle gelip geçmeye başladıklarım fark etti. Yer Yuvarlağı tekrar belirip tekrar kaybolduktan sonra, tekrar, ama bu kez değişik bir açıdan gözüktü. Uzay gemisi uzayı koklamakta, ekseni çevresinde kuzeyi arayan bir pusula ibresi gibi dönüp, yönünü aramaktaydı. Uzay gemisi burnunu en sonunda yıldızlara verip, yıldızlara yönelik dev bir füze gibi hareketsiz kalıncaya kadar, gökler çevrelerinde dakikalar boyunca dönüp dönüşüp, kıvrılıp sarılıp, birleşip ayrılıp, içiçe içiçe geçip, Samanyolu Samanyolu devrildiler.

Ekranın ortasında şimdi Yedi Güneşler belirmişti. Yedi Güneşlerin büyük, gökkuşaklarıyla çevrili halkası. Yer Yuvarlağının karanlık bir hilal halindeki küçük bir parçası, gün batımının altınla, kızıl kan karışımı bir kenar çektiği küçük bir parçası hâlâ görülebilmekteydi. Dakikalar gelip geçer, Yedi Güneşler ekranda parıldamaya devam ederken bir şeylerin, tüm beklentilerinin ötesinde bir şeylerin olup bittiğini anlayan Alvin, koltuğunun kenarlarım sımsıkı kavramış, beklemekteydi.

Sanki zorla yerlerinden koparılıyorlarmış gibi birden içi bayıldı. Herhangi bir ses duyulmamıştı ama görüntü bulanıp bozulmuş, Yer Yuvarlağı sanki dev bir el tarafından itilip de uzaklaştırılmış gibi yok olmuştu. Yer Yuvarlağı sanki hiç var olmamış gibi yok olmuştu ve artık uzayda onlarla yıldızlardan ve garip bir şekilde kısalıp daralmış bir güneşten başka bir şey kalmamıştı.

Sanki bir kere daha zorla yerlerinden koparılıyorlarmış gibi, bir kere daha gönlü bulanıp, bunun yam sıra, bir de çok

hafif bir mırmır sesi duydu. Sanki jeneratörler ilk defa için çalışmaya başlamaktaydılar. Bir andan, hiçbir değişiklik olmamış gibi gelen bir andan sonra artık güneşin de yitmiş olduğunu ve yıldızların ağır ağır, sürünürcesine geminin yanından gelip geçmeye, geminin ardında kalmaya başladıklarını fark etti. Bir an için dönüp geriye bakınca, gerisinde de hiçbir şey göremedi. Bir karanlık yarım küresinin, gecesinin örttüğü feza bütünüyle yok olmuştu. O gözlemeye devam ederken bile yıldızlar bu karanlık yarım kürenin içine kıvılcımlar gibi dalmakta, bu karanlık yarım kürenin içinde suya düşen kıvılcımlar gibi sönmekte, yitmekteydiler. Uzay gemisi şimdi ışık hızından çok daha büyük bir hızla ilerlemekte ve Alvin artık Yer Yuvarlağıyla güneşin bilinen çekim alanı içinde olmadıklarını anlamaktaydı.

Bir kere daha zorla yerlerinden koparılıyorlarmış gibi gönlü bulanıp, bu kere üstelik kalbinin durmasına da ramak kaldı. Garip görüş bulanıklığı artık apaçıktı. Çevresi bir an için artık bir daha tanınamayacak derecede çarpılıp bozulmuş gibi göründü. Soma beyninde birdenbire bir şimşek çaktı, sırrına eremediği bir feraset şimşeği çaktı ve bu çarpılıp bozulmanın nedenini anladı. Bu çarpılıp bozulma bir göz yanılgısı değil de gerçeğin ta kendisiydi. Şimdiki zamanın sınırlı boyutları içinden gelip geçerken, hemen aynı anda da çevresinde, uzayda olup biten değişiklikleri de bilemediği bir tarzda kavramasından ileri gelmekteydi.

Hemen aynı anda da jeneratörlerin mırmırı bir kükremeye, gemiyi sarsan bir kükremeye dönüştü. Alvin bir makinenin böyle bir ses çıkardığım şimdiye dek hiç duymamış olduğu için bu kükreyişten, bu zorlanma, bu itiraz kükreyişinden iki misli etkilendi. Sonra her şey başladığı gibi birdenbire sona erip, kükreyiş birdenbire kesildi ve kulaklarını birdenbire çın çın çınlatan bir sessizlik doldurdu. Büyük jeneratörler görevlerini yerine getirmişlerdi. Artık yolculuğun sonuna değin onlara gerek duyulmayacaktı. Önlerinde uzanan yıldızların mavi-beyaz ışıklar saçtıktan sonra gözden kaybolmalarına karşın, doğa veya bilimin bir mucizesi neticesinde, Yedi Güneşler konumlarıyla renklerinin hafifçe değişmiş olmasına rağmen hâlâ görülmekteydiler. Uzay gemisi bir karanlık tünelin içinden, zaman ve mekân sınırlarının dışından, aklın alamayacağı kadar büyük bir hızla Yedi Güneşlere doğru atılmakta, Yedi Güneşlere doğru ilerlemekteydi.

Şu anda, eğer kontrol altında tutulmamış olsa onları güneş sisteminin dışına çıkardığı kadar kısa sürede de Galaksinin kalbine, oradan da Galaksinin ötesindeki çok daha büyük boşluğa götürecek bir hızla derlemekte olduklarına inanmak çok güçtü.

Ne Alvin'in ne de Theon'un, yolculuklarının akıl almaz boyutlarını kavramalarına olanak yoktu. Büyük araştırmalarla ilgili destanlar insanoğlunun evrene bakış açısını kökünden değiştirmişler, eski gelenekler şimdi bile, milyonlarca yıl sonra bile tümüyle unutulmamışlardı. Efsaneye göre bir uzay gemisi, bir zamanlar güneşin doğuşuyla batışı arasında Evreni çepeçevre dolaşmıştı. Yıldızlar arasındaki milyonlarca mil uzaklığın bu tür akla sığmaz hızlar karşısında hiçbir önemi yoktu. Bu bakımdan bu yolculuk Alvin'e, Lys'e yapmış olduğu yolculuktan ancak biraz daha zor, buna karşında daha az tehlikeli gibi gelmekteydi.

Yedi Güneşlerin ışığı önlerinde yavaş yavaş yoğunlaşırken, Theon her ikisinin de düşüncelerini dile getirdi.

— Alvin. Bu güneşler zincirinin doğal olmasına imkân yok.

Alvin başıyla onayladı:

— Ben de böyle düşünüyorum. Hem de yıllardan beri ama bu düşünce bana yine de ters, yine de çılgınca geliyor.

— Bu düzen insanoğlunun eseri olmasa bile yine de aklın ürünü olmalı. Doğa ne bu her biri ana renklerin birini temsil eden, her biri eşit derecede parlak güneşleri, ne de oluşturdukları bu mükemmel halkayı meydana getiremezdi. Üstüne üstlük, görebildiğimiz evrende Merkez Güneşe benzeyen, Merkez Güneşle kıyaslanabilecek bir şey de yok.

— Sence böyle bir düzenin oluşturulmasındaki amaç ne olabilir?

— Aklıma bir sürü neden geliyor. Bu belki de Evren'e giren yabancı bir geminin yaşamı nerede arayacağını göstermeye yarayan bir işaret. Belki de galaktik yönetimin merkezini bildiren bir simge. Her nedense gerçek açıklamanın bu olduğunu hissediyorum, gelmiş geçmiş tüm sanat eserlerinin en büyüğünden başka bir şey değil. Ama kısa, çok kısa bir süre sonra gerçeği öğrenmiş olacağımız için, şu anda varsayımlarda bulunmak çılgınlıktan başka bir şey değil.

On beşinci Bölüm

BÖYLECE Yedi Güneşler birbirlerinden her saat başında biraz daha uzaklaşıp, uzay gemisinin içinden geçtiği garip karanlık tünelini tümüyle doldurmaya kadar yeniden düşlere dalıp, yeniden düşler içinde kayboldular. Sonra altı dış güneş karanlığın eşiğinde birer birer yitip, sonunda geriye sadece Merkez Güneş kaldı. Artık tümüyle görüş açılarında bulunmaması gerektiği halde, hâlâ kendisini diğer güneşlerin tümünden ayıran inci gibi ışıkla parıldamaya devam eden Merkez Güneş. Parlaklığı her saniye biraz daha artan Merkez Güneş sonunda bir nokta olmaktan çıkıp, küçük bir diske dönüştü ve bu diskte önlerinde gitgide açılmaya, gitgide genişlemeye başladı.

Birden uyarıların en kısasıyla karşı karşıya kaldılar. Kabinin içi kısa bir süre için çan sesini andıran derin, boğuk bir sesin çıkardığı titreşimlerle doldu ve Alvin bunun yararsız bir hareket olduğunu bildiği halde, koltuğunun kenarlarını sımsıkı kavramaktan yine de kendini alamadı.

Büyük jeneratörler bir kere daha canlanıp kükredi; Yıldızlar bir kere daha birdenbire belirip, kör olmalarına bir kere daha ramak kaldı. Uzay gemisi tekrar uzaya düşmüştü. Güneşler ve gezegenler evrenine, hiçbir şeyin ışıktan daha süratle hareket edemeyeceği doğal uzaya düşmüştü.

Yedi Güneşler sistemine girmişlerdi bile. Çünkü şimdi gökyüzüne egemen olan renkli kürelerin oluşturduğu büyük halkaydı ve gökyüzü de başka, bambaşka bir gökyüzüydü. Bildikleri tüm yıldızlar, tanıdıkları tüm burçlar yok olmuştu. Samanyolu artık göğün çok, çok uzak bir kısmındaki hafif, ancak belirgin bir sis kuşağından başka bir şey değildi. Şimdi yaradılışın tam kalbindeydiler ve yaradılışın büyük ekseni evreni tam ortasından ikiye bölmekteydi.

Uzay gemisi hâlâ büyük bir hızla Merkez Güneşe doğru yol almaktaydı. Sistemin gökyüzüne çepeçevre sıralanmış diğer altı güneşi renkli işaret kuleleriydi. Bu güneşlerden en yakın olanının biraz uzağında, çevresinde dönen uydu gezegenlerin çizdiği ışıklı daireler görülmekteydi ve bu kadar uzaktan bile görülebildiklerine bakılırsa bunlar muazzam, akıl almaz boyutlarda gezegenler olmalıydı. Doğanın şimdiye dek yaratmış olduğu her şeyin üstündeki bu görünüm karşısında soluğu kesilen Alvin, Theon'un haklı olduğunu anladı. Bu muhteşem simetri çevresindeki amaçsız, gelişigüzel yayılmış yıldızlara kasıtlı bir meydan okuyuştu.

Merkez Güneşin yaydığı sedefimsi ışığın nedeni artık açıkça anlaşılmaktaydı. Evrendekilerin en parlaklarından biri olduğuna hiç kuşku olmayan Merkez Güneş bir gaz bulutuyla çevriliydi ve bu gaz bulutu hem radyasyonunu yumuşatmakta, hem de ona kendine özgü rengini vermekteydi. Bu yüzden çevresindeki nebulada (küçük yıldızlar kümesi) ancak dolaylı bir tarzda görülebilmekte ve gözü yanıltan garip şekillere girmekteydi. Ama nebula yine de Oradaydı ve insan ne kadar uzun süre bakarsa, o ölçüde genişmiş gibi görünmekteydi.

Hedeflerini bulmayı tümüyle robota bırakmış olan Alvin robotun onları nereye götürdüğünü merak etmekteydi. Ezberden mi gidiyordu? Yoksa çevrelerinde işaretler, yol gösteren işaretler vardı da onlara mı uyuyor, onları mı izliyordu? Aklından bunları geçirirken üzerine doğru gitmekte oldukları soluk ışık kıvılcımını fark etti. Merkez Güneşin göz kamaştıran ışığından ötürü hemen hemen geçilememekte olan bu soluk ışık kıvılcımını fark etti. Merkez Güneşin göz kamaştıran ışığından ötürü hemen hemen seçilememekte olan bu soluk ışık kıvılcımının çevresinde de diğer yıldızların daha da solgun, daha da ölgün ışıklarını gördü. Artık akıl almaz yolculuklarının sonuna yaklaşmaktaydılar.

Bir renk cümbüşü olan gezegen artık sadece birkaç milyon mil uzaktaydı. Diğer yıldızlar Merkez Güneşin altında dönerken bir bir Merkez Güneşin göklerinden geçeceğinden, yüzeyinin hiçbir yeri karanlık olamazdı. Alvin Üstadın son sözlerinin anlamını şimdi açıkça anlamaktaydı .

«Ebedi ışık gezegenlerindeki rengârenk gölgelerin seyrine doyum olmaz.»

Artık atmosferin oluşturduğu hafif pusu, okyanusları, kıtaları görebilecek kadar yaklaşmışlardı ama bu görünümde yine de garip, anlaşılmaz bir taraf vardı. Bunun nerden ileri geldiğini anlamaya çalışırlarken kıtalarla okyanuslar arasındaki bölgelerin garip bir tarzda, adeta cetvelle çizilmiş gibi düzgün olduğunu fark ettiler. Bu gezegenin kıtaları doğanın bırakmış olduğu gibi değildi ama bu gezegenin güneşlerini yaratmış olanlar için, kıtalarını şekillendirmek çocuk oyuncağıydı.

Theon birdenbire haykırdı:

— Bunlar okyanus filan değil. Dikkatle bakarsan üzerlerinde izler görebilirsin.

Arkadaşının bu sözlerle ne demek istemiş olduğunu ancak gezegene iyice yaklaşınca anladı. Kıtaların kenarlarındaki silik kuşaklarla, hatları gördü. Okyanusların sınırları sanmış olduğu çizgilerin çok daha iç taraflarında, başka kuşaklarla hatlar, izler gördü ve bu izlerin ne anlama geldiğini çok iyi bildiğinden, bu manzara karşısında ani bir kuşkuya kapıldı. Bu izleri daha önce de, Diaspar'ın ötesindeki çölde de görmüştü ve bu izler ona şimdi bu yolculuğu boşuna yapmış olduğunu söylemekteydiler.

Hüzünle konuştu:

— Bu gezegenin tüm suyu çekilmiş. Bu gezegen de Yer Yuvarlağı kadar kuru. Bu benekler de okyanusların buharlaşması sonucunda oluşmuş tuz yataklarından başka bir şey değil.

Theon, Alvin'inkinden aşağı kalmayan bir üzüntüyle ekledi:

— Böyle bir şeyin olmasına hiçbir zaman müsaade etmemeliydiler. Sanırım geç, çok geç kaldık.

Theon'un duyduğu sonsuz düş kırıldığını artık hiç, ama hiçbir şey gideremeyeceğinden, Alvin hiçbir şey söylemeyip sessizce önündeki büyük gezegene bakmayı yeğledi. Gezegen geminin altında etkileyici bir yavaşlıkla dönüp, yüzeyi görkemli bir tarzda onlara doğru yükseldiğinden, artık yapıları, okyanusların kurumuş yatakları hariç, diğer her tarafında yükselen yapıları görebilmekteydiler. Bembeyaz kabukları, minimini deniz kabuklarını andıran yapıları.

Bu gezegen bir zamanlar Evren'in merkezi olmuştu. Şimdiyse hareketsiz, dupdurgundu. Atmosferi boş, bomboştu ve yüzeyinde yaşam olduğunu belirten hareketli noktalardan bir tane, tek bir tane bile görülmemekte, ne bir ses, ne de bir

nefes duyulmaktaydı. Yine de gemi bu donmuş taş denizinin üzerinden belli bir hedefe doğru yol alıyormuşçasına ilerlemekteydi. Göğe doğru atılmak için yer yer bir araya gelip, güç toplamak için gerilemiş, hız alıp muazzam yüksekliklere sıçramış, göklere meydan okurken donup kalmış devasa dalgaların oluşturduğu bu donmuş taş denizinin üzerinden, belli bir hedefe doğru yol alıyormuşçasına hızla ilerlemekteydi.

Sanki robot en sonunda anılarının kaynağına inmiş, asıl hedefine varmışçasına, gemi birdenbire durdu. Şimdi tam altlarında, mermer, muazzam bir amfiteatrın tam ortasında bulunan, kar beyazlığında taştan bir sütun yükselmekteydi. Alvin kısa bir süre bekledi. Sonra da araç hareketsiz kalmaya devam ettiğinden, gemiyi yere, sütunun ayağına doğru yöneltti.

O ana kadar bile, bu gezegende yaşamla karşılaşacağına dair minicik bir umut kırıntısı beslemişti ama bu umudunu daha hava süzgecinden çıktığı anda yitirdi. Yaşamı boyunca hiç, ama hiçbir zaman, hatta Shalmirane'in perişan ıssızlığının kalbinde bile böylesine mutlak bir sessizlikle karşılaşmamıştı. Yeryüzünde mırıltılar, canlıların sesleri, ya da rüzgârın soluğu hiç kesilmezdi. Buradaysa bunların hiç, ama hiçbiri duyulmamaktaydı ve bir daha da asla duyulmayacaktı.

Robotun onları niçin buraya getirmiş olduğunu bilmenin imkânı yoktu ama Alvin artık bunun pek önemi olmadığını da bilmekteydi. Beyaz mermerden büyük sütun belki de elli ayak boyundaydı ve ovanın yüzeyinden biraz daha yüksek, maden bir dairenin üzerinde durmaktaydı. Bu girintisiz çıkıntısız, dümdüz sütunun üzerinde neye yaradığını gösteren en ufak bir şey bile yoktu. Bu sütunun eskiden tüm astronomik ölçülerin sıfır noktasını gösterdiğini belki tahmin edebilecekler, ama bundan hiçbir zaman kesinkes emin olamayacaklardı.

Alvin hüzünle bunun tüm araştırmalarının sonu olduğunu düşündü. Yedi Güneşlerin diğer gezegenlerini ziyaret etmenin faydasız olacağım biliyordu. Eğer evren'de hâlâ bir akıl varsa bile bu aklı şimdi daha nerede aramalıydı? Daha nerede arayabilirdi? Göklerle gökler, bu göklere kum tanecikleri gibi saçılmış yıldızlarla yıldızlar, güneşlerle güneşler, milyarlarca güneşle milyonarca yıldız görmüştü ve zamandan geriye kalanın hepsini araştırmak için yeterli olmadığını çok iyi biliyordu.

Birdenbire üzerine daha önce hiç görmemiş olduğu şiddette bir kasvet çöküyor; onu gitgide kahrediyormuş gibi bir duyguya kapıldı. Diaspar'ın Evren'in sonsuz uzaklıklarından duyduğu korkuyu, ulusunu, kentlerinin minik dünyasına hapsedip oradan dışarı salıvermeyen dehşeti ancak şimdi anlayabilmekte ve sonuçta Diaspar'lıların haklı olduğunu kabul etmek ona güç, içimi zehir zıkkım acı bir ilaç gibi güç gelmekteydi.

Yardım görmek için arkadaşına döndü ama kelin merhemi olsa ilkönce kendi başına sürerdi. Üstelik Theon yumruklarını sımsıkı sıkıp kaşlarını çatmış, cam gibi donuk donuk parlayan gözlerle hiç kımıldamadan boşluğa bakmaktaydı.

Bu görünüm karşısında içi ürperen Alvin endişeyle sordu:

— Theon. Neyin var?

Theon yanıtlarken bile hâlâ boşluğa bakmaktaydı.

— Bir şey geliyor!

— Bir şey mi? Nasıl bir şey?

— Bilmiyorum. Henüz bilmiyorum. Gemiye dönsek daha iyi olacak...

* * *

Vanamonde'nin bilincine ilk erişinden beri Galaksi sayısız kez dönmüştü ekseni üzerinde. Bu ilk evreler, evrenlerle, kendisine o zamanlar bir çocuk gibi bakıp hizmet etmiş olan varlıklar hakkında şimdi çok az şey anımsamaktaydı ama, en sonunda gidip de onu yıldızların arasında yapayalnız bırakmış oldukları zaman duyduğu üzüntüyle yalnızlığı, o korkunç yalnızlığı hâlâ hatırlayabiliyordu. Ta o zamandan beri de, asırlar, ışık asırları boyunca, amaçsız, başıboş, güneşlerden güneşlere gitmişti. Ağır ağır gelişerek, gücüyle becerilerini yavaş yavaş arttırarak, güneşlerden güneşlere gitmişti. Bir zamanlar doğumunda yanında bulunup da kendisiyle meşgul olanlara tekrar kavuşmanın hasretiyle yanarak, sonsuz bir düş peşinde güneşlerden güneşlere gitmişti. Gerçi bu düş zamanla gücünü yitirip zayıf düşmüştü ama o bu düşü izlemekten hiçbir zaman tam anlamıyla vazgeçmemiş, ilk bakıcılarına, o çok çok sevdiklerine kavuşmak umudunu hiçbir zaman tam anlamıyla yitirmemişti.

Sayılamayacak kadar çok dünyada yaşamın enkazıyla yaşamdan artakalan enkazla karşılaşmış olmasına karşın, akılla sadece bir, tek bir kere yüzyüze gelip, Kara Güneş'ten dehşet içinde kaçmıştı. Bununla beraber umudunu yine de yitirmemişti. Çünkü evren sonsuzdu ve araştırmasına da henüz yeni başlamış sayılırdı.

Galaksi zamanla mekanın çok, çok uzaklarında bulunmasına rağmen, Galaksinin kalbinden yayılan büyük güç patlaması Vanamonde'yi, ışık yıllarının ötesindeki Vanamonde'yi göstermekteydi. Yıldızların yaydığı radyasyonla hiçbir ortak tarafı olmayan bu işaretin ışığı bilincinin derinliklerinden, kuyruklu bir yıldızın bulutsuz bir gökten birdenbire akıp akışı gibi geçmiş, geçerken de bilincinin derinliklerini birdenbire aydınlatmıştı. O geçmişin ölü, hiç değişmeyen örneğinde

olduğu gibi hep bu ışığa, kendi kendini ölü dokular gibi atıp kabuk değiştiren bu ışığa doğru, yaşamının en son anına doğru ilerlemişti hep. Bir kere daha kabuk değiştireceği, bir kere daha doğacağı anına doğru ilerlemişti hep.

Burayı biliyordu. Bu gezegen ona yabancı değildi. Çünkü daha önce de bulunmuştu burada. O zaman cansızdı Şimdiyse aklı vardı. Kendisine hemen hemen madde dünyasındaki diğer herşey kadar yabancı olduğu için anlayamadığı şekil. Ovanın üzerinde duran, uzun, maden şekil. Gerçi bu şeklin çevresinde bu şekili Evren'in sonuna götürmüş olan güç halesi hâlâ ışıldamaktaydı ama bunun kendisi için artık önemi kalmamıştı. Kaslarını birdenbire atlamak için yay gibi germiş vahşi bir hayvanın hassas sinirliliğiyle, özenle, büyük bir özenle, sonunda bulmuş olduğu iki akla, iki cana doğru uzandı ve araştırmasının, uzun araştırmasının artık bitmiş olduğunu, sonunda, en sonunda aradığını bulmuş olduğunu, nihayet bulmuş olduğunu anladı.

* * *

Rorden bu toplantının daha sadece birkaç gün önce ne kadar imkânsız bir şeymiş gibi geleceğini düşündü. Teknik bakımdan hâlâ gözden düşmüştü. Hâlâ zan altındaydı. Bununla beraber bu toplantıda bulunmasının gerekliliği öylesine açıktı ki kimse toplantının dışında tutulmasını önermemişti. Kendisi gibi seçimle gelmiş üyelerin her İlci yanlarında yer aldığı altı konuk Konseyin karşısında oturmaktaydı. Gerçi bu oturuş şekli konukların yüzlerini görmesine engel olmaktaydı ama Konsey üyelerinin yüzlerindeki ifade yeterince eğitici olduğundan, bunun pek bir önemi yoktu.

Alvin'in haklı olduğuna ve Konseyin de bu demir leblebiyi yavaş yavaş hazmetmeye başladığına artık kuşku yoklu. Lys'li delegeler Diaspar'ın en üstün beyinlerinden bile hemen hemen iki misli daha süratle düşünebilmekteydiler. Üstüne üstlük Diasparlılara tek üstünlükleri de bu değildi. Çünkü bu becerilerinin yanı sıra olağanüstü bir ortak karar alma, ortak hareket etme, düzenleme yeteneği de göstermekteydiler ve Rorden bunun telepatik güçlerinden ileri geldiğini tahmin etmekteydi. Tüm bunların yanı sıra Lys'lilerin Konseydekilerin akıllarından geçenleri okuyup okumadığını da merak etmekteydi. Bununla beraber bu konu üzerinde iyice düşündükten sonra Lys'lilerin böyle bir şey yapıp da verdikleri ve bu toplantıyı mümkün kılmış olan sağlam güvenceyi ortadan kaldırmayacaklarına, görüşmelerin daha başlamadan kesilmesine yol açmayacaklarına karar verdi.

Rorden toplantıda fazla bir ilerleme sağlandığını sanmamaktaydı. Ayrıca bir ilerlemenin nasıl olup da sağlanacağını da kestirememekteydi. Alvin uzaya gitmişti. Bu gerçeği hiçbir şey değiştiremezdi. Lys'i henüz tam manasıyla benimsememiş olan Konsey neler olup bittiğini anlamaya hâlâ muktedir değilmiş gibi bir hava içinde görünmekte, havanda su döğmeye devam etmekteydi. Ama korktuğu açıktı. Konseydekiler gibi, konukların çoğunun da korktuğu aşikârdı. Rorden'e gelince, beklediği kadar büyük bir dehşete kapılmamıştı. Sanki Alvin'in pervasızlığından bir şeyler ona da geçip hiç olmazsa gerçeğin yüzüne doğrudan doğruya bakabilmesini mümkün kılmış, önünde yeni ufuklar açmıştı.

Başkanın sorusunu hiç beklemediği bir anda sormasına rağmen kendini süratle toparlayıp yanıtladı.

— Böyle bir durumun şimdiye dek ortaya çıkmamasının tek nedeni, bahtımızın şimdiye dek hep yaver gitmiş olmasından başka bir şey değil. Böyle bir durumla daha önce karşılaşmış olsaydık, olaylar daima bizden önde olduğundan, gelişmelerini durdurabilmek için yine de hiçbir şey yapamayacak, oldubittiyi kabullenmek zorunda kalacaktık.

Olaylar sözcüğünden kastının Alvin olduğunu hepsi de bilmekteydi ama hiçbiri bir yorumda bulunmadı.

— Geçmişte olup bitenler üzerinde çekişmeye devam etmek abes. Geçmişte Lys de Diaspar da büyük hatalar yaptıkları için en iyisi geçmişin üzerine bir sünger çekmek. Geleceğe gelince, bunu çok, gerçekten de çok istiyorsanız, Alvin döndüğünde Yer Yuvarlağını yeniden terketmesini önleyebilirsiniz. Tabii eğer buna gücünüz yeterse. Bana gelince, Alvin o zamana kadar çok fazla şey öğrenmiş olacağından, gücüne güç katmış olacağından, ben bunu başarabileceğinizi, Alvin'i önleyebileceğinizi sanmıyorum.

— Daha önce de dediğim gibi, eğer korktuğunuz şey olduysa, bu konuda hiçbirinizin yapabileceği bir şey yok. Korkunun ecele nasıl faydası yoksa.

Susup bakışlarını masanın çevresinde dolaştırdı. Beklediği gibi sözleri hiçbirinin hoşuna gitmemişti.

— Yer Yuvarlağı yeni, her zaman içinde bulunduğundan daha büyük bir tehlike karşısında değil. Hem iki, sadece iki genç, istilacıların gazabını niçin bir kere daha üstümüze çeksin. Kendimizin aldatmaktan, başımızı kuma gömmekten artık vazgeçelim. İstilacılar bunu gerçekten isteselerdi, beklemezler, dünyamızı asırlar önce yok ederlerdi.

Bu sözleri derin bir sessizlik izledi. Bu sözler diğerleri için küfürdü, hezeyandı. Bununla beraber Lys'li delegelerden ikisi söylediklerini onaylıyormuş gibi görünmekteydiler. Bunu fark edince hafifçe heyecanlandı.

Daha fazla dayanamayan başkan kaşlarını çatarak müdahale etti.

— İstilacıların Yer Yuvarlağını sadece bir tek şartla, İnsanoğlunun bir daha hiçbir zaman uzaya gitmemesi şartıyla esirgediklerine ilişkin bir efsane yok mu? Biz şimdi bu şartı çiğnemiş olmadık mı?

Rorden tekrar söz aldı:

— Bir zamanlar bu efsaneye ben de inanıyordum. Ama bu da sorgusuz sualsiz, üzerinde hiçbir inceleme yapmadan

kabullendiğimiz öykülerden biri. Benim makinelerim bu efsane hakkında hiçbir şey bilmediği gibi, bu efsanede sözü edilen anlaşma hakkında hiçbir tarihi belge, kayıt filan da yok. Çok daha az önemli konular belgelendiği halde bu hususta hiçbir kayıt yok. Bence eğer aslı olsaydı, bu kadar önemli bir anlaşma da belgelenir, hem de günümüze kadar gelecek şekilde belgelenirdi.

Alvin şimdi burada bulunmuş olsaydı, kendisiyle gurur duyacağını düşündü. Ama eğer Alvin bu toplantıda bizzat bulunmuş olsaydı da bu fikirleri, bu aynı iddiaları ileri sürse, Alvin'e büyük bir olasılıkla kendi, herkesten önce kendi karşı çıkar, iddialarım herkesten önce kendi çürütmeye çalışırdı. Oysa şimdi bunun tam tersini yapmaktaydı ve bu ona bile garip gelmekteydi. Bununla beraber Alvin'in düşlerinden hiç olmazsa biri gerçekleşmişti. Gerçi Lys'le Diaspar arasındaki bağ henüz sağlam değildi ama hiç olmazsa ilk adım atılmıştı. Alvin'in şimdi nerede olduğunu, neler yaptığını sordu kendi kendine.

* * *

Alvin ne bir şey görmüş, ne de bir şey sormuştu ama o anda ne karşı çıkmak, ne de tartışmakla vakit kaybetmeyip hemen ilerledi ve ancak hava kilidi arkalarından sürmelendiğinde arkadaşına dönüp biraz soluk soluğa sordu:

— Theon. Gelen neydi?

— Bilmiyorum. Tek bildiğim dehşet verici bir şey olduğuydu. İnsanın kanını donduran bir şey olduğuydu.

— Gitmeli miyiz? Buradan hemen gitmeli miyiz?

— Hayır. Önceleri çok korktum ama artık bize bir kötülük yapacağını sanmıyorum. Nasıl söylemeli... Bizi hâlâ gözetliyor ama şimdi sadece ilgilenmiş, daha doğrusu sadece ilgi duyuyor, sınırsız bir ilgi duyuyor gibi bir hali var.

Alvin sorularına devam etmek üzereyken, birdenbire daha önce hiç duymamış olduğu bir duygu duyup, bu duygunun pençesinde yavaş yavaş kendini kaybetmeye başladı. Sanki karmaşık bir alev dalgası her tarafına yayılıp, tüm vücudunu yavaş yavaş ateşe vermekteydi. Bu duygu sadece birkaç dakika sürdü ama sona erdiğinde o da artık eski Alvin Loronei değildi. Bir şey beynini paylaşmakta, bir dalganın bir başka dalgayı kısmen örtüp kaplaması gibi, dalga dalga üstüne bindirip yayılmakta, yükselmekte, yükselmekte, beynini istila etmekteydi. Hemen yanı başındaki Theon'un beyni de, bu güç her neyse onun tarafından tıpkı kendi beyni gibi dalga dalga kaplandığını, paylaşıldığını hissediyordu. Bu nahoş olmaktan ziyade garip duygu, Alvin'e gerçek telepati konusundaki ilk dersini de veriyor, ırkında artık başka bir şeye yaramayacak kadar soysuzlaşıp sadece makinelere kumanda etmekte kullanılan gerçek telepatinin ne olduğunu öğretiyordu.

Seranis bir zamanlar beynine egemen olmaya çalıştığında buna isyan etmişti ama şimdi bu saldırıya karşı mücadele etmiyordu. Mücadele faydasız olacaktı. Ayrıca bu zekâ her ne ise, bunun düşman bir zekâ olmadığını da biliyordu.

Bu nedenlerden ötürü, üstelik de beynini inceleyen zeka, kendisininkinden kıyas bile kabul etmez derecede üstün olduğu için, daha fazla karşı koymayıp kendini tamamen bıraktı. Bununla beraber karşılıklı zekâları hakkındaki düşüncesi tümüyle doğru değildi...

Vanamonde daha ilk andan itibaren bu iki beyinden birinin diğerinden daha dost, daha açık, daha kolay ulaşılır olduğunu anladı. Varlığı karşısında her iki beynin de sonsuz bir hayranlık duyduğunu ve bunun kendisini çok şaşırttığını da söyleyebilirdi. Yine bunun gibi, bu iki beynin her şeyi unutmuş olabileceklerine inanmak da güçtü. Ölümlülük gibi unutkanlık da Vanamondeye çok yabancı bir kavram olduğundan, güçten de öte, inanılmazdı.

Bu iki beyinle ilişki kurmak çok güçtü. Bu beyinlerdeki klişe düşünce görüntülerden bazıları artık tanımlayamayacağı kadar garip bir hal almıştı. İstilacıların bu beyinlere iyice yerleşmiş, durmadan nükseden korku örneği de onu düşündürmüş ve bu ona Kara Güneş'i ilk gördüğü zamanki kendi duygularını anımsattığı için, biraz da ürkütmüştü.

Ama onlar Kara Güneş hakkında hiçbir şey bilmiyorlardı ve şimdi beyninde onların kendi soruları şekillenmeye başlıyordu.

— Siz kimsiniz?

Verebileceği tek yanıtı verdi:

— Ben Vanamonde'um

Bir duraklama oldu. Bu beyinlerin düşünceleri oluşmak için ne kadar, ne kadar da uzun bir yol izlemekteydiler. Sonra soru tekrarlandı. Anlamamışlardı. Hiçbir şey anlamamışlardı ve bu garip, çok garipti. Çünkü hem doğumunun anıları içinde yer alması, hem de ileride hatırlanması için ona adını muhakkak onlar gibi olanlar, mutlak ve muhakkak onlarla aynı soydan olanlar vermişlerdi. Gerçi, bu anılar hem çok azdı, hem de garip bir tarzda zamanın tek, belirli bir anında başlıyorlardı ama yine de net, son derece nettiler ve yanılmasına olanak yoktu.

İki beynin dar kapsamlı soruları uzun uzun çabalayıp uğraşarak, zorlukla, bir kere daha bilincine ulaştılar.

— Büyükler kimlerdi? Siz de onlardan birisi misiniz?

Bunu bilmiyordu. Onlar da bilmediğine güçlükle inanmakta, daha doğrusu inanamamaktaydılar ve duydukları acı, sonsuz hayal kırıklığı, beyinlerini beyninden ayıran uçurumun üzerinden atlayıp ona kadar ulaşıyordu. Ama sabırlıydılar ve Vanamonde da onlara yardım ettiğinden ötürü hoşnuttu. Çünkü hem araştırmalarının amacı aynıydı, hem de bunlar

doğduğundan beri aradığı canlardı ve bu canların yanında ilk defa için dostluğu tatmaktaydı.

Alvin bu konuşma, bu sessiz konuşma gibi garip bir durumu yaşamakta olduğuna bir türlü inanamamaktaydı. Bunun yanı sıra Theon'un beyninin kendisininkinden çok daha güçlü olduğunu, kendisinin bir seyirciden başka bir şey olmadığını, daha öte bir rol oynamadığını kabullenmek, kendi kendine bile itiraf etmek de ona çok güç gelmekteydi. Bununla beraber bu sessiz konuşma karşısında, anlayış sınırlarını tümüyle aşan bu düşünce seli karşısında iyice sersemlemiş olduğundan, artık beklemekten, hayranlıkla beklemekten başka yapabileceği bir şey de yoktu.

Theon teması kesip arkadaşına döndü. Yüzü çabadan bembeyazdı. Sesi de çok yorgundu:

— Garip bir şey bu. Ne olduğunu katiyen anlamadığım bir şey.

Bu itiraf Alvin'in kendi kendisine karşı duyduğu saygıyı biraz olsun yerine getirdi. Bunu yüzü de açığa vurmuş olmalıydı ki Theon'un yüzü birdenbire gevşeyip, sıcak, dost bir gülümseyişle aydınlandı:

— Vanamonde'un ne olduğunu bir türlü anlayamıyorum. Vanamonde akıl almaz derecede bilgi sahibi bir yaratık ama zeka düzeyi çok düşük gibi görünüyor. Bittabi beyni ne yapsak anlayamayacağımız kadar değişik yapıda bir beyin de olabilir ama bu bana her nedense doğru açıklama gibi gelmiyor.

Alvin daha fazla sabredemeyip patladı:

— Neler öğrendin? Burası hakkında bir şeyler biliyor mu?

Aklı hâlâ çok uzaklarda, başka yerlerdeymiş gibi görünen Theon dalgın bir tavırla yanıtladı:

— Bu kent, bizimkiler de dahil, birçok ırk tarafından ortaklaşa inşa edilmiş. Bana bunun gibi bilgiler verebiliyor ama bu bilgilerin anlamını anlıyora benzemiyor. Geçmişi bildiğine inanıyorum. Bununla beraber, şimdiye kadar olmuş bitmiş herşey beyninde karman çorman olmuş gibi göründüğünden, geçmişi açıklamaya muktedir olduğunu sanmıyorum.

Derin düşüncelere daldıktan sonra yüzü yeniden aydınlandı:

— Önümüzde sadece tek bir yol var. Vanamonde'yi zorla veya güzellikle Yer Yuvarlağına götürüp filozoflarımıza incelettirmeliyiz.

— Bu tehlikeli olmaz mı?

Theon bir yandan arkadaşının sorusunun ne denli şahsiyetsiz, ne kadar genele özgü olduğunu düşünürken, bir yandan da yanıtladı.

— Olmaz. Çünkü Vanamonde hem sıcakkanlı, hem de dost canlısı. Gerçeği söylemek gerekirse, hatta bunlardan da öte bir şey. Sevgiye, şefkate bir çocuk, öksüz bir çocuk gibi susamış ve ölesiye sevgi, ölesiye şefkat dolu. Bize de kalpten bağlı.

Theon birdenbire tüm bu süre boyunca Alvin'in bilincinin sınırları üzerinde uçup uçup durmaktan başka bir şey yapmamış olduğunu, çok açık, çok kesin bir şekilde anladı. Kriftle öbür hayvanları, Seranis'in canını sıkmak için bile bile böyle yapıyorlarmış gibi, ortalığı durmadan karıştırıp, didik didik edip, durmadan kaçan öbür hayvanları, «Anne, söz veriyorum, bir daha böyle bir şey olmayacak» deyişini hatırladı. Bunun yanı sıra — bu şimdi o kadar, o kadar uzun zaman önce olup bitmiş gibi gelmekteydi ki — Shalmirane'a gidişlerinin ardında yatan asıl amacı, Zoolojik amacı anımsadı.

Theon artık yeni bir gözde, yeni bir cici bulmuştu kendine.

On altıncı Bölüm

ÖĞLEYİN, bu kez artık saklanmayı filan düşünmeyerek, Airlee'ye indiler. Alvin iniş esnasında kendi kendisine, İnsanlık tarihi boyunca herhangi bir geminin Yer Yuvarlağına şimdiye dek böyle bir yük taşıyıp taşımamış olduğunu sormaktaydı. Tabii eğer Vanamonde geminin içindeyse. Çünkü dönüş yolculuğu esnasında Vanamonde'yi hiç görmemişlerdi ve Theon gemide Vanamonde'ın kendisinin değil de, sadece ilgi sahasının bulunduğunun söylenebileceğine inanmaktaydı ki, bu da oldukça tutarlı bir görüştü.

Gemiden inerlerken kapılar arkalarından usulca kapanıp, giysileri birdenbire çıkan bir rüzgârla uçuştu. Sonra gemi gümüş bir benek gibi tekrar göğe yükseldi. Alvin'in kendisine tekrar gereksinme duyacağı ana kadar ait olduğu dünyaya dönen gümüş bir benek gibi tekrar göğe yükseldi.

Alvin'in yarı yarıya umduğu, Theon'un ise kesinkes emin olduğu gibi, Seranis onları beklemekteydi. İki gence bir süre sessizce baktıktan sonra, sakin bir tavırla Alvin'e seslendi:

— Başımıza yeni yeni çoraplar örmek hoşunuza gidiyor değil mi? Ama sözlerinde kin değil de sadece yarı alaylı bir kadere boyun eğiş ve hatta, hatta, yeni yeni sezilen bir onay vardı. Öyle ki Alvin daha Seranis leb demeden leblebiyi anlayıp, ağzındaki baklayı çıkardı:

— Demek Vanamonde geldi.

— Hem de saatler önce. Şafaktan beri de, Tarih konusunda varlığından bile şüphelenmediğimiz kadar çok şey öğrendik.

Alvin Seranis'e bir süre hayretle bakakaldıktan sonra sonunda ne demek istediğini anladı. Vanamonde'un ortaya çıkışının bu idrakleri keskin, beyinleri birbirlerinin beyinlerini harikulade bir şekilde tamamlayan ırk üzerinde nasıl bir etki uyandırdığını, nasıl bir sarsıntı yarattığım, hayal etmek güç bir iş değildi. Lys'liler duruma baş döndürücü bir hızla tepki göstermişlerdi. Gözlerinin önünden birdenbire biraz yersiz bir görüntü, Vanamonde'ın, çevresi Lys'in istekli aydınları tarafından çevrilmiş, belki de biraz ürkmüş Vanamonde'ın biraz altı kaval üstü şişhane bir görüntüsü geçti.

— Vanamonde'ın ne olduğunu anlayabildiniz mi?

— Evet. Aslını henüz öğrenememiş olmamıza rağmen, bu konuda güçlük çekmedik. Vanamonde pırıl pırıl bir beyin. Bilgisi de hadsiz hudutsuz gibi görünüyor ama kendisi çocuksu. Hem de sözcüğün tam anlamıyla çocuksu.

Theon birden haykırdı:

— Tabii. Bunu tahmin etmem gerekirdi.

Alvin bir kere daha pusulayı iyice şaşırmış, hayretten hayrete sürüklenmeye başlamıştı. Öyle ki Seranis sonunda haline acıyıp ayrıntılara girdi.

— Vanamonde'ın devasa, belki de sınırsız bir beyni olmasına karşın kendisinin henüz tam gelişmemiş, olgunlaşmamış olduğunu söylemek istiyorum.

Dudaklarını bükerek gülümsedikten sonra devam etti:

— Düşünce yöntemlerinin bizimkilerden çok daha hızlı olup, herşeyi çok, ama çok daha büyük bir süratle öğrenmesine karşı, şu andaki zeka düzeyi herhangi bir insanınkinden daha düşük. Aynı zamanda henüz ne olduğunu çıkaramadığımız bazı güçleri de var. Bunu anlatması oldukça güç ama, örneğin geçmişin tümü hakkında eksiksiz bilgi sahibi gibi gözüküyor. Sizi izlemek, ardınızdan Yer Yuvarlağına gelmek için de bu yeteneğini kullanmış olmalı.

Bir dereceye kadar yenilmiş olduğunu bir defaya mahsus olarak kabul eden Alvin herhangi bir yanıt vermedi. Theon'un Vanamonde'ın Lys'e gelmesini istemekte ne denli haklı olduğunu anlamaktaydı. Seranis'ten daha kurnazca davranmakla ne iyi bir iş yapmış olduğunu da bilmekteydi. Çünkü Seranis'i iki defa aldatıp iki defa kafese koymak kimsenin harcı değildi.

— Vanamonde'ın yeni doğmuş olduğunu mu söylemek istiyorsunuz?

— Vanamonde kendi ölçülerine göre henüz yeni doğmuş, henüz bebek sayılır ama İnsanoğlundan çok, çok daha yaşlı olduğu kesin. Ama asıl olağanüstü olan, kendisini bizim yaratmış olduğumuz hakkındaki ısrarı. Bu konuda dediğim dedik. Bence aslının geçmişin tüm büyük sırlarıyla ilişkili olduğuna hiç kuşku yok.

Theon biraz üst perdeden, Vanamonde kendi malıymış gibi çıkan bir sesle sordu.

— Vanamonde şimdi neyle meşgul.

— Crevarn'lı tarihçilerin sorularını yanıtlamakla. Tarihçiler geçmişin ana hatlarını çıkarmaya çalışıyorlar. Ama Vanamonde geçmişi mükemmel bir ayrıntı bolluğuyla çizebilmesine rağmen gördüklerini anlamadığı için, bundan ötürü de onunla beraber çalışmak, ne dediğini açıkça anlamak çok zor olduğu için, bu iş daha yıllarca sürer.

Alvin Seranis'in bütün bunları nasıl olup da bildiğini, yine de, yine de bir türlü anlayamamaktaydı. Sonra Lys' teki her aydın, ileriye dönük kimsenin bu araştırmanın, bu büyük araştırmanın gelişmesini izlemekte olduğunu anlayıp birdenbire bir karara vardı.

— Rorden de burada bulunmalıydı. Diaspar'a, Rorden'i getirmeye gidiyorum.

Bir an durduktan sonra aklına sonradan gelen bir düşüncenin kararlılığıyla ekledi.

— Tabii Jeserac'ı da.

* * *

Rorden ömrü boyunca hiç kasırga görmemişti ama, eğer bir kasırgaya tutulmuş olsaydı bile bundan daha fazla sarsılamazdı. Gerçeği yaşamakta olduğu duygusunu tamamiyle yitirdiği, herşeyin, ama herşeyin bir düş olduğu, bir düşten başka bir şeyi yaşamadığı hissinin hemen hemen kahredici bir ağırlıkla üstüne çöktüğü, bunaltıcı anlar vardı ve bu da o anlardan biriydi çünkü.

Gözlerini yumup büroyu, bir zamanlar hem şahsiyetinin bir parçası, hem de onu dış dünyaya karşı koruyan bir set olmuş olan Diaspar'daki büroyu anımsamaya çalıştı. Eğer Alvin'le ilk karşılaştığında geleceği görüp de bu karşılaşmanın doğuracağı sonuçları ön görebilmiş olsaydı, neler düşünmüş, nasıl bir tutum içine girmiş olabileceğini merak etti. Bununla beraber bir şeyden, bu geleceği, neyi gösterirse göstermiş olsun yönünden saptıramayacağından, bunun düşüncesine bile iltifat etmeyeceğinden emindi. Şimdi hem kesinkes emindi, hem de gurur duymaktaydı.

Tekne gölün üzerinde Rorden'in oldukça hoşuna giden bir tarzda, kuğu gibi ağır ağır süzülürken, Rorden Grevarn kasabasının hangi amaçla bir ada üzerinde inşa edilmiş olduğunu bir türlü bulup çıkaramamaktaydı. Nazlı dalgalara karşı demirlemiş, nazlı dalgaların üzerinde yükselip inen rengârenk evlerin, hemen hemen gerçek olamayacak kadar güzel bir manzara sergilemesine rağmen, bu Rorden'e yine de özürlü, yersiz bir düzenleme gibi gelmekteydi. Rorden

manzara ne kadar güzel olursa olsun, insanın ömrünü yine de sırf manzara seyretmekle geçiremeyeceğini düşünmekteydi çünkü. Sonra, hemen hemen aynı anda, bu garip insanların büyük çoğunluğunun bundan başka bir şey yapmadığını, ömürlerini sadece ve sadece bu manzarayı seyretmekle geçirdiklerini hatırladı.

Bununla beraber bu insanların haklarını yememek gerekirdi. Bu insanlar bu garipliklerine rağmen yine de kendini saygı duymaktan alamadığı derecede gelişmiş beyinli kimselerdi. Vanamonde'ın anlattıkları Rorden için geniş, çok yankı yapan bir manzarada, hepsi de aynı anda bağırıp çağıran binlerce kişinin sesinden doğan anlamsız bir kakafoniden başka bir şey değilken, Lys'liler bu düşünce seli içinde, bu sözcükler denizi üzerinde, boğulmak bir yana, babalarının evindeymiş gibi güvenli adımlarla ilerleyebiliyorlardı. Bu sözcüklerin anlamlarını tek tek çıkarabilip, bu sözcükleri ileride rahat rahat değerlendirmek için, tek tek kaydedebiliyorlardı. Böylece geçmişin bir zamanlar tümüyle yitirilmiş gibi görünen kurgusu, daha şimdiden hafif hafif şekillenmeye başlamıştı ve bu öylesine beklenmedik, öylesine yabancı bir kurguydu ki Rorden'in şimdiye dek öğrenmiş, doğruluğuna daima inanmış olduğu tarihle en ufak bir benzerliği yokmuş gibiydi.

Birkaç ay içinde Diaspar'a ilk raporunu sunacaktı. Bu raporun içeriğinin ne olacağı henüz belli değildi ama, ırkının kısır yalnızlığına ebediyen son vereceğini biliyordu. Kökleri aydınlığa çıktığında Lys'le Diaspar arasındaki engeller ortadan kalkacak, bu iki büyük kültürün karışması insanoğlunun uygarlığını gelecek asırlar boyunca güçlendirecekti. Bu bile, henüz başlamakta olan büyük araştırmanın, küçük, ikinci derecede bir ürününden daha fazla bir şey olmayacaktı. Eğer Vanamonde'un çıtlattıkları gerçekse, insanoğlunun ufukları yakında sadece Yer Yuvarlağının sınırlarına ulaşmakla kalmayıp, yıldızlan da kucaklayacak, hatta yıldızlan da aşıp, daha ötelere, galaksilere de uzanacaktı. Bununla beraber bu daha sonraki beklentilerden emin olmak için henüz çok erkendi.

Lys'in baş tarihçisi Celitrax onları küçük dalgakıranda karşıladı. Uzun boylu, hafifçe kambur bir adamdı. Rorden onun kısa yaşamında bu kadar çok şeyi, Büyük Üyelerin yardımı olmadan nasıl öğrenebilmiş olduğunu çok merak etmekte, Grevarn'da karşılaştığı olağanüstü belleklerin asıl nedeninin, asıl Büyük Üyeler gibi makinelerin yokluğundan ileri geldiği ise aklına bile gelmemekteydi. Kasabayı yabancılar için o kadar tehlikeli kılan sayısız kanallardan biri boyunca hep beraber ilerlediler. Calitrax'ta biraz aklı başka bir şeyle meşgulmüş gibi bir hal vardı ve Rorden, Calitrax'ın aklının diğer yansının hâlâ Vanamonde'de kalmış olduğunu anladı.

Kendini biraz ihmal edilmiş hisseden Rorden sonunda dayanamayıp sordu:

— Sonunda tarih tespit etme yönteminizi kararlaştırabildiniz mi?

Ev sahipliği görevlerini hatırlayan Calitrax, açık bir isteksizlikle de olsa Vanamonde'yi düşünmeyi bir yana bıraktı.

— Evet. Bunun astronomik yöntem olması gerekti. Bu yöntemin on bin yıl geriye kadar, hatta ilk çağlara kadar gittiğini düşünüyoruz. Doğru gittiğini. Durum daha iyi de olabilirdi ama buna da şükür. Zira ana devirleri birbirlerinden ayırıp açık seçik gösterebilmemiz bile oldukça büyük bir başarı sayılır.

— Ya İstilacılar? Benson İstilacıların yerini saptayabildi mi?

— Belki bin kez denedi ama herhangi bir belli dönem üzerinde durup, sadece o dönemi taramak umutsuz bir uğraş olduğu için bir türlü saptayamadı. Şimdi yaptığımız şey tarihin başlangıcına geri dönüp, başlangıçtan itibaren muntazam fasılalarla maktalar (ortalamalar) almak. Sonra da bu maktaları, ta ayrıntılara inebilecek duruma gelinceye kadar, varsayımlarla birbirlerine bağlayacağız. Keşke, keşke Vanamonde gördüklerini yorumlayabilseydi. O zaman bir parmak bal için bir çuval keçiboynuzu çiğnemek, konu dışı veri yığınları üzerinde çalışmak zorunda kalmazdık.

— Vanamonde'un bu konu üzerinde ne düşündüğünü çok merak ediyorum. Tüm bunlar ona oldukça şaşırtıcı gelmeli.

— Öyle olmalı ama bereket Vanamonde hem çok dost, hem de çok uysal ve böyle demek mümkünse, sanırım oldukça mutlu da. Theon da aynı kanıda ve Theon'la Vanamonde'un içtikleri su ayrı gitmiyor. Ah. İşte Benson'la tarihin en son on milyon yılı. Sizi onun ellerine bırakıyorum.

* * *

Konsey salonu Alvin'in buraya son gelişinden beri çok az değişmişti. Pek ender kullanılan projeksiyon donanımı insanın rahatça küçümseyebileceği derecede önemsizdi. Büyük masanın çevresindeki koltuklardan ikisi boştu. Alvin bu iki koltuktan birisin Jeserac'ın koltuğu olduğunu biliyor, Jeserac'ın Lys'te bulunmasına rağmen bu toplantıyı yine de hemen herkesin yapacağı gibi izleyeceğine kuşku duymuyordu.

Eğer Rorden bu salona son gelişlerini anımsıyorsa bile, bundan söz etmeyi arzu etmiyordu. Konsey üyelerine gelince, onlar bu gelişi, Alvin'in üzerine yönelen kuşkulu her anlama gelebilecek bakışlarından da açıkça anlaşıldığı gibi, hiç de unutmamışlardı. Alvin Konsey üyelerinin Rorden'in öyküsünü dinledikten sonra ne düşüneceklerini, nasıl bir tavır alacaklarını merak etti. Şimdiki zaman sadece birkaç kısa ay boyunda, artık katiyen tanınmaz bir hal almıştı ve şimdi de geçmişi kurcalamaya, geçmişi yitirmeye koyulacaklardı.

Diaspar'ın geniş bulvarlarında trafik duracaktı. Kent Alvin'in yaşamında sadece bir kez duymuş olduğu mutlak bir sessizliğe bürünecekti. Kent bekliyordu. Geçmişin üzerindeki perdenin kalkmasını bekliyordu. Eğer Calitrax haklıysa, bin

beşyüz milyon yıldan daha gerideki geçmişin üzerindeki esrar perdesinin kalkmasını bekliyordu.

Rorden hem Lys'in hem de Diaspar'ın şimdiye değin hiç sorup soruşturmadan inanmış olduğu tarihi, İnsanlığın yerleşip kabul edilmiş tarihini çok kısa bir tarzda çizdi. Arkalarında bir avuç büyük isimle, İmparatorluğun unutulmaya yüz tutmuş olan efsanelerinden başka bir şey bırakmamış olan topluluklardan, ilk uygarlıkların meçhul ırklarından söz etti. Öyküsüne bakılırsa, insanoğlu daha ilk baştan itibaren yıldızlara göz koyup, en sonunda yıldızlara ulaşmış milyonlarca yıl boyunca Galaksiye yayılıp, sistemlere birbiri peşi sıra egemen olmuştu. Sonra karanlığın dışından, Evren çeperinin ötesinden istilacılar çıkagelip acımasız darbeyi indirmiş, İnsanoğlunun o ana dek tüm kazandıklarını zorla elinden almışlardı.

— Güneş sistemine geri sürülüş, zehir zenberek acı geri sürülüş, asırlarca sürmüş olmalıydı. Yer Yuvarlağı ancak Shalmirane çevresinde verilen kanlı, unutulmaz savaşlar sayesinde yok olmaktan kurtulmuştu. Her şey sona erdiğindeyse, İnsanoğlunun elinde, üzerinde doğup, üzerinde ilk adımlarını attığı Yer Yuvarlağıyla, anılarından başka bir şey kalmamıştı.

Rorden sözlerinin burasında durup, gözlerini büyük masanın çevresinde toplanmış olanların üzerinde gezdirdi ve bakışları Alvin'in bakışlarıyla karşılaşınca hafifçe gülümsedi.

— Kayıtlarımızın tutulmaya başladığı andan itibaren inanmış olduğumuz öyküler hakkında söyleyeceklerim bu kadar. Şimdi de size bu kayıtların uydurma olduğunu söylemem gerek. Hem de en küçük ayrıntılarına kadar uydurma olduğunu. Şimdi bile bir türlü gerçekle bağdaştırmadığımız kadar uydurma olduğunu...

Sözlerinin iyice anlaşılması, üyelerin beyinlerine tam anlamıyla işlemesi için bir süre bekledikten sonra, ağır ağır, özenle konuşarak ve ilk birkaç dakikadan sonra önündeki notlara artık hiç göz atmayarak, Vanamonde'un beyninden edinmiş olduğu bilgileri aktarmaya başladı.

İnsanoğlunun yıldızlara ulaşmış olduğu bile doğru değildi. Yıldızlar arası uzaklıkları aşmak gücünün çok ötesinde olduğundan, yıldızlar arası uzay aşılmaz bir engel olduğundan, İnsanoğlunun küçük imparatorluğunun tamamı Persephone'un yörüngesiyle sınırlıydı. İnsanoğlunun tüm uygarlığı güneşin çevresinde kümelenmişti ve o yıldızlara değil de, yıldızlar ona ulaştığında, henüz emekleme devresindeydi.

Bu karşılaşmanın neden olduğu sarsıntı kahredici olmuş olmalıydı, insanoğlu bir gün gelip de uzayın derinliklerini fethedeceğinden hiçbir zaman şüphe etmemişti, insanoğlu ayrıca, eğer evrende eşitleri, kendisine eşit olanlar varsa bile, üstleri, kendisinden üstün olanlar olmadığına inanmıştı hep. Şimdiyse bu iki hususta da yanılmış olduğunu, ötede, yıldızlar arasında, kendisininkinden çok daha büyük beyinler, çok daha ileri uygarlıklar bulunduğunu öğrenmişti, insanoğlu asırlar boyunca, önce bu yabancı uygarlıkların gemileriyle, daha sonra da bu yabancı uygarlıklardan ödünç alınmış bilgiyle inşa edilmiş gemilerle Galaksiyi araştırmış ve Galaksinin her tarafında anlayabileceği, ama asla ayak uyduramayacağı, seviyesine çıkmayacağı uygarlıklarla karşılaşmıştı. Yer yer de, kısa bir süre sonra kendi kültürünü büsbütün aşacak, artık anlamasına bile imkân kalmayacak beyinlere, uygarlıklara rastlamıştı.

Bu muazzam bir şoktu ama insanoğlunun hangi hamurdan yoğurulmuş olduğunu da gösterecekti. Gördükleri karşısında sarsılmış, ama sonsuz derecede olgunlaşıp akıllanmış olan insanoğlu güneş sistemine dönmüş, edinmiş olduğu bilgileri ince eleyip sık dokuduktan sonra, sonunda meydan okumayı kabul etmeye karar vermiş ve kollarını sıvayıp yavaş yavaş bir plan, gelecek için umut veren bir plan geliştirmeye koyulmuştu.

En büyük ilgiyi bir zamanlar fiziki bilimlere göstermiş olan insanoğlu, şimdi daha da büyük bir iç ateşi, coşkuyla kendine dönmüş, kendini tümüyle Genetics'lerin incelenmesiyle, beynin araştırılmasına vermişti. Bunun için ödemesi gereken bedel ne olursa olsun bu bedeli ödemeye kendisini kendi öz gelişmesinin sınırlarına kadar götürüp, bu sınırları sonuna kadar zorlamaya kararlıydı.

Bu büyük deneme, milyonlarca yıl insanoğlunun tüm enerjisini almıştı. Rorden'in anlatımında şimdi sadece birkaç cümlecik yer tutan tüm bu çaba, didinme, fedakârlıklar sonunda meyvesini vermiş, insanoğluna sonunda hastalıkları yendirip, en büyük zaferini elde ettirmişti. Eğer isterse, artık ebediyen yaşayabilirdi. Bunun yanı sıra Telepatiye egemen olmakla da iradesine tüm güçlerin en büyüğünü ram etmişti.

İnsanoğlu artık sadece kendi kaynaklarına güvenerek, bir kere daha dış dünyalara açılmaya, Galaksinin sonsuz uzaklıklarına gitmeye hazırdı. Bir zamanlar istenmemiş, hor görülüp yüzüstü edilmiş olduğu dünyaların sakinleriyle, bu kere bir ast değil de, bir eşit olarak karşılaşacak ve Evren tarihindeki rolünü eksiksiz oynayacaktı.

İnsanoğlu bu rolü oynamıştı, imparatorluğun efsaneleri de bu çağdan, tüm tarihin belki de en geniş zamanlı bu çağından gelmekteydi. Bu birçok ırkın oluşturduğu bir imparatorluk olmuştu ama bunun böyle olduğu dramlara sığmayacak kadar muazzam trajedinin içinde, imparatorluğa son veren akıl almaz boyutlardaki trajedinin dokusu içinde unutulup gitmişti.

İmparatorluk en az bir milyon yıl sürmüştü, imparatorluk bu süre içinde birçok buhran atlatmış, hatta belki de savaş da görüp geçirmiş olmalıydı ama, bunların tüm büyük ırkların, hep beraber olgunluğa doğru ilerleyen büyük ırkların mağrur yürüyüşü karşısında silinip gitmiş, İmparatorluğu etkilememişti.

Rorden sözlerini sürdürdü.

— Atalarımızın tarihte oynamış oldukları rolden ötürü gurur duyabiliriz. Kültürlerinin doruğuna ulaşmış oldukları zaman bile, atılımcı güçlerinin hiçbirini yitirmemişlerdi. Gerçi şu anda elle tutulur, somut gerçeklerden ziyade, varsayımlara dayanarak yol almaktayız ama İmparatorluğun aynı zamanda hem gücünün doruğuna çıkmasına, hem de çökmesine yol açan denemelerin atalarımız tarafından ilham edilip yönetildiğine yine de hiç kuşku yok gibi görünüyor.

Bu denemelere temel olmuş felsefenin altında yatan düşünce şu imiş gibi görünüyor. Evrenin diğer sakinleriyle temas insanoğluna, bir varlığın evrene bakış açısının ne kadar derin bir şekilde fiziki yapısıyla, vücudundaki duyu organlarının şekline bağlı, onlardan hiçbir şekilde soyutlanamaz olduğunu göstermişti. Eğer bu herhangi bir yolla olasıysa, evrenin gerçek yüzünün, ancak ve ancak böyle fiziki kısıtlamalara tabii olmayan bir beyin, daha açık bir deyimle, tüm benzer etkilenmelerden azat tümüyle tarafsız bir beyin tarafından görülebileceği ileri sürülmekteydi. Bu fikre eski dinlerin çoğunda da rastlanmakta ve bu düşünce nihai gelişimin hedefi addedilmekteydi.

Büyük ölçüde kendini ıslah edişi, kendine yeniden hayat verişi esnasındaki çabalarından edinmiş olduğu deneyimin bir sonucu olarak, insanoğlu böyle yaratıkların, tarafsız beyinlerin yaratılmasına çalışılmasını önermişti. Bu evrendeki üstün beyinlere karşı, insanoğlunun o zamana kadar ki en büyük meydan okuyuşuydu ve asırlarca süren görüşme ve tartışmalardan sonra kabul edilmiş ve gerçekleştirilmesi için de Galaksinin tüm ırkları bir araya gelmişti.

Bu düşü gerçekten yarım milyon yıl ayıracaktı. Uygarlıklar doğar, yükselip doruğa tırmanır, çöküp tarihin derinliklerinde yiter, kültürlerin asırlar süren zahmetli didinişlerinin meyveleri tekrar ve tekrar, ilanihaye çürüyüp giderken, bu hedef de hemen hemen unutulup gitmişti. Bir gün tüm tarihin bu en büyük, en devamlı uğraşının öyküsünü belki eksiksiz bir tarzda öğrenebileceğiz. Bu gün için tek bildiğimiz şey ise, sona erişinin Galaksiyi hemen hemen bir enkaza çevirmiş oluşu.

Vanamonde'ın beyni bu döneme dönmeyi reddediyor. Vanamonde'a bile kapalı olan kısa bir zaman dönemi var ama biz bu kapalılığın tek nedeninin Vanamonde'un kendi endişelerinden, kendi korkularından kaynaklandığına inanıyoruz. Bu dönemin başlangıcında İmparatorluğu şanının doruğunda, bu doruğu yaklaşan başarının beklentisiyle pekiştirirken görüyoruz. Bu dönemin sonunda, sadece birkaç bin yıl sonra gelen sonundaysa, imparatorluğu parçalanmış, yıldızları da, sanki öz güçleri son damlasına dek akıp gitmiş, tükenmiş gibi kararmış görüyoruz. Galaksinin üzerinde de artık bir dehşet rüzgârı esiyor. Kuduz beyin adı verilen akıldan kaynaklanan, bu kuduz beynin üfürdüğü bir dehşet rüzgârı.

Bu kısa dönem süresinde neler olup bittiğini tahmin etmek pek güç bir iş değil. Tüm etkilerden azad beyin, tarafsız beyin yaratılmıştı ama bu tarafsız beyin ya deliydi, ya da daha büyük bir olasılıkla, bunu diğer kaynaklardan edindiğimiz bilginin tuttuğu ışığa dayanarak söylüyorum, maddeye amansız bir şekilde düşmandı.

Bu tarafsız beyin evreni asırlar boyunca kasıp kavurdu, tahrip etti. Ta neler olduklarını tahmin bile edemediğimiz güçler tarafından kontrol altına alınıncaya kadar, imparatorluk son çare olarak hangi silahı kullandıysa, bu silah geri tepip, yıldızların kaynaklarını heba etti, tüketti. Bu çarpışmanın anılarından, İstilacılarla ilgili efsanelerin hepsi olmasa da, bir kısmı doğdu ve ben şimdi bu konu hakkında daha ayrıntılı bilgi vereceğim.

Kuduz beynin imha edilmesi mümkün değildi. Değildi çünkü ölümsüzdü. Kuduz beyin Galaksinin sınırlarına sürülüp orada anlayamadığımız bir şekilde hapsedildi. Hapishanesi Kara Güneş adıyla bilinen garip, yapay bir gezegendi ve Kuduz Beyin şimdi hâlâ orada tutuklu bulunuyor. Kara Güneş öldüğü zamansa yeniden hürriyetine kavuşacak. Kara Güneşin ne zaman öleceğini şimdiden bilmekse şu an için olası değil.

On yedinci Bölüm

BÜYÜK salonda bir ölüm sessizliği hüküm sürmekteydi. Alvin büyük masanın çevresine sıralanmış olan Konsey üyelerinin yüzlerine çabucak bir göz gezdirdi. Çoğu gözlerini zikir getirir gibi Rorden'e dikmiş, koltuklarında taş kesilmişti. Rorden'in anlattıkları, öyküyü daha önce bölüm bölüm dinlemiş olan Alvin'e bile, yeniden büyük bir trajedinin umutsuz heyecanını yaşatmaktaydı. Rorden'in Alvin'i bile bu kadar heyecanlandıran açıklamalarının yarattığı şokun Konsey üyelerini ölümüne sarsıp sarsıp heykele çevirmiş olması da doğaldı.

Rorden şimdi daha sakin, daha pes perdeden bir sesle, imparatorluğun son günlerini anlatmaktaydı. Alvin eğer seçmek elinde olsaydı, bu çağda doğmuş, bu çağda yaşamış olmayı isteyeceğini düşündü. Çünkü bu çağda, serüvenle cesaret, yılmaz, muhteşem bir cesaret, at başı hüküm sürmekteydi, Çünkü bu çağda cesaret, felaketin göbeğinden bile zaferi çekip çıkarabilecek yılmaz, muhteşem bir cesaret egemendi,

Galaksinin kuduz beyin tarafından kasılıp kavurulmuş çırılçıplak bırakılmış olmasına rağmen, imparatorluğun

kaynaklan hâlâ muazzam, ruhu hâlâ ayakta, iradesi hâlâ dimdikti. Şimdi ancak hayranlık duyabileceğimiz bir cesaretle, büyük denemeye kaldığı yerden tekrar başlanmış ve felakete sebep olan hata araştırılmaya başlanmıştı. Kuşkusuz artık pek çok kişi bu denemelere karşı çıkıyor, bu çalışmalar devam ederse başlarına daha birçok felaketin geleceğini iddia ediyordu ama bunlar susturulmuş, etkisiz bırakılmışlardı. Böylece proje ilerlemiş ve o kadar acı bir şekilde kazanılmış bilginin yardımıyla, bu sefer başarıya ulaşmıştı.

Yeni doğan modelin ölçülmesi bile imkânsız bir beyin gücü, akıl almaz bir bilgi dağarcığı vardı ama bu tümüyle çocukça bir güçtü. Yaratıcılarının bu sonucu bekleyip beklemediklerini bilmiyoruz ama bunun kaçınılmaz olduğunu biliyorlarmış gibi görünüyor. Bu modelin olgunluğa erişmesi için milyonlarca yılın geçmesi gerekecekti ve bu süreci hızlandırmak için hiçbir şey yapılamazdı. Vanamonde bu modellerin ilkiydi. Galaksinin başka taraflarında başka Vanamonde'lar da olmalı ama Vanamonde şimdiye kadar benzerlerinden birisiyle karşılaşmadığı için, biz sayılarının fazla olmadığına, sadece birkaç tane Vanamonde yaratılmış olduğuna inanıyoruz.

Tarafsız beyinlerin yaratılışı Galaktik uygarlığın en büyük becerisiydi ve insanoğlu bu beceride çok büyük ve belki de egemen bir rol oynamıştı ama tuttuğu yer sözünü bile etmeye değmeyecek kadar önemsiz olduğundan, Yer Yuvarlağına hiç değinmedim. Gezegenimiz en atılımcı, en serüven düşkünü ruhlarını daima inkâr edegelmiş, bağrından daima uzaklaştırmış olduğundan, sonunda kaçınılmaz bir şekilde tutuculaşmış ve işi en sonunda, Vanamonde'ı yaratan bilim adamlarına karşı koymaya kadar götürmüştü. Öyle ki, gezegenimizin son sahnede hiçbir rol oynamadığına hiç kuşku yok.

İmparatorluk artık işlevini tamamlamıştı. O dönemin insanları çevrelerine, o korkunç, umutsuz tehlike içindeyken istemeden mahvetmiş oldukları yıldızlara bakıp, beklenebilecek olan karan aldılar. Kabuklarına çekilecek, evreni de Vanamonde'a terk edeceklerdi.

İmparatorluk o evrede, evren yayının çevresinin çok ötesindeki, çok büyük, çok yabancı bir uygarlıkla temasa doğru ilk adımları yeni yeni atmaya başlamış olduğu için, bu verilmesi güç bir karar değildi. Eğer toplayabildiğimiz veriler doğruysa, bu uygarlık saf fiziki yönde, mümkün olabilecek olandan çok daha ileriye gitmişti. Gerçi doruk beyin sorununun birden fazla çözümü varmış gibi görünmekteydi ama biz bu konuda tahmin yürütmekten başka bir şey yapabilecek durumda değiliz. Kesin olarak bildiğimiz tek şey, atalarımızla kardeş soyların, çok kısa bir süre sonra, şimdi izini süremediğimiz bir yolculuğa çıkmış oldukları. Gerçi Vanamonde'ın düşünce yetenekleri şu an için galaksinin sınırlarıyla kısıtlanmış gibi görünüyor ama biz Vanamonde'ın beyni aracılığıyla bu büyük serüvenin başlangıcını izleyebildik.

Eski şaşaasının sönük bir hayali, Galaksinin ağır ağır dönen çarkı boşlukta sarkıyor. Kuduz beynin eseri büyük, diş diş yırtıklar, kara, dipsiz yarıklar, yaralar, yaralar, yaralar, Galaksinin bir ucundan öbür ucuna kadar uzanıyor. Hava akımlarıyla sürüklenen yıldızlar, gelecek çağlarda bu yarıkları dolduracak, bu yaraları onaracaklar ama geçmişin kaybolmuş debdebesini hiçbir zaman geri getiremeyecekler.

İnsanoğlu bir zamanlar dünyasını terk etmiş olduğu gibi, şimdi de evreninden ayrılmak üzere. Sadece İnsanoğlu değil, İmparatorluğu oluşturmak için İnsanoğluyla elele vermiş, beraber çalışmış diğer bin soy da evrenden ayrılmak için, burada, Galaksinin sınırında toplanıyor. Aralarında Galaksinin tüm sonsuzluğu ve daha asırlar boyunca ulaşamayacakları hedefle burada, Galaksinin sınırında toplanıyor.

Uzun alev dili yıldızdan yıldıza atlıyor, yıldızlardan yıldızlara atlayarak evreni yalıyor. Saniyenin binde biri kadar bir süre içinde bin yıldız ölüyor. Galaksinin eksenini boylu boyunca, bir başından bir başına kadar diş diş dişleyip parçalamış, yarık yanık bırakmış olan donuk, bulanık, hayal meyal şekle enerjilerini akıtarak, bu akıl almaz boyutlarda azman, müthiş şekli, şimdi gayyaya sürülmüş, gayyanın dipsiz karanlıklarında yuvalanmış doymaz şekli enerjileriyle besleyip enerjileriyle doyurarak, enerjileriyle doyurup özleriyle beslemek için, saniyenin binde biri kadar bir süre içinde bin güneş ölüyor...

İmparatorluk artık evrenden ayrıldı. Kaderiyle başka bir yerde karşılaşmak için ayrıldı. Varisleri tarafsız beyinler tam boyutlarına ulaştıklarında, tam anlamıyla olgunlaştıklarında, Kuduz Beynin tekrar geri döneceğine inanıyoruz ama bu henüz çok uzaklarda bir gelecek olmalı.

Bu, galaktik uygarlığın ana hatlarıyla öyküsü. Çok önemli olduğunu sandığımız kendi tarihimize gelince, bu tarih henüz ayrıntılı bir tarzda inceleyemediğimiz gecikmiş bir bölümden daha fazla bir şey değil. Ayrıca daha eski, daha az maceracı ırkların birçoğu da dünyalarından ayrılmayı reddetmiş gibi gözüküyor ki bunların arasında direkt atalarımız da vardı.

Bu ırkların çoğu gerileme dönemine girip soyları sopları tükendi. Bizim dünyamıza gelince, aynı kaderi yaşamaktan kılı kılına kurtuldu. Gerçekte milyonlarca yıl sürmüş olan geçiş dönemlerinde, geçmişle ilgili bilgiler yitirildi, ya da kasıtlı olarak yok edildi. Bu ikinci ihtimal daha olası gözüküyor. Çünkü biz İnsanoğlunun bu dönem süresinde hurufatçı bir barbarlık içine düştüğüne ve üzerinden hem güçsüzlük hem de başarısızlık duygusunu atmak için, tarihi değiştirip çarpıttığına inanmaktayız. İstilacılar efsanesinin bir uydurmadan, Shalmirane savaşının da bir masaldan başka bir şey olmadığına da hiç kuşku duymuyoruz, Shalmirane'in varlığı bir gerçek. Shalmirane'ın şimdiye dek üretilmiş en büyük

silahlardan biri olduğu da bir gerçek ama bu silah zekası olmayan bir düşmana karşı kullanıldı. Eskiden Yer yuvarlağının tek bir dev uydusu vardı. Ay. Ay, Yer Yuvarlağının üzerine düşmeye başladığında ayı yok etmek için Shalmirane meydana getirildi ve ayın yok edilişi de hepinizin bildiği sayısız efsanenin uydurulmasına neden oldu.

Rorden durup biraz hüzünle gülümsedikten sonra devam etti:

— Henüz çözümlendirilmemiş başka paradokslar da var ama bunlar tarihçilerden ziyade ruh bilimcilerin sonuçlandırabileceği türden paradokslar. Kayıtlara gelince, benim kayıtlarıma, çok uzak geçmişteki tahrifatın izleri üzerlerinde hâlâ açıkça görülen benim kayıtlarıma bile yüzde yüz güvenilemez.

Gerileme döneminden sadece Diaspar'la Lys sağ salim çıktılar. Diaspar makinelerinin mükemmelliği, Lys'te kısmi tecridiyle sakinlerinin görülmemiş entellektüel gücü, müstesna yetenekleri sayesinde. Ama büyük, çok büyük bir çaba harcayarak eski uygarlık seviyelerine ulaştıklarında bile, her ikisinin de uygarlığı çarpık, kendilerine miras kalmış olan masallarla korkular yüzünden, çarpık, yoz uygarlıklardı artık.

Bu korkuların bize daha uzun süre musallat olmasına artık gerek yok. Artık bu korkulardan kurtulmalıyız. Geçmişi şimdiki zamana bağlayan tüm çağlar boyunca bu korkuları umursamayan ve Diaspar'la Lys arasında, zayıf da olsa bir bağı daima idame ettiren insanlar olduğunu artık bildiğimize göre, artık son engelleri de ortadan kaldırıp iki ırkı birleştirebilir, geleceğe doğru, bu gelecek neyi gösterirse göstersin, tek korkusuz bir ırk halinde ilerleyebiliriz.

Konuşurken Rorden'in yüzünde düşünceli bir ifade vardı.

— Yarlan Zey sağ olup da bu manzarayı görseydi ne derdi acaba? Kuşkusuz onaylamazdı.

* * *

Park büyük ölçüde değişmişti ve bu fazlasıyla kötüden betere doğru bir değişiklikti ama moloz yığınları temizlendiği zaman Lys'e giden yol hem açılmış, hem de artık herkese açık olacaktı.

Alvin yanıtladı.

— Bilmiyorum. Yürüyen yolları kapamış olmasına rağmen isteseydi pekâlâ yapabileceği gibi tahrip etmemiş olduğu için bilmiyorum. Bir gün parkla Lyndar'lı Alaiene'in gerisinde yatan öyküyü tümüyle öğrenmemiş gerek.

— Korkarım bu daha önemli sorunlar çözümleninceye kadar bekleyecek. Her ne olursa olsun ben Alaine'i oldukça iyi canlandırabiliyorum gözlerimin önünde. Bir zamanlar birçok ortak tarafımız olmuş olmalı.

Birkaç yüz metre boyunca sessizce, büyük kazının kenarını izleyerek ilerlediler. Yarlan Zey'in mezarı şimdi düzinelerle robotun var güçleriyle çalıştığı bir uçurumun hemen hemen dibinde asılı durmaktaydı.

Alvin birdenbire sessizliği bozdu.

— Aklıma gelmişken. Jeserac'ın Lys'te kaldığını biliyor muydunuz? Böyle bir şey herkesten beklenirdi de bir tek ondan beklenmezdi.

— Umulmadık taş, baş yararmış.

— Lys'i çok seviyor. Artık Diaspar'a dönmeyecek ve böylece de Konsey üyelerinden birinin yeri boş kalacak.

Rorden sanki bu konu üzerinde daha önce hiç düşünmemiş, bu boş yeri hiç umursamıyormuş gibi bir tavırla tekrarladı.

— Boş kalacak.

Daha kısa bir süre öncesine kadar aklının ucundan bile geçmeyen Konsey üyeliği, büyük bir olasılıkla, artık sadece zamana bağlı bir şeydi. En yaşlı üyelerden birçoğu, üzerlerine çığ gibi yığılmaya başlayan yeni sorunların altından kalkmaya muktedir olmadıklarını düşündükleri için, yakın bir gelecekte daha birçok üyenin de istifa etmesi, daha birkaç koltuğun da boşalması kaçınılmazdı.

Şimdi uzun ebedi ağaçlar bulvarından, mezara inen yamaca doğru ilerlemekteydiler. Bulvarın ucunu, Alvin'in bu tanıdık yere garip bir şekilde yabancı düşen gemisi kapamıştı.

Rorden sanki aklından geçenleri sezmiş gibi konuşmaya başladı:

— Esrarların en büyüğü hâlâ orada, karşımızda duruyor. Üstad kimdi? Bu gemiyle üç robotu nereden bulmuştu?

— Ben de kendime bunu soruyordum. Yedi Güneşlerden geldiğini ve yeryüzündeki uygarlık en düşük seviyesinde iken Yedi Güneşlerde oldukça ileri bir kültürün olabileceğini biliyoruz. Hatta eminiz. Gemiye gelince, İmparatorluğun ürünü olduğu açık. Ben Üstadın kendi ırkından kaçtığını sanıyorum. Üstadın belki de ırkının beğenmediği fikirleri vardı. Üstad bir filozoftu. Hem de milyonda bir rastlanan çapta bir filozof. Üstad atalarımızı dost ama hurafatçı bulup onları eğitmeye çalıştı ama atalarımız onu yanlış anlayıp, öğretilerini çarpıttılar. Büyüklerse İmparatorluk ileri gelenlerinden başkaları değildi. Ne var ki, terk ettikleri yer, Yer Yuvarlağı değil de, evrendi. Bilinen evrenin kendisiydi. Üstadın çömezleri bunu anlamadılar. Ya da buna inanmadılar ve tüm esatir ve örflerini, bu yanlış anlayış, yanlış değerlendiriş üzerine oturttular. Bir gün Üstadın yaşamını etraflıca araştırıp, geçmişini niçin gizlemeye çalışmış olduğunu öğrenmek niyetindeyim. Çok ilginç bir öyküyle karşılaşacağıma da hiç kuşkum yok.

Rorden konuşmaya başladığında gemiye girmekteydiler.

— Üstada borcumuzu ne yapsak ödeyemeyiz. Eğer o olmasaydı, geçmişle ilgili gerçeği hiçbir zaman

öğrenemeyecektik.

— Vanamonde bizi er veya geç bulmuş olacağı için ben bundan o kadar emin değilim. Ayrıca Yer Yuvarlağında başka gemilerin de gizlenmiş olabileceğini sanıyor ve bir gün onları da bulacağıma inanıyorum.

Kent şimdi insan eseri olduğu anlaşılamayacak kadar uzaktaydı ve yavaş yavaş gezegenin kavisini seçmeye başlamaktaydılar. Kısa bir süre sonra da, alaca karanlığın çizgisini görebilmeye başlayacaklardı. Binlerce mil ötede yürüyen, çölün üzerinde hiçbir zaman yorulmayan adımlarla ilerleyen alaca karanlığın çizgisini. Üzerleriyle çevreleri yıldızlarla kaplıydı. Yitirdikleri tüm ışığa karşın yine de parlak yıldızlarla.

Rorden uzun bir süre boyunca, daha önce hiç görmemiş olduğu viran, üzerinden kuş uçmaz kervan geçmez manzarayı seyretti. Yer Yuvarlağının güzelliğini ihmalleri yüzünden ölüme sürüklemiş olan geçmiş çağlardaki insanları gitgide daha küçük görüyor, atalarına karşı içinde gitgide daha büyük bir öfke kabarıyordu. Sonra, uzun bir süre sonra, eğer büyük şekil değiştirme fabrikaları hâlâ duruyorsa ve eğer Alvin'in rüyalarından birisi daha gerçekleşirse, okyanusların kuru yataklarının tekrar sularla dolması için aradan pek de uzun asırların geçmesi gerekmeyeceğini düşünerek, yavaş yavaş teselli buldu.

Gelecek yıllarda yapılması gereken o kadar çok şey vardı ki. Rorden şimdi iki çağ arasında bulunduğunu bilmekte, insanlığın nabzının tekrardan atmaya başlamış olduğunu hissetmekteydi. Üstesinden gelinmesi mutlaka gereken büyük sorunlar vardı ve Diaspar da bu sorunların tümünün altından kalkacak, tümünü çözümlendirecekti. Geçmişin grafiğinin tekrar çıkarılması asırlar alacaktı ama bu iş tamamlandığında da, insanoğlu kaybetmiş olduklarının tümünü tekrar ele geçirmiş olacaktı. Vanamonde'a gelince, Vanamonde ile ilgili koyu esrar perdesi daima bu çok uzak geçmişin arka planında duracak, kalkmayacaktı.

Eğer Calitrax haklıysa, Vanamonde daha şimdiden yaratıcılarının beklemiş olduğundan daha süratli bir şekilde gelişmişti. Lys filozofları Vanamonde ile gelecekte yapacakları ve icrasını katiyen başka hiç kimseye bırakmayacakları ortak çalışmalara, daha şimdiden başka hiç kimseye bırakmayacakları ortak çalışmalara, daha şimdiden hem büyük değer vermekte hem de sonsuz umutlar bağlamaktaydılar. Çocuksu süper beyine çok bağlanmışlardı ve o da karşılığını aynıyla vermekteydi. Lys filozofları Vanamonde'ın doğal gelişiminin gerektireceği süreyi belki perspektif kurallarına göre kısaltabileceklerine de inanmaktaydılar. Ama Rorden Vanamonde'ın asıl görevinin, nihai kaderinin, insanoğlunun içinde hiçbir rol almayacağı bir kader olduğunu biliyordu. Vanamonde ile Kuduz Beynin birbirleriyle birgün evrenin sonunda, yıldızların cesetleri arasında karşılaşmaları gerektiğini düşlemişti ve bu düşün gerçekleşeceğine, Vanamonde ile Kuduz Beynin birgün birbirleriyle evrenin sonunda, yıldızların cesetleri arasında karşılaşacaklarına, karşı karşıya gelip hesaplaşacaklarına inanıyordu.

Alvin konuşup düşlerini bozunca, başım seyir ekranından Alvin'e çevirdi.

— Şunu görmenizi istedim. Bir daha böyle bir şey görebilmenizden önce aradan asırlar geçebilir.

— Yer Yuvarlağını terk etmiyor musun?

— Terk etmiyorum. Galakside başka uygarlıklar varsa bile, bu uygarlıkların arayıp bulma zahmetine değeceğini sanmıyorum. Hem burada yapacak o kadar çok şey var ki...

Alvin aşağıya, aşağıdaki büyük çöllere baktı ama gözleri bu büyük çöller yerine, bin yıl sonra bu büyük çölleri doldurup bu kısır çöllerin yerini alacak suları, engin denizleri, sonsuz okyanusları gördü. İnsanoğlu dünyasını tekrar keşfetmişti ve bu dünyayı üzerinde yaşadığı sürece durmadan güzelleştirip, cennete çevirecekti. Ondan sonra da...

— Bu gemiyi Galaksinin dışına göndereceğim. İmparatorluk her nereye gittiyse, imparatorluğu bulmaya göndereceğim. İmparatorluğu bulmak, bulduktan sonra da izlemekle; izlemek, artık gözden kaybetmemekle görevlendireceğim. Bu araştırma asırlar sürebilir ama robotlar usanmak nedir, yorulmak nedir bilmediği için, bunun hiçbir önemi yok. Kuzenlerimiz bir gün mesajımızı muhakkak alıp, kendilerini burada, Yer Yuvarlağında beklediğimizi muhakkak öğrenecek, muhakkak geri dönecekler ve o mutlu gün geldiğinde de, o mutlu günde tekrar karşılaşıp tekrar birleştiğimizde de, kuzenlerimiz bu süre esnasında ne kadar yol almış, ne kadar derleyip ne kadar gelişmiş olurlarsa olsunlar, biz de onlar kadar gelişmiş, onlara kuşkusuz eşit olacağız.

Alvin kendisinin biçimlendirdiği ama kendisinin hiçbir zaman görmeyebileceği geleceğin derinliklerine dalarak sustu, insanoğlu dünyasını tekrar inşa ederken, bu gemi galaksiler arasındaki karanlığı aşıyor olup, gelecek iki bin yılın sonunda da geri dönmüş olacaktı. Bu geminin geri dönüşünü belki görecek, belki de görmeyecekti ama görmeyecek olsa bile bu mutluluğunu yine de gölgelemeyecekti.

Şimdi kutbun üzerindeydiler ve altlarındaki gezegen hemen hemen mükemmel bir yarım küre görünümündeydi. Alvin aşağıya, alaca karanlığın kuşağına bakarken, Yer Yuvarlağının zıt uçlarındaki gün doğumuyla gün batımını hemen o anda, o aynı anda izlemekte olduğunu görüp, bu öylesine mükemmel, öylesine çarpıcı, öylesine soluk kesici simgeselliği artık yaşadığı sürece unutmayacağını, sonsuza dek anımsayacağını hissetti.

Bu evrenin üzerine gece, karanlık gece inmekte, gölgeler, derin gölgeler gitgide artık başka bir şafak, başka bir gün doğumu görmeyecek olan bir doğaya doğru uzanmaktaydılar ama başka evrenlerde yıldızlar hâlâ gençti. Başka evrenlere

hâlâ sabah ışığı vuruyor, başka gezegenler hâlâ sabah ışıklarının aydınlığıyla ışıyordu, insanoğlu bir zamanlar izlemiş olduğu ışıklı yoldan bir gün yeniden yürümeye başlayacak, yeniden bir gezegenden diğerine, bir evrenden öbürüne geçmeye koyulacaktı.

— SON —